

SZOMBATHELYI EGÉSZSÉGÜGYI ÉS
KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEK
GAZDASÁGI ELLÁTÓ SZERVEZETE
9700 Szombathely, Wesseiényi u. 4.

Levelezési cím: 9700 Szombathely, Pf. 239.

BESZÁMOLÓ
a
Szombathelyi
Egészségügyi és Kulturális Intézmények
Gazdasági Ellátó Szervezete
2021. évi munkájáról

TARTALOMJEGYZÉK

A Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ feladata	3. oldal
Az ifjúság- egészségügyben dolgozó orvosok beszámolója a 2020/2021. tanévben végzett munkájáról	13. oldal
Beszámoló az általános iskolákat ellátó védőnők 2020/2021. tanévben végzett munkájáról	18. oldal
Beszámoló a középfokú iskolákat ellátó védőnők 2020/2021. tanévben végzett munkájáról	29. oldal
Beszámoló a területi védőnők 2021. évi munkájáról	37. oldal
Beszámoló az Egészségfejlesztési Iroda 2021. évi munkájáról	46. oldal
Beszámoló az Anyatejgyűjtő Állomás 2021. évi munkájáról	53. oldal
Beszámoló a fogászat 2021. évi munkájáról	57. oldal
Beszámoló a Központi Háziiorvosi Ügyelet 2021 évi munkájáról	60. oldal
Beszámoló a Humán Civil Ház 2021. évi munkájáról	66. oldal
Beszámoló a betegirányító szolgálat 2021. évi munkájáról	73. oldal
Beszámoló a Gazdasági Csoport 2021. évi munkájáról	76. oldal

Az egészségügy a társadalom életét meghatározó nagy rendszer mindazon egyéni és közösségi elemek összessége, amelynek célja az egészség megőrzése, helyreállítása, illetve ezek feltételeinek megteremtése. Célja: a lehető legjobb egészségi állapot elérése a lakosság legszélesebb rétegeiben.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. §. (1) bekezdés 4) pontja értelmében az egészségügyi alapellátás a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. §-a alapján a települési önkormányzat feladatai között határozza meg az egészségügyi alapellátás körében az alábbi feladatokról való gondoskodást:

- o háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- o a fogorvosi alapellátásról,
- o alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- o védőnői ellátásról,
- o az iskola-egészségügyi ellátásról,

melynek Szombathely város önkormányzata intézményének létrehozásával és feladatainak meghatározásával kívánt eleget tenni.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlés 59/2015.(II.26.) Kgy. számú határozata alapján az alábbi hivatkozott törvény értelmében az Intézmény tevékenysége, feladatellátása kiegészítésre került 2015. április 1-től nevének Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezet-re történő változtatásával.

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 10.§ (4 a) pontjára tekintettel az önkormányzat kijelölése alapján – munkamegosztás és felelősségvállalás rendjére vonatkozó megállapodásban meghatározottak szerint – ellátja

2015. április 1-től

- az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ,
- a Mesebolt Bábszínház,
- a Savaria Szimfonikus Zenekar,
- a Berzsenyi Dániel Megyei Hatókörű Városi Könyvtár
- a Szombathely Városi Vásárcsarnok

2017. január 1-től

- a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum

az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII.31.) Kormány rendelet 9.§ (1) bekezdése (a) pontjában meghatározott pénzügyi, gazdasági, adminisztrációs feladatait.

A Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ a Széchenyi 2020 Terv keretében meghirdetett EFOP-1.8.19-17 kódszámú „Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – népegészségügy helyi kapacitás fejlesztése” című pályázaton „Egészségfejlesztési Iroda kialakítása a szombathelyi járásban” címmel pályázott. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma 90 millió forint vissza nem térítendő uniós támogatásra érdemesnek ítélte meg a pályázatot és a támogatási kérelmet. Az intézménynek a projekt megvalósítására két év állt rendelkezésére (2018. április 1. napjától 2020. március 31.napjáig), vállalva további három évre (2020. április 1. napjától 2023. március 31. napjáig) kötelezettségként a projekt eredményeinek fenntartását Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének támogatásával. Az iroda

munkatársainak feladata a Szombathelyi Járás lakossága számára egészségmegőrző, mentálhigiénés, preventív programok szervezése, amelyeken térítésmentes részvétel biztosít.

A Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ feladata

Működési területén biztosítja az egészségügyi alapellátást. Figyelemmel kíséri az egészségügy átalakulásának, átszervezésének jogszabályi változásait és intézményen belül realizálja megvalósítását.

Biztosítja Szombathely város, továbbá Sé és Náriai községek háziorvosi és védőnői ellátását, valamint Szombathely város és harminc település fogorvosi alapellátását és a fogorvosi ügyeleti ellátását- és a megyeszékhely iskolaegészségügyi ellátását. Megszervezi, zökkenőmentesen megoldja a kislaboratórium vér- és egyéb anyagának szállítását Szombathelyen és a vérszállítási körbe bevont - hetven település - Vas megyei településekről.

Az intézmény 2020. december 31. napjától működteti a Központi Orvosi Ügyeletet, ahol Szombathely város, Sé és Náriai községek, továbbá szerződés alapján Gencsapáti, Perenye felnőtt és gyermek lakossága, valamint Vép város és Bozzai község gyermek lakossága számára biztosított a háziorvosi ügyeleti ellátás.

Feladatait 45 telephelyen látja el, melyből 10 rendelő épületegyüttese és az intézmény székhelye tartozik intézményi kezelésbe a többi telephelyünk közös használatú – bölcsőde, idősek klubja, iskola – épületegyüttesben található meg. 2010. március hónapjától a szombathelyi háziorvosi rendelőben 6 telephelyen működteti a vérvételi helyeket önkormányzati támogatásból.

Intézményünk köteles volt működtetni 2019. február 01. napjától a **03. számú**, 2020. február 01. napjától a **14. számú** házi gyermekorvosi körzet, mindkét praxis 2021. évben praxisjog alapján vállalkozó házi gyermekorvos által betöltésre került. Intézményünk 2020. szeptember 01. napjától a **11. számú** és a **13. számú** házi gyermekorvosi körzeteket, továbbá szeptember 2020. szeptember 13. napjától a **34. számú** és 2021. március 01. napjától a **11. számú** felnőtt háziorvosi körzetet működtetni köteles, így 2020. december 31. napján **4 körzetet működtettünk helyettesítéssel** betöltött praxisként.

Helyettesítéssel betöltött körzet	Intézmény által működtetve	Praxisjoggal betöltésre került
03. sz. gyermek körzet	2019. február 01.	2021. szeptember 01.
14. sz. gyermek körzet	2020. február 01.	2021. július 01.
11. sz. gyermek körzet	2020. szeptember 01.	
13. sz. gyermek körzet	2020. szeptember 01.	
34. sz. felnőtt körzet	2020. szeptember 13.	
11. sz. felnőtt körzet	2021. március 01.	

Az Egészségfejlesztési Iroda székhelye intézményünk Nádasy Ferenc u. 4. szám alatti telephelyén van, feladata megszólítani mindenkit, aki tenni akar valamit az egészségéért, Szombathely és járása lakosságának egészségvédelme, az egészségtudatos magatartás népszerűsítése, a megelőzés fontosságának hangsúlyozása, a társadalom figyelmének ráirányítása az egészségmegőrzés

fontosságára, mindezek eljuttatása a lakosság minél szélesebb rétegéhez. A Nádasy utcai épület helyt ad továbbá védőnői tanácsadóknak, a védőnői szakmai műhelynek a Szombathelyiek Egészségéért Egyesületnek.

A 2021-es év sem volt könnyű év, a munkát beárnyékolta a covid-19 fertőzés. A lehetőségek a közösség egészségfejlesztésben szűkösek voltak, ennek ellenére Szombathely város védőnői szolgálata a feloldott korlátozások időszakában számos programot valósított meg. A 2021 évre tervezett **Glutén szűrés** az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok keretében valósult meg, amelyben megvalósításában Szombathely MJV önkormányzata volt támogató partner 2015 év óta. Ez alatt a 7 év alatt közel 3-3 500 fő, 6 éves korú gyermeket szűrtünk le és ebből 44 kisgyermeknél derült ki a gluténérzékenység/ IgA hiány bizonyítottan kórházi vizsgálatok által. A fenti adatok is mutatják, hogy a kiszűrtek száma követi a statisztikai mutatókat miszerint a lakosság közel 1-2 % szenved a fenti betegségben tudtán kívül. A védőnői szolgálat továbbra is fontosnak tartja, hogy ez a szűrés megvalósuljon. Ez rendkívül fontos lehetőség a betegség korai felismerésében, és ezzel jó életminőséget és egészségesebb életet lehet a kiszűrt gyermekeknek biztosítani. A 2021-es évben a járványhelyzet lehetővé tette, hogy **Anyatej világnapja** rendezvényünket megvalósítsuk. Helyet ismét az Arborétum látogatóközpontja adott. Kevesebben jöttek el, de a rendezvény így is sikeresnek mondható. A Szombathelyiek Egészségéért Egyesület és a Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Iroda együttműködésben 2021. évben megvalósította a figyelemfelkeltő programot az **emlőrák elleni közdelem** világnapján 2021. október 1-jén. Szombathely város ikonikus épülete a felújított Víztorony erre a délutánra rózsaszínbe öltözött. A program sokakat vonzott. A **babamasszázs tanfolyamok**, valamint a **Szülői szerepre felkészítő klub** foglalkozásai 2021. év tavaszán még online valósultak meg, de a kora őszi időszak lehetőséget adott néhány alkalommal a személyes találkozókra is. A védőnői szolgálat egyesülete az Egészségfejlesztési Irodával közreműködve valósított meg 3 aktív **időskor programot**. A program jól sikerült, az idősek nagy örömmel fogadták a személyes tanácsadást, amiben az elmúlt időszakban nem igen lehetett részük a korlátozó intézkedések miatt. A védőnői szolgálat a 2021. októberében megrendezésre kerülő városi egészségnapon is részt vett. Az elmúlt időszak nagy kihívások elé állította a védőnői szolgálatot is, de az eredményeket nézve maradéktalanul megoldották a rájuk bízott feladatokat.

A háziiorvosi rendelések adminisztrációs terheinek csökkentése és a betegre jutó tényleges gyógyítási idő megnövelése érdekében **betegirányítási rendszer** került kialakításra a Váci Mihály utcai felnőtt háziiorvosi rendelőben 2014. június 1-től, majd a Kiskar utcai felnőtt és gyermek háziiorvosi rendelőben, továbbá a Szűrcsapó utcai felnőtt háziiorvosi rendelőben 2015. július 1-től. A betegirányító rendszernek köszönhetően csökken a betegek várakozási ideje, gyorsabban és rugalmasabban lettek intézhetőek az adminisztrációs jellegű ügyek, ezáltal több idő jut a tényleges betegellátásra.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 338/2017. (XII.14.) Kgy. sz határozata alapján 2018. március 1. napjával a Szent Márton u. 20. szám alatti felnőtt háziiorvosi rendelőegységben is betegirányító rendszer került kialakításra, amely 2019. március 1. napjától a 318/2018. (XII.10.) Kgy. sz. határozat alapján a házi gyermekorvosi rendelő betegirányítási feladatait is ellátja.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 318/2018. (XII.10.) Kgy. sz határozata alapján 2019. május 1. napjával a Rumi út 74. szám alatti felnőtt háziiorvosi rendelőegységben is betegirányító rendszer került kialakításra. Az Alapellátó Központ

2021. február 01. napjától nyitotta meg kapuit, ahol szintén betegirányító rendszer került kialakításra.

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII.31.) Korm. rendeletben foglalt rendelkezésekre tekintettel a **gazdasági integráció** az alábbi feltételekkel valósult meg:

Az érintett intézmények előirányzatok feletti rendelkezési jogát továbbra is valamennyi előirányzatra kiterjedően határozza meg a közgyűlés, amely azt jelenti, hogy az intézmények önálló költségvetése minden az intézmény feladat-ellátásához, működéséhez kapcsolódó előirányzatot tartalmaz, az ezek terhére történő kötelezettség vállalás az intézmény hatásköre. Kötelezettség vállalásra azonban kizárólag a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete ellenjegyzése mellett lesz jogosult az intézmény vezetője.

A munkamegosztás és felelősségvállalás rendjét a Közgyűlés által 242/2017. (IX.14.) Kgy. számú határozatával jóváhagyott „Munkamegosztási Megállapodás” tartalmazza, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet ide vonatkozó paragrafusának rendelkezési szerint. A GESZ az intézmények gazdálkodás végrehajtási, a finanszírozási, adatszolgáltatási, beszámolási és a pénzügyi, számviteli feladatait látja el, a működtetéssel összefüggő feladatokért továbbra is az intézmények felelnek.

Egészségügyi Alapellátási Központ

Az „Új Egészségügyi Alapellátó központ kialakítása” című európai uniós finanszírozású projekt a Széchenyi 2020 Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében 686,5 M Ft támogatásból valósult meg. A 2015-ben elkezdődött pályázati előkészítés és annak folyamodványként megvalósult „Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése” felhívásra benyújtott TOP-6.6.1-16-SH1-2018-00001 számú támogatási kérelem elfogadásával elindult a csaknem 1000 m² alapterületű alapellátási tevékenységekhez helyet biztosító épület kivitelezése. 2021. február 1. napján megkezdődött a munka az új Egészségügyi Alapellátó Központban 9700 Szombathely, Markusovszky L. u. 8. A korszerű épület az „egy orvos-egy rendelő” elv alapján lett berendezve, a felnőtt háziorvosok vannak az első folyosón 4-4 rendelőben, a hátsó részen a felnőtt fogorvosok, az emeletre pedig a gyermek fogorvosok költöztek. A folyosó másik részén, a fogorvosi ügyelet kapott helyet. Modern épületben, modern berendezések és eszközpark szolgálja az orvosok munkáját és a betegek kényelmét. Az akadálymentes épületben külön vérvételi helyiséget és nővérszobát alakítottak ki, az emeleti multifunkciós teremben előadásokat, továbbképzéseket lehet tartani. A területen elektromos töltőállomással rendelkező, 75 férőhelyes parkoló létesült, melyek közül 3 db akadálymentes kialakítású.

Központi Házi Orvosi Ügyelet

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata saját intézménye, a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Gazdasági Ellátó Szervezet 2020.12.31-től működteti a Szombathelyi Központi Orvosi Ügyeletet.

A Szombathelyi Központi Orvosi Ügyelet ellátási-működési területe: Szombathely város, valamint Sé, Nárái, Gencsapáti és Perenye községek felnőtt és gyermek, illetve Vép város és Bozzai község gyermek lakossága.

Az orvosi ügyelet nem a házi orvosi rendelést helyettesíti ill. hosszabbítja meg, hanem alapvetően a házi orvosi rendelési és rendelkezésre állási időn kívüli időszakra, alapellátási szintű sürgősségi ellátás nyújtására szolgál. Az orvosi ügyelet több házi orvosi praxis lakosságának alapellátási szintű, a következő rendelési időig nem halasztható sürgősségi ellátását biztosítja, meghatározott ügyeleti időben. Az ügyeletet a beteg heveny egészségromlása miatt keresheti fel, vagy hívhatja.

A Központi Orvosi Ügyelet a beteget személyes megjelenésekor az ügyeleti rendelésben vagy hívásra otthonában ill. tartózkodási helyén látja el.

Az ügyeleti team tagjai:

- ügyeletos felnőtt házi orvos + ügyeletos házi gyermekorvos (hétfőn és ünnepeken 08-20 óra között + 1 fő kivonuló felnőtt házi orvos)
- 1-1 fő ügyeleti egészségügyi szakdolgozó a két ellátáshoz
- 1 fő gépkocsivezető

Az ügyeleti ellátásban résztvevők a Szombathelyi Központi Orvosi Ügyelet Működési rendjében és a munkaköri leírásokban szereplő feladatokat látják el, szakmai kompetenciájuknak megfelelően a szakdolgozók is hozhatnak önálló döntéseket, vagy orvosi konzultációt, személyes vizsgálatot kezdeményezhetnek. Az ügyeleten dolgozó ápolók magasan képzett, több éves körzeti vagy kórházi gyakorlattal rendelkező egészségügyi dolgozók. Az ügyeletos orvosok az ügyelet ellátási területén praktizáló házi orvosok.

Az intézmény működésének személyi feltételei

Intézményünk költségvetési létszámkerete 2021. évben 122 fő volt, szakmai létszám 81 fő, intézményi üzemeltetési létszám pedig 41 fő.

Az intézmény statisztikai dolgozói létszáma 101 fő, mely kiegészül a megbízási jogviszonyban foglalkoztatottak 8 órára számított létszámával, 21 fővel.

Az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény okán az intézményben közalkalmazotti jogviszonyban álló egészségügyi dolgozók és egészségügyben dolgozók jogállása 2021. március 1. napjától változott, egészségügyi szolgálati jogviszony keretében végzi munkáját 107 fő, közalkalmazottként pedig 15 fő.

A szakmai létszám megfelel a jogszabályi előírásoknak, betöltetlen állás továbbra is 2 db a betöltetlen ifjúság-orvosi állás. Az álláshelyek meghirdetése megtörtént, pályázók hiányában az álláshelyeket nem tudtuk betölteni, a feladat ellátása megbízási szerződés keretében házi orvosokkal történik.

Az egyetemi, főiskolai és felsőfokú végzettségű dolgozók aránya: 73 %

Képzés, továbbképzés

Az intézmény támogatja dolgozóinak tanulási, képzési elképzeléseit. Ezzel segítve az ismeretek állandó szinten tartását és fejlesztését.

A képzésekhez való hozzájutás lehetősége a dolgozók között jelentős, mert az intézmény támogatja a jogszabályi kötelezettség által előírt creditpontos továbbképzéseken való részvételt.

Pénzügyi-számviteli területen 2 alkalommal összesen 8 fő, munkaügyi területen 4 alkalommal összesen 10 fő, fogászati asszisztensi területen 1 fő 1 alkalommal, fogorvosi területen 1 fő 1 alkalommal, munkavédelmi területen 1 alkalommal 1 fő, egészségfejlesztés területén 1 alkalommal 1 fő.

A legnagyobb hányadú továbbképzési részvétel a védőnői területen volt 2021. évben is. Ezek részben pontszerző, másrészt ismeretfejlesztő továbbképzések, kongresszusok.

A folyamatos önképzés érdekében csoportmegbeszéléseket tartottak, részt vettek a szakmai műhely előadásain a szakmai továbbképzésen megszerzett ismeretek

átadása érdekében, ami többször kibővült az éppen aktuális témakörök átbeszélésével, melyre külső előadót is meghívtak. A koronavírus okozta veszélyhelyzet miatt az előadások, továbbképzések főként online, e-learning formában kerültek megrendezésre.

A továbbképzések főbb témakörei:

- Mérlegképes könyvelők kötelező továbbképzése
- ÁBPE-továbbképzés
- Az egészségügyi szakdolgozói kommunikáció aktuális kérdései
- Koraszülött gondozás a védőnői munkában
- Mellünk egészségéért
- A koraszülés prevencióban a minimál intervenció eredményessége
- Szülés-Születés minőségéért
- Richter nőgyógyászati aktualitások
- MAVÉ Szakosztályvezetői értekezlet
- II. Vasi Védőnők Napja értekezlet
- MAVÉ Éves Küldöttgyűlés
- XXXII. Védőnő-Születésznő-Gyermekápoló Konferencia
- Társadalombiztosítási aktualitások
- Munkaidőkeret és elszámolási időszak
- A munkabaleset és az üzemi baleset munkavédelmi és társadalombiztosítási összefüggései
- Munkavédelmi képviselő éves ismétlő képzés
- In time intim torna
- Jogviszonyváltás az egészségügyben
- Hogyan készítsünk használható ellenőrzési nyomvonalat?

Szakmai elismerések

- Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének az egészségügy területén adományozható „Kiemelkedő Egészségügyi Munkáért-díj II. fokozat”-ban részesült Dankovits József ügyeleti gépkocsivezető és Illés Erzsébet fogászati asszisztens.
- „MESZK-ÉRT” díj – Milisitsné Tátrai Beatrix
- Pro Sanitate Díj – Rétfalvi Valéria

2008. évben megalakult Keszthelyen az Országos Alapellátási Szövetség, melynek egyik alapító tagjai vagyunk, a 2018. április hónapban Keszthely városában megtartott éves Közgyűlésen az intézmény igazgatóját megválasztották alapellátási alelnöknek. A szövetség 2021. év június hónapjában Szentgotthárdon tartotta meg éves Közgyűlését.

Iktatott ügyiratok száma az intézménynél 2021. évben

Az intézménynél a IRMA nevű iratkezelési szoftver alkalmazásával történik az elektronikus iktatás.

Az elektronikus rendszerben hat fő témakörre iktatókönyv került felfektetésre, melyek a szervezet és működés, pénzügy és vagyonkezelés területe, bér és munkaügy, műszak, üzemeltetés terület, egészségügyi igazgatás és az egészségfejlesztés működése során keletkező iratanyag dokumentált rendszerezésére szolgál.

Iktatókönyv neve	2021 évben iktatási főszám (db)	2021 évben iktatási alszám (db)
Szervezet, működés	193	707
Pénz és vagyonkezelés	66	687
Személyzeti, bér és munkaügy	149	845
Műszak, üzemeltetés	119	489
Egészségügyi igazgatás	338	1730
Egészségfejlesztési Iroda	117	256
Összesen	982	4714

Jelentősebb karbantartási- és felújítási munkák 2021. évben

Intézetünk nyomon követi a kezelésünkben lévő orvosi rendelők, illetve a hozzá tartozó helyiségek műszaki állapotát, folyamatos karbantartást biztosít a víz-, villany-, asztalos-, lakatosipari munkák vonatkozásában. A rendszeres feladatok ellátásán felül:

- Elkészítettük a rendelési idők tájékoztató tábláit
- Megszerveztük az egészségügyi és saját foglalkoztatottjaink részére a tűz- és munkavédelmi védelmi oktatást, a megszokottaktól eltérően online módon.
- Jogszabályi előírásoknak megfelelően elvégeztettük a fogorvosi rendelőegységekben a vízminőség ellenőrzését, különös figyelemmel a legionella baktérium fertőzöttségre. Ahol a kórokozók határérték feletti jelenlétét tapasztaltuk, ott a vezetékes ivóvíz rendszer fertőtlenítése megtörtént.
- A rendelőegységek gázkazánjainak éves rendszeres felülvizsgálatát elvégeztettük.
- Az egészségügyi intézményekre vonatkozó előírásokat figyelembe véve a rendelőegységek időszakos tisztító festéseit elvégeztettük
- Az intézmény tulajdonában lévő orvosi műszerek, berendezések felülvizsgálatát elkészítettük.
- Az intézményünk által fenntartott és nem eszközprivatizált 5 praxisnál új számítógépeket helyeztünk üzembe.

- Megvalósult a háziorvosi számítógépes hálózat integrációja. Így a rendelők közötti kommunikáció és adatforgalom egy zárt, gyors és biztonságos úton valósulhat meg.
- Általánosságban korszerűsítettük azon belső számítógépes hálózatokat, melyek már elavultnak számítottak
- A rendelőkben működő telefonközpontok virtualizációja elindult, melyet a jelentősen megnövekedett forgalom indukált. Ebben a rendszerben a praxisok közötti kommunikáció nemcsak gyorsabb, de ingyenessé is válik, a helyettesítések megoldása egyszerűsödik.

Az egységek tekintetében az alábbi jelentősebb feladatokat végeztettük el tervezett költségeknek megfelelően:

Selmec utcai rendelő

- A mindennapi karbantartási feladatokon kívül jelentősebb munkálatok nem történtek.

Szent Márton utcai gyermek rendelők

- A rendelőkben a társasháznál keletkezett csőtörés miatt jelentős kár keletkezett, melyet biztosítás keretében helyreállítottunk.
- A betegforgalom által érintett helyiségek világítása korszerűsítésre került.

Szent Márton utcai felnőtt rendelők

- A betegforgalom által érintett helyiségek világítása korszerűsítésre került.

Rumi úti felnőtt háziorvosi rendelő

- A betegirányító helyiség átalakításra került úgy, hogy csak a szükséges betegforgalom jelenjen meg épületen belül, a dokumentációk kiadása megvalósulhasson a bejáratnál.
- Teljes körű kötelező jellegű tisztasági festési munkálatok.

Fogaras utcai gyermekorvosi rendelő

- Az egység régi rendelőhelyiségét praxisváltás miatt teljes mértékben felújítottuk, a hozzá tartozó közlekedők, személyzeti helyiségek átalakításra kerültek. Új informatikai hálózat létesült.
- Az általunk használt épületrészben a távhőszolgáltatást leválasztottuk az EBI rendszeréről, a függetlenség és a jobb hatások elérése érdekében.

Jáki úti rendelő

- Teljes körű kötelező jellegű tisztasági festési munkálatok.
- A meghibásodott hőszivattyú javíttatása vált szükségessé az épület optimális fűtésének fenntartása érdekében.

Szűrcsapó utcai rendelő

- A betegforgalom által érintett helyiségek világítása korszerűsítésre került.

Kiskar utcai rendelő

- A felnőtt rendelőegységben a teljes körű kötelező jellegű tisztasági festési munkálatok megtörténtek.

Deák utcai rendelő

- A mindennapi karbantartási feladatokon kívül jelentősebb munkálatok nem történtek.

Váci rendelőegység

- A mindennapi karbantartási feladatokon kívül jelentősebb munkálatok nem történtek.

Markusovszky u. 8. háziorvosi és fogorvosi rendelők

- Februárban elindultak a rendelések az új épületben. Minden praxist felszereltünk bútorzattal, a működéshez szükséges háttérrel a telekommunikáció és az informatika területén.
- Befejeződött a kertrendezés, a parkolási rend kialakítása
- A mindennapi karbantartási feladatokon kívül jelentősebb munkálatok nem történtek.

Anyatejgyűjtő Állomás

- Az épület rossz állapota miatt a személyzeti helyiségekben a mennyezeti vakolat leszakadt, melyet helyreállítottuk.
- A mosogatótálcák balesetveszélyes lábakon álló felfüggesztését rozsdamentes konzolosra cseréltettük.

Nádasdy u. 4. (Egészségfejlesztési Iroda, Védőnői tanácsadók)

- Az épület emeleti tanácstermébe és a védőnői tanácsadó helyiségekbe klímaberendezéseket építettünk ki.

HCH

- A mindennapi karbantartási feladatokon kívül jelentősebb munkálatok nem történtek.

GESZ központ

- Új iroda és személyzeti helyiségek kialakítása valósult meg a régi fogászati ügyeletet helyiségeiből.

Kerttel rendelkező egységeknél

- A Rumi úti-, a Jáki úti-, a Selmec utcai-, és Fogaras utcai orvosi rendelőkben és a HCH-ban az igényeknek megfelelően kertrendezési munkákat végeztünk. (fűnyírás, sövénynyírás, metszések, gyomtalanítás, lombtalanítás stb.) A munkálatokat a Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. végezte.
- Továbbá elkezdtek a csapadékelvezető rendszerek rendszeres tisztítását is.

Gazdasági Szervezet feladatai

Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezetéhez a gazdasági integrálás után tartozó intézmények működőképessége érdekében megtett intézkedések:

- a) A napi együttműködés a gazdaságilag GESZ-hez tartozó intézményekkel.
- b) A Munkamegosztási megállapodásokban rögzített Szabályzatok folyamatos elkészítése és a jogszabályi változások szerinti aktualizálása.
- c) Munkamegosztási megállapodásokban rögzített pénzügyi, gazdálkodási feladatok kialakítása megtörtént, a napi tevékenységünk során figyelemmel kísértük az intézmények pénzügyi, gazdasági működését.
- d) Szombathely Megyei Jogú Város Polgármestere 131/2020. (XII.16.) PM. sz. döntésével jóváhagyta a GESZ és gazdálkodási feladatkörébe tartozó intézmények belső ellenőrzési tervét.
- e) A gazdasági átszervezés folytán a „Munkamegosztási Megállapodás” tartalma szerinti a GESZ feladatkörébe utalt gazdálkodás végrehajtási, a finanszírozási, adatszolgáltatási, beszámolási és a pénzügyi, számviteli feladat ellátását, azzal, hogy az intézmények vezetőivel még szorosabbra fűztük a napi együttműködést, erre azért van szükség, hogy ösztönözzük az intézmények vezetőit a takarékos ésszerű gazdálkodás kialakítására a saját bevételek növelésére, a létszámgazdálkodás ésszerűsítésére, a működőképesség fenntartására. A Munkamegosztási Megállapodás 2021. évben a 168/2021. (V.26.) PM döntés nyomán módosult, megújult formában megkötésre került és hatályossá vált 2021. június 01. napjától.
- f) Az intézmények gazdálkodási folyamatai, könyvelési rendszerük kialakítása kezdetben eltérő volt, a 2021. évben is törekedtünk arra, hogy az ésszerű gazdálkodáshoz igazodó folyamatokat egységesítsük, átszervezzük és ezt folytassuk a következő gazdasági években. Ezáltal törekszünk a szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodásra.
- g) Elmondható, hogy 2021. évben biztosítani tudtuk a 7 intézmény pénzügyi, gazdasági tevékenységének folyamatos működését. Havonta minden intézmény vezetője tájékoztatást kapott az intézménye gazdasági folyamatairól, pénzügyi helyzetéről, folyamatos működőképesség fenntartásáról

Az ifjúság- egészségügyben dolgozó orvosok és asszisztens beszámolója a 2020/2021-es tanévben elvégzett munkáról

1. Alapadatainkról, az ifjúság-egészségügyi ellátás tárgyi és személyi feltételeiről

Az oktatási intézményben tanulók egészségi állapotának felmérése, testi és szellemi fejlődésének követése megtörtént, a szükséges szűrővizsgálatokat az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet iránymutatásának megfelelően elvégeztük, az egyénre szabott és csoportos egészségnevelésben részt vettünk, valamint a gyermekek egészségvédelme érdekében számos lépést tettünk.

A rendelők tárgyi felszereltsége folyamatosan kiépítésre és lecserélésre került. Az iskolában az internet-hozzáférés, ahol szükséges volt mobil internet segítségével megvalósult. Az adminisztratív feladatok elvégzése gyorsabbá, pontosabbá, egységesebbé vált. Az iskolai illetve az egészségügyi (háziorsói, szakrendelői, laboratóriumi) hálózatokkal való összeköttetés továbbra is hiányzik, pedig jelentősen gyorsítaná, egyszerűsítene a kommunikációt.

Egyes helyeken változatlanul problémát okoz a vezetékes telefonkapcsolat létesítése, mely a védőnőknek adott mobiltelefonok segítségével megoldódott.

Szombathely városban 4 ifjúság-orvosi körzet van kialakítva, ebből jelenleg 2 megállapodás alapján vállalkozó orvosok által főállású iskolaorvos formájában működik, ők finanszírozási szerződést kötöttek a feladat ellátására a NEAK-kal. 2018. szeptember 1. napjától 2 körzetet az intézmény kénytelen működtetni, mindkét praxis tartósan üres, többszörösen meghirdetésre került az ifjúság-orvosi állás, de az eredménytelenül zárult. Az ellátást az intézmény által működtetett 2 körzetben, 9 oktatási intézmény tekintetében, vállalkozási szerződéssel, iskolaorvosi feladat ellátására szerződött 7 házi orvos biztosítja.

2. Beszámoló az iskola-egészségügyben dolgozó orvos rendszeresen ismétlődő feladatairól

A tanulók egészségi állapotának szűrése, követése

Az adott tanévben egy, intézményünk által működtetett iskolaorvosi körzet tekintetében elemezzük beszámolónkban az adatokat, ez négy középiskolát érint, adatforrásként az iskolaorvosa által elkészített statisztikai jelentés szolgált. A középfokú oktatási intézménybe beiratkozott 1357 fő tanuló közül 953 fő vizsgálata történt meg. Valamennyi vizsgálat alá vont tanulónál részletes anamnézis felvétel, illetve szükség esetén anamnézis kiegészítés mellett alapos belgyógyászati, mozgásszervi, bőr és fogászati vizsgálat történt. Értékelésre kerültek továbbá az érzékszervi szűrővizsgálatok eredményei, valamint a gyermek szomato-pszichés állapota is. Tájékoztató, szűrő jellegű neurológiai vizsgálatot is végeztünk az esetleges eltérések felderítése céljából.

Leghatékonyabbnak a mozgásszervi szűrés bizonyult, mert a tanulók 33 százalékánál, azaz 319 főnél találtunk eltérést, mely az előző évhez képest – 31 százalék – növekedést jelent. Ugyancsak eredményesnek mondható a fogászati szűrés, mely valamennyi vizsgálaton átesett tanulónál megtörtént, számos diáknál észleltünk eltérést, őket ismételt fogászati szakrendelésre hívták be az iskola fogorvosok.

A vérnyomás-ellenőrzések alkalmával 6 főnél tapasztaltunk kóros értéket. A magas vérnyomás zömmel a túlsúlyos esetekkel magyarázható. Ezen tanulókat a továbbiakban rendszeresen kontrolláltuk, indokolt esetben szakrendelésre küldtük. Azokat a diákokat, akiknél a hypertónia igazolódott, gondozásba vettük. A golyvaszűrés kapcsán 4 tanulónál észleltünk rendellenességet. Hallásvizsgálat során kóros eredményt 3 esetben kaptunk.

A szűrővizsgálataink során tapasztalt eltérések miatt 161 tanulót irányítottunk az különböző szakrendelésekre; például fogászatra, szemészetre, ortopédiára, laboratóriumba, sebészetre, nőgyógyászatra, bőrgyógyászatra, kardiológiára, ABPM szűrésre, röntgenvizsgálatra stb. Ebből 121 esetben a gyanú beigazolódott.

A krónikus beteg, valamint a testi, szellemi, érzékszervi fogyatékos tanulók követésére, ellenőrzésére fokozott gondot fordítottunk. Összesen 521 fő egészségügyi okból gondozott tanulót regisztráltunk és 18 fő szociális okból igényelt gondozást. Gondozási tevékenységünkkel a különböző szakrendelések, gondozóintézetek munkáját szerettük volna segíteni, kiegészíteni, esetleg még hatékonyabbá tenni.

Üdülés, táborozás előtt álló tanulóknál a szükséges orvosi vizsgálatokat elvégeztük.

Alkalmassági vizsgálatok elvégzése

A tanév során a 9. és 13. évfolyamos diákok kötelező pályaalkalmassági vizsgálata megtörtént, másodfokú pályaalkalmassági vizsgálatra utalásra nem került sor.

A járványhelyzet alakulására tekintettel a pályaalkalmassági vizsgálatokra 2021. május közepétől került sor, fokozott járványügyi intézkedések mellett.

A tanév elején elkészített testnevelési csoportbeosztás folyamatos korrekcióra szorult, hiszen a tanév során is fordultak elő olyan megbetegedések, sérülések, melyek a normáltól eltérő testnevelési csoportba sorolást tettek szükségessé, illetve az időközben gyógyult tanulók felmentése indokolatlanná vált. 29 főt soroltunk könnyített testnevelési csoportba, 7 tanuló egészségi állapota tette szükségessé a gyógytestnevelésen való részvételt, 22 tanulónál pedig teljes felmentést javasoltunk. Összesen 58 tanulót érintett a különböző testnevelési kategóriákba sorolás. A gyógytestnevelési csoportba javasolt tanulók a foglalkozásokon megjelentek, az ott végzett gyakorlatokat hasznosnak, eredményesnek találták. A könnyített testnevelési csoportba sorolt tanulók foglalkoztatásáról, terheléséről óralátogatások alkalmával, illetve a tanulók beszámolója alapján is tájékoztunk. Kapcsolatunk a testnevelőkkel folyamatos volt, az egyes tanulók által végezhető, illetve számukra nem ajánlott gyakorlatokról tájékoztatást adtunk, az egyes esetekben felmerülő problémákat megbeszéltük.

Az oktatási intézményben folyó étkeztetést rendszeresen ellenőriztük, beleértve az étlap áttekintését és véleményezését, valamint a konyha ellenőrzését. Figyelmünk az iskolai büfékre is kiterjedt, nemcsak közegészségügyi hiányosságokat kerestünk,

hanem kínálatuk egészséges táplálkozásnak megfelelő átalakítására javaslatokat tettünk.

A dohányzási tilalom betartásának ellenőrzése is rendszeresen megtörtént. Ezen a területen a legtöbb oktatási intézményben hiányosságokat észleltünk, mely elsősorban a tanulók fegyelmezetlenségének, a tettenérés nehézségeinek tudható be.

Részvétel az oktatási intézmény egészségnevelő tevékenységében

A diákokkal való találkozásaink során - kellő időt és figyelmet szánva az egyénre bizalmi légkört tudtunk kialakítani. Az így folytatott beszélgetések kiváló lehetőséget teremtettek arra, hogy személyre szabott egészségnevelést végezzünk. A négy szemközti beszélgetések lehetőséget kínáltak arra is, hogy a tanulókat konkrét kérdésekben is tájékoztassuk, felvilágosítsuk, a bennük felmerülő kérdésekre korrekt választ adjunk. Beszélgetéseink során a betegségmegelőzés fontosságára és a szűrővizsgálatok mibenlétére is kitértünk.

Környezet-egészségügyi, balesetvédelmi feladatok

Az intézményi környezet - tantermek, gyakorlati helyiségek, tornaterem, egyéb kiszolgáló helyiségek ellenőrzése, a tanulók gyakorlati oktatásával kapcsolatos munkahelyi körülmények megtekintése megtörtént, az észlelt hiányosságokat jegyzőkönyvben rögzítettük a hibák korrigálására kiszabott határidővel együtt. A hiányosságok megszüntetését szintén leellenőriztük.

3. Rendszerestől eltérő, speciális, rendezvényekhez kapcsolódó, egyedi feladatok

Elsősegélynyújtás keretein belül nemcsak az iskolában bekövetkező balesetek, sérülések elsődleges ellátása történt, hanem akut megbetegedés esetén is több alkalommal keresték fel a tanulók rendelőinket heveny panasszal. Ezt követően irányítottuk őket állapotuktól függően házi orvoshoz, illetve egészségügyi intézménybe, szükség esetén a mentőszállításról is gondoskodtunk, kíséretet szerveztünk.

Az iskolában a tanulók leggyakrabban a testnevelési órákon szenvedtek balesetet. A sérülések fajtái: ujjtörés, zúzódás, bokarándulás, térsérülés, repedés, agyrázkódás, vágott seb. Az iskolában lévő elsősegélydobozok megfelelő felszereltsége érdekében annak tartalmára vonatkozóan tanácsot adtunk.

Szinte valamennyi iskolában szerveztek egészségnapot, melynek programját munkatársaink egészségnevelő és felvilágosító előadásaival sikerült gazdagítani. Néhány intézményben az egészségnevelés egyes témáihoz kapcsolódó programokhoz vendégelőadók részvételére is igény merült fel, ennek szervezési feladatait is teljesítettük.

Számos információs anyag (szórólapok, plakátok) beszerzése is megvalósult, mellyel ugyancsak a tanulók hatékonyabb felvilágosítását, egészségnevelését segíthettük. Iskolai szünetek (őszi, téli, tavaszi, nyári) idejére a dolgozók ügyeleti beosztását és a nyári tábor munkarendjének beosztását egyeztetés és a szabadságok ütemezése után a munkaügyi előadó készítette el. Az önkormányzat nyári táboraiban nagy hangsúlyt fektettünk a járványhelyzettel kapcsolatos egészségnevelési munkára.

4. Adminisztratív feladatok, jelentések, statisztikák

Az ellátott gyermekekről rendszeresen nyilvántartást vezettünk, az információkat kartonon rögzítettük.

Az ambuláns ellátásban részesültek személyes adatait, panaszait, a megjelenés időpontját, az észlelt eltéréseket, az alkalmazott kezelést és javaslatainkat minden esetben az ambuláns naplóban rögzítettük, továbbá az EESZT-be.

Igény esetén egészségügyi könyvet, illetve egészségügyi nyilatkozatot töltöttünk ki.

Iskolánként változó gyakorisággal vettek részt a tanulók sportversenyeken. Az ezt megelőző vizsgálatokat elvégeztük, a vizsgálatok eredményeit rögzítettük. Nyilatkoztunk a tanulók sportolásra való alkalmasságáról.

A tanév végén egészségügyi törzslapkivonatot töltöttünk ki a szükséges adatok és információk feltüntetésével, melyeket 2021. június 15-ig borítékoltunk.

5. Kapcsolattartás más intézményekkel, szakmai képviselőkkel, civil szervezetekkel, médiával

A pedagógusokkal az oktatási intézmények szinte mindegyikében problémamentes volt a kapcsolat. Az egészségügyi információkról folyamatos tájékoztatást nyújtottunk, erre többek között a tanári értekezleteken való rendszeres részvétel is keretet biztosított. Folyamatos kapcsolatban álltunk a testnevelőkkel és a gyógy testnevelővel is, ennek köszönhetően a testnevelési csoportbeosztással kapcsolatos információcsere kiválóan megvalósult.

Az iskolák ifjúságvédelmi felelősével való együttműködésünk szoros volt és a kölcsönös segítségnyújtás jellemezte.

Több alkalommal folytattunk megbeszélést a tanulók szüleivel is annak reményében, hogy munkánk még több eredménnyel járjon, illetve a felmerülő problémák megoldásában egymás segítségére lehessünk.

Személyes és írásos kapcsolatban álltunk a különböző szakrendelések orvosával, a háziorvossal, területi védőnővel is.

Beszámoló az általános iskolát ellátó védőnők 2020/2021-es tanévre vonatkozó általános iskolai munkájáról

Szombathely városában 18 általános iskola működik, melyből:

- 12 állami iskola
- 2 egyházi iskola
- 2 alapítványi iskola
- 1 gyakorlóiskola
- 1 az Országos Horvát Önkormányzat által fenntartott iskola

Az iskola-egészségügyi ellátás az Önkormányzat által finanszírozott oktatási intézményeken túl kiterjed a város területén működő alapítványi és egyházi működtetésű oktatási intézményekre is.

A védőnők munkájukat az iskola - egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet, 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet - szűrővizsgálatok, 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet - járványügy, 19/2009. (VI. 18.) EüM rendelet – módosítások és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján végzik.

Az iskola-egészségügyi ellátás orvosi részét a házi gyermekorvosok továbbra is az oktatási intézménnyel kötött megállapodásuk szerint végzik.

A 2020/2021-es tanévben 14 főállású iskolavédőnő dolgozott Szombathelyen.

Iskola egészségügyi adatok, védőnői szűrővizsgálatok

Beíratott tanulók:	6385 fő
Vizsgálatra kötelezett tanulók:	3184 fő
Megvizsgált tanulók:	3163 fő
Szakrendelésre utalt tanulók:	1114 fő

A 2020/2021-es tanév során törvény által a vizsgálatra kötelezett osztályok a 2., 4., 6., 8. osztály volt.

Védőnői szűrések a jogszabályi protokoll szerint: testtömeg, testmagasság, látásélesség, színlátás (6. osztályban), hallás vizsgálata és vérnyomásmérés. A szűrés időpontjáról, törvényben meghatározott rendjéről írásban tájékoztatjuk a szülőket és kérjük őket a gondozás korrekt lebonyolíthatósága miatti adatszolgáltatásra betegséggel, gyógyszereszedéssel kapcsolatban. Ezt követően sok új információt kapunk, mely segíti munkánkat és jó kapcsolatot biztosít a szülőkkal.

Védőoltások az iskolában

A 2020/2021-es tanévben életkorhoz kötött kötelező kampányoltásra kötelezettek a 6. és a 7. osztályos tanulók voltak.

Szeptember hónapban a 6. osztályos tanulók **Boostrix** oltóanyaggal történő diftéria-szamárköhögés-tetanusz elleni védőoltása, október hónapban pedig a **Priorix** oltóanyaggal történő kanyaró- rubeola-mumpsz elleni védőoltásra került sor.

A 7. osztályos tanulók szeptemberben esedékes **Engerix-B**, B-típusú májgyulladás elleni védőoltása zajlott le, akik az oltás II. részletét 2021. március hónapban kapták meg.

A 2020/2021-es tanévben tovább folytatódott az önkéntes alapon, lányok részére igénybe vehető HPV elleni védőoltás a 7. osztályosok körében. Ez az oltás is 2

részletből áll, 2020 októberében, majd a 6 hónappal később zajlottak az oltások Gardasil oltóanyaggal.

A tanév során így összesen 3124 kötelező védőoltás beadása történt az általános iskolákban. A HPV elleni védőoltás beadására 1180 esetben került sor. Itt a jóval magasabb szám jelzi, hogy a fiúk is lehetőséget kaptak az önkéntes védőoltásra.

A védőnő feladatai a védőoltások kapcsán:

- szülők tájékoztatása, értesítése az oltásról
- oltási kiskönyvek összegyűjtése, átnézése
- oltóanyag rendelés, szállítás
- adminisztratív feladatok (védőoltási kimutató, kiskönyv, jelentés, Stefánia rendszer)
- oltások felszívása, előkészület a beadásra
- oltás lebonyolításában segédkezés
- oltás utáni ellátás, felügyelet

Sajnálatos, hogy a kötelező védőoltások közül 9-et nem sikerült beadni, mert a szülők megtagadták azt. A védőnő az oltások előtt kéri az előzetesen kiosztott aláírt szülői beleegyezéseket és az oltási könyveket az oltások dokumentálása miatt. Az a szülő, aki ezt a beleegyező nyilatkozatot nem küldi vissza, tértivevényes levelet kap, melyben új időpontot jelölünk meg az oltásra. 3 tértivevényes értesítést követően a védőnő köteles hivatalos levélben a tiszti főorvosnak jelenteni a gyermek oltásának elmaradását, a tértivevények melléklésével, valamint jelzést küld a gyermekjóléti szolgálatnak is. A védőnő hatásköre, feladatai eddig terjednek. Ez sok odafigyelést, pontos adminisztrációt igényel. A tavalyi tanévben a szülők végül beleegyeztek a védőoltások beadásába, ezek több hónapos késéssel ugyan, de végül megtörténtek.

Gondozási tevékenység

Az iskolában tanuló egészségügyi okból veszélyeztetett, illetve a krónikus betegség miatt fokozott gondozásra szoruló gyermek ellátására is kiemelt figyelmet kell fordítanunk.

A védőnő feladata:

- a gyermek állapotának nyomon követése,
- állapotváltozások figyelemmel kísérése,
- állapotromlás megelőzése,
- gyógyszeresedés ellenőrzése,
- felülvizsgálatok megtörténének dokumentálása,
- tanácsadás.

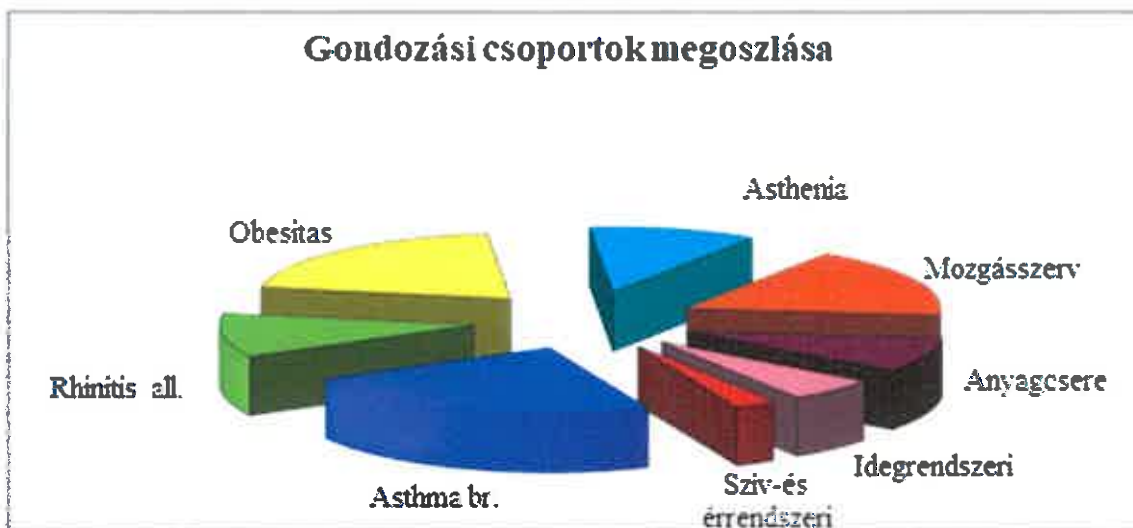
A Stefánia védőnői rendszerben történik a gondozási csoportok szerinti nyilvántartás és a dokumentáció vezetése.

A leggyakoribb gondozási csoportok:

- Légzőszervi betegségek
- Anyagcsere betegségek
- Obesitas - Asthenia
- Szív- és érrendszeri betegségek
- Allergiás megbetegedések

- Mozgásszervi betegségek
- Idegrendszeri betegségek
- Vese betegségei
- Érzékszervi betegségek
- Endokrin betegségek

Gondozási csoport	2020/2021 tanév	2019/2020 tanév	2018/2019 tanév	2017/2018 tanév
Asthma bronchiale	421 fő	332 fő	327 fő	270 fő
Rhinitis allergica	195 fő	138 fő	172 fő	170 fő
Anyagcsere betegségek	155 fő	145 fő	123 fő	125 fő
Obesitas	370 fő	304 fő	411 fő	249 fő
Asthenia	194 fő	151 fő	155 fő	145 fő
Szív- és érrendszeri betegségek	47 fő	48 fő	55 fő	57 fő
Endokrinológia	101 fő	105 fő	89 fő	20 fő
Mozgásszervi betegségek	312 fő	359 fő	330 fő	283 fő
Idegrendszeri betegségek	102 fő	113 fő	88 fő	89 fő
Vese betegségei	25 fő	21 fő	15 fő	13 fő
Fejlődési rendellenesség	63 fő	78 fő	64 fő	57 fő
Egyéb	389 fő	182 fő	2179 fő	169 fő
Összesen	2374 fő	2006 fő	2046 fő	1647 fő

A tanév eleji testnevelési csoportbesorolás kapcsán, az osztályvizsgálatok során, illetve célzottan a gondozott gyermek megkeresésekor kerül a kezünkbe az adott tanuló újabb szakorvosi lelete, mely alapján tovább folytatjuk, esetleg lezárjuk a diák gondozását. Régi, jó kapcsolat esetén a gyerek csak kopog az ajtón és lobogtatja nekünk a szakorvosi papírt, ezzel is megkönnyítve a munkánkat.

A mozgásszervek betegségei miatt gondozottak száma magas. Nehézkes az orthopédiai szakrendelésre való eljutás, amíg az elváltozások nem okoznak kifejezett panaszt a gyermeknek, pedig az enyhébb esetek hatékonyabban kezelhetőek. A mozgásszervi elváltozások jó részében nem várhatunk gyors javulást. Hosszan tartó torna, gyógytestnevelés, gyógyúszás hozza csak meg a várt eredményt a gerinc-, mellkas- és láb elváltozásai kapcsán.

Sok gyermek kap fűzöt a gerincferdülése miatt. Ez nemcsak kényelmetlen a gyerekeknek, de sokan szégyellik is. Ilyenkor nagyon fontos a tanuló pszichés támogatása, esetlegesen az osztállyal való beszélgetés is, hogy miért fontos, hogy hordja ezt az, akinek szükséges, s hogy emiatt ne érje a viselőjét semmiféle hátrányos megkülönböztetés, csúfolás a társak részéről.

Viszonylag gyakori probléma a hypothyreosis, mely betegség esetében nagyon fontos a rendszeres szakorvosi kontroll, hiszen a hormonszint változásai meglehetősen tág határok között tudnak mozogni serdülőkorban. Ilyenkor azonnal reagálni kell, a gyógyszeradag megváltoztatására kerülhet sor. Tehát ezeket a gyerekeket nekünk is fontos nagy figyelemmel követnünk.

A légzőszervi betegségek között legtöbbször az asztmások vannak. Szerencsére már nagyon jó gyógyszerek, inhalációs hörgőtágítók állnak a szakorvosok rendelkezésére, melyek használatával az asztmás gyerekek is aktív életet tudnak élni, sportolhatnak is. Azonban nagyon fontos a félévenkénti szakorvosi kontrollon túl, hogy mi is nyomon kövessük az állapotukat, hiszen könnyített testnevelésre szorulhatnak, vagy éppen az állapotuk javulása következtében normál testnevelést is végezhetnek. S fontos, hogy erről mi is tudjunk és ezek alapján a testnevelőket is tanácsokkal lássuk el az ilyen gyermekek kapcsán.

Az obesitas továbbra is gond, már egészen fiatal kortól kezdve. Nagyon rosszak a fiatalok táplálkozási szokásai, a testmozgás szinte nem is szerepel a napirendjükben. Nekik nem elég a mindennapos testnevelés óra, célzottan rájuk szabott testmozgásra lenne szükségük. A testnevelés keretei között nem biztos, hogy sikerélményük van,

mert a túlsúly miatt nem olyan gyorsak, nem olyan ügyesek. Az egyébként sem túl nagy önbizalmukra és kedvükre ez nincs jó hatással. Még kevésbé fognak „dolgozni” az órán. Az esetükben teljes életmódváltásra lenne szükség, ami nem csupán a gyermek életmódjára, hanem elsősorban a család életmódjára vonatkozik. A rossz szokásaikat kellene átfogó módon megváltoztatni. A gyermek egyedül - még ha van motivációja is – kevés sikert tud elérni. Gyakran látjuk azt, hogy a kövér gyermeknek a szülője is hasonló testalkatú a hasonló életmód miatt. S mivel ez az állapot még nem fáj, így nem is vesznek tudomást a problémáról.

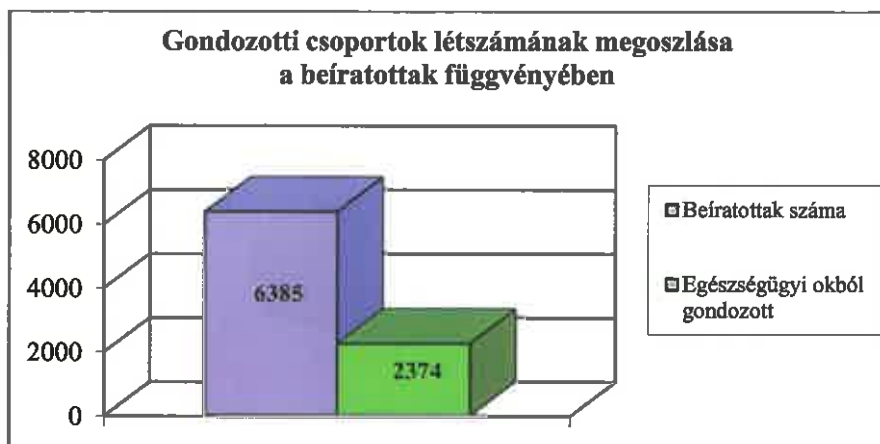
Másik testsúlymérés során tapasztalt eltérés, ha 3 súlypercentil alatti a gyermek. Ez az érték jelezhet ugyanúgy kedvezőtlen dolgot, mint a túlsúly. Az ilyen gyerek lehet vékony csontozatú, vékony testalkatú, öröklötten sovány gyermek. De állhat a soványság hátterében nem kellő mennyiségű étel fogyasztása is. Sajnálatos, de látunk ilyen eseteket is, mikor a gyermek szinte csak az iskolában eszik, mert otthon nem nagyon van mit. Nagyon fontos ilyen esetekben az éberség és a megfelelő társszervek bevonásával való segítségnyújtás. Állhat a háttérben felszívódási zavar, hormonális problémák, ezért minden újonnan felfedezett, szomatikusan fejletlen gyermeket háziorvoshoz irányítunk kivizsgálás céljából. Mindezek mellett sem ritka a fogyókúrázó, szándékosan nem evő, anorexia nervosa határán álló gyerek már általános iskolában is és nem csak a lányok körében. Az előző években átlagos testalkatú gyermek esetében a 3 percentil alá soványodás mindenképp fel kell, hogy hívja a figyelmünk erre. Gyanú esetén háziorvos segítségét kérjük, illetve a pszichológus segítségnyújtása képezi a terápia másik pillérét a család támogatása mellett.

Két oktatási intézményben történik a sérült tanulók ellátása. Az Aranyhíd Nevelési-Oktatási Integrációs Központban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, nevelése, oktatása folyik. A Bercsényi Miklós Általános Iskolában pedig az ép intellektusú mozgássérült gyermekek részesülnek speciális ellátásban.

Az érzékszervi gondozottak több, mint 90%-a szemüveges tanuló. Náluk fontos, hogy ne elégedjenek meg azzal, hogy egyszer rég kaptak egy szemüveget és azt gondolják, az egy életre szól. Nyomon kell követnünk az ő állapotváltozásukat is. Szemüvegük éles látást biztosít-e a számukra, hordják-e, járnak-e rendszeresen szakorvosi ellenőrzésekre? Az egészségtudatosság erről is szól. Ezt kell a gyermekekkel megértetnünk, ami nem egyszerű feladat.

Ebben a tanévben 894 szemüveges tanulót tartottunk számon.

Egészségügyi ok miatt összesen 2374 tanulót gondoztunk a 2020/2021-es tanév során. Vannak, akiket több betegség miatt is.

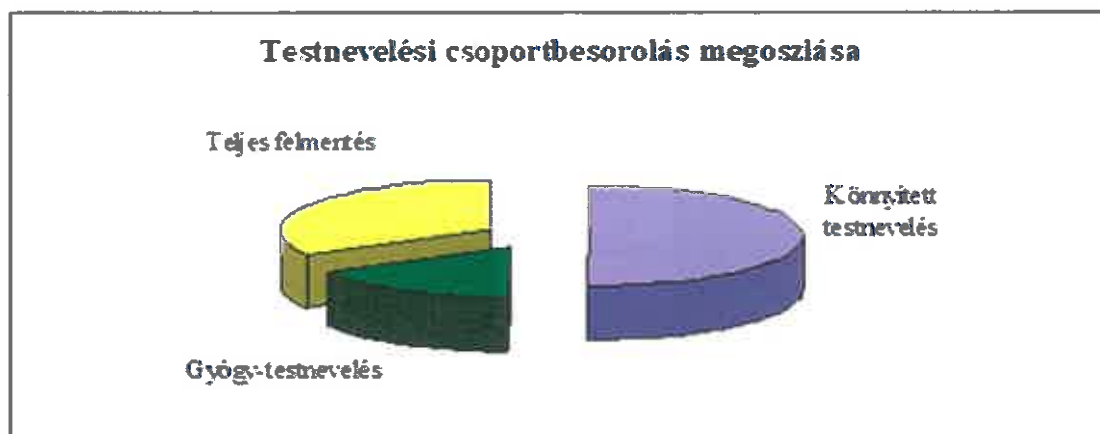
A jelzőrendszer tagjaként fontos szerepünk van a szociálisan vagy más okból veszélyeztetett gyermek problémájának észrevételében és szükség esetén az intézkedés is a védőnő feladata. Itt a folyamat nem ér véget, hiszen a gyermekjóléti szolgálat munkatársával, az iskolával és egyéb segítő szakemberekkel kell a továbbiakban arra törekednünk, hogy a gyermek veszélyeztetettségét csökkentsük.

A védőnői gondozás, melyre akár egészségügyi, akár szociális ok miatt kerül sor, nagyon fontos eleme a mindennapi munkánknak. Ehhez elengedhetetlen a jó kapcsolat a szülőkkel, a gyermekekkel, a nevelőtestülettel, az orvosokkal és a szociális segítséget nyújtó szakemberekkel egyaránt. Jobb hatásokkal lehet dolgozni, ha van személyes kapcsolat, mely ápolására minden fél törekszik a problémamentes időkben is.

Testnevelés alól felmentettek

Fontos feladata a tanévkezdésnek feltérképezni a tanulók testnevelési alkalmasságát a szakorvosi javaslat alapján és az állapotuknak megfelelő mozgásformába sorolni őket.

Kategóriák	2020/2021	2019/2020	2018/2019	2017/2018
I. Kategória - könnyített testnevelés	165 fő	218 fő	211 fő	242 fő
II. Kategória - gyógytestnevelés	55 fő	85 fő	120 fő	128 fő
III. Kategória - teljes felmentés	108 fő	104 fő	114 fő	95 fő

Fontos és jó, hogy gyógytestnevelésre, sőt gyógyúszásra is járhatnak a problémával küzdő gyerekek. Az úszás megmozgatja a test összes izmát, emellett fejleszti az állóképességet és növeli a mozgékonyt. Az úszásnál figyelni kell a légzésre, ez az egyetlen sport, amely légzésszabályozásra kényszerít, ezáltal a légző szervrendszer is fejlődik. Ezen túl még az úszás során nyúlnak az izmok, a gerincnek stabilitást biztosít. Minden szervrendszerre pozitív hatást gyakorol, viszont a sportsérülések valószínűsége elenyésző.

A gyógytestnevelővel a viszonyunk évek óta nagyon jó. Szívesen segít bármely kérdésben nekünk is és a szülőknek, gyermekeknek is. A köztünk lévő kommunikáció a testnevelési csoportbesorolás változásai miatt egész évben folyamatos.

Egyéni védőnői tanácsadások, baleseti ellátás, ambuláns ellátás

Munkánk nagyon fontos és szép része az egyéni védőnői tanácsadás. Az iskolában nagyon sok lehetőség adódik, hogy a gyermekek megismerésével problémáikról, gondjaikról, betegségeikről tudomást szerezzünk. Az osztályvizsgálatok során az anamnézis felvételekor mindig rákérdezzük az elmúlt időszak történéseire, még akkor is, ha már jól ismerjük a tanulót. Ha a kapcsolat védőnő és diák között bizalmas, nyílt tud lenni, akkor a gyermek beavat minket akár olyan problémájába is, amibe más nem. A fiatalok tudják, hogy a mi ajtónk mindig nyitva áll előttük és bármilyen problémáról legyen is szó, hozzánk bátran fordulhatnak.

A baleseti – és ambuláns ellátásban a 2020/2021-es tanévben 1807 fő részesült. Mentőhívásra 12 esetben volt szükség.

Baleseti ellátás alatt többnyire kisebb sérülések, horzsolások, sebek fertőtlenítését, kötését értjük. Azonban adódnak komolyabb esetek is, ahol a védőnő szaktudásán és talpraesettségén sok múlik. Nyugalma és higgadtsága fontos azokban az esetekben, mikor mentőt kell hívni vagy szükséges a tanulót szakorvoshoz küldeni. Ilyenkor a szülőt azonnal értesítjük és kérjük a beleegyezését, segítségét, hogy a gyermek minél előbb a megfelelő ellátásban részesülhessen.

Ambuláns ellátásra valamilyen akut tünet miatt jönnek a tanulók a védőnőhöz. Leggyakrabban fejfájás, hasi fájdalmak, szédülés, rossz közérzet, hányás, hasmenés fordul elő. Sok esetben az alapos kikérdezés során kiderül, hogy a gyerek nem eszik reggelit, nem fogyaszt elegendő folyadékot, s ez bizony testi tünetekhez vezet. Nagyon fontos, hogy ilyenkor újból felhívjuk a figyelmét erre és a megfelelő életmóddal igyekezzünk megoldani a visszatérő problémát. Ennek a rossz szokásnak, „lustaságnak”, „szülői hanyagságnak” a megváltoztatása nem könnyű.

Fertőző betegség gyanúja esetén fontos, hogy a gyerek mielőbb orvosi ellátásban részesüljön és mindent meg kell tenni a fertőzés továbbvitelének megakadályozására. A védőnői fogadóórák alatt és egyéb időpontokban is szívesen keresik fel a tanulók és szülei is a védőnőt. Ez az idő ad lehetőséget a leletekkel kapcsolatos konzultációra, tanácsadásra, a terápiás vagy preventív teendők átbeszélésére, lelki bajok felfedezésére és megoldására, továbbtanulással kapcsolatos kérdések tisztázására, egyebekre.

Fogászati szűrés

Évente egy alkalommal minden tanuló fogászati szűrése megtörténik az iskolafogászatán. Elválkozás esetén vagy további kezelés szükségességékor a gyermeket a szüleiivel rendelik már vissza.

A szűrések, vizsgálatok során is felhívjuk a tanulók figyelmét a fogászati kezelés szükségességére caries és szabálytalan fogazat esetén.

A fogszabályzót viselő tanulókra külön figyelmet fordítunk. Fontos a lelki támogatás, megerősítés, figyelmük felhívása a fokozott szájhigiénéért.

Egészségnevelő előadásokkal is igyekszünk a gyermekek figyelmét a megfelelő száj higiénéért, annak szükségességére felhívni és gyakorlatban bemutatni a megfelelő fogmosási technikát.

Közegészségügyi tevékenységek

1. Étkezés, étkeztetés ellenőrzése, konzultáció a konyha vezetőjével, javaslat az egészségesebb étrend kialakítására.
2. Személyi higiénia ellenőrzése.
3. Munkavédelmi szemlén való részvétel.

A tisztasági vizsgálatokat minden tanév szeptember, január és április hónapjaiban kell végezni az általános iskola minden tanulójánál. Ezen túl pozitív vagy jelzés esetén igény szerint is vizsgálunk még. A szülőket minden esetben írásban, lezárt borítékban tájékoztatjuk a problémáról. A tanulók visszaellenőrzése az előírásoknak megfelelően, folyamatosan történik.

Minden első osztályos tanuló, illetve szülő a tanév elején megkapja az Országos Epidemiológiai Központ „A fejtetű és a fejtetvesség elleni védekezés gyermekközösségekben” című 4 oldalas tájékoztatóját, melynek végén a perforált részen aláírásával jelezi, hogy a tájékoztatót megkapta, feladatait tudomásul vette.

Sok munkát, időt követelnek a tisztasági vizsgálatok a mindennapi teendőink közül.

Az általános iskolákban a 2020/2021-es tanévben beíratott 6385 tanulónál a tanév során 13190 tisztasági vizsgálatot végeztek az iskolavédőnők! 39 gyermeket szűrtünk ki, az ismétlődő esetek száma 5 volt. 1 esetben kellett intézkedni ezen ügyekben.

Az intézkedéseket a járványügy, illetve szükség esetén a gyermekjóléti szolgálat felé tesszük meg.

Egészségnevelés, egészségfejlesztés

Az egészségnevelés, a primer prevenció és a védőnő fogalma összefonódik. Nagyon fontos szelete ez a munkánknak, szívesen vállalunk részt a tanulók egészségmagatartásának, egészségtudatos életmódjának kialakításában, fejlesztésében.

Az iskolák igényei szerint alakítjuk ki az egészségnevelési ütemtervünket. Vannak kötelezően megvalósítandó feladatok és persze ezek mellett sok-sok aktuális, vagy éppen az adott közösséget jobban érdeklő témák.

Alsó tagozatban kiemelten fontos témák a helyes fogápolás, napirend, mindennapi tisztálkodás, balesetek megelőzése. Szombathely MJV Önkormányzatának jóvoltából megvalósuló „Óvodától az érettségiig” elnevezésű egészségfejlesztési

programsorozat elemeként a 2. osztályos gyermekek az egészségfejlesztő óra végén fogápolási csomagot kaptak a védőnőktől.

A serdülőkorról, annak változásairól már 4. osztálytól folyamatosan az életkornak megfelelően kell beszélgetnünk. A egészséges táplálkozás megtárgyalása az 5. évfolyamon kötelező, de soha nem lehet eleget beszélni róla.

A 6. osztálytól kezdődnek a szenvedélyek megelőzését célzó órák, különös tekintettel a dohányzásra, alkoholfogyasztásra, droghasználatra és újabban az energitalokra is. A nemiséggel, szexualitással kapcsolatban a 7. és a 8. évfolyamos tanulókkal szoktunk beszélgetni. A 2020/2021-es tanévben egy online előadás formájában a 7. osztályos fiatalok Dr. Zacher Gábor : „Mindennapi függőségeink” címmel hallottak a dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, energitalok, túlzott internetezés használatának következményeiről.

Egy kolléganőnk évek óta nagy sikerrel csinálja, az 5. osztályos lányoknak szóló Ciklus Showt és a fiúk számára a „Titkos küldetést”.

Érintett témák még:

- biztonság, balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás
- családi életre nevelés
- szűrővizsgálatok, oltások
- környezetvédelem
- allergiák
- kullancsok
- testmozgás fontossága

Az egészségnevelési programok megvalósulnak:

- tanórai keretek között
- tanórák után, klubok, szakkörök formájában
- szervezett egészségnapokon szülők bevonásával
- öko-napon, sport napon, családi délután keretében
- gyakoriak a vetélkedők, melyek feladatait az egészség témaköreiben állítjuk össze a gyermekek életkorának megfelelően

A 2020/2021-es tanévben az egészségfejlesztő órákkal, egészségnapokkal a kolléganők összesen 777 gyerekkel dolgoztak együtt.

Mindig igyekszünk megújulni, az adott témát több oldalról láttatni a gyerekeknek. Sokféle szemléltető eszköz áll a rendelkezésünkre (Beni maci és a belső szervei, Dohányzó Zsuzsi, Dohányzó száj, fogsor fogkefével, részeg szemüveg), emellett igyekszünk a korról is lépést tartani, így power point bemutatókat készítünk, plakátokat tervezünk, új videókat vetítünk. Próbálunk nemcsak a gyermekek, fiatalok elméjére, hanem lelkére is hatni. Több fronton talán több eredményt tudunk elérni.

Speciális feladataink

- *Tanfolyamok, klubok, szakkörök* (elsősegélynyújtás, csecsemőgondozás, tini-klub, versenyekre felkészítés)
- *Iskolai büfé* egészségesebbé tétele, folyamatos kapcsolat, javaslatétel
- *Egészségügyi felügyelet* rendezvényeken
- *Oktató védőnői feladatok*
- Iskolai *honlap* szerkesztésében való aktív részvétel, iskolai dekorálás
- *Pályázatírás*
- *Szombathelyiek Egészségéért Egyesület* munkájában aktív részvétel

- *Napközis nyári tábor* egészségügyi felügyelete, illetve a nyári tábor ideje alatt egészségfejlesztő órák tartása a táborozó gyerekeknek
- *Helyettesítés*
- *Csapatépítő programok*
- *Szombathelyi Egészségfejlesztési Iroda* programjainak népszerűsítése, aktív részvétel
- *Öko rendezvények*

Továbbképzések, önképzések

- Védőnő Konferencia, Bp. SOTE
- Az 5. Nemzetközi Gyermekvédelmi Konferencia
- Stefánia online konzultáció iskolavédőnőknek
- Nyitott Akadémia online előadássorozata - Belső biztonság címmel
- Dr. Zacher Gábor toxikológus online előadása - Mindennapi függőségeink
- Adatahalászok hálójában című műhelymunka - AGORA Savaria
- 2020. okt – 2021. május: havi egyszer KEF (Kábítószerügyi Egyeztető Fórum) ülése – a Védőnői Szolgálat képviselője, KEF-el kapcsolatos adminisztrációs és szervezőmunkák
- Emlőrák elleni világnaphoz kapcsolódva figyelemfelhívó kisfilm készítése, tervezés, szervezés (Szombathelyiek Egészségéért Egyesület és EFI közös program)
- November – férfi-egészség hónap kapcsán figyelemfelhívó kisfilm készítése, tervezés, szervezés (Szombathelyiek Egészségéért Egyesület és EFI közös program)
- NNK online workshop – 2020. évi jó gyakorlatok pályázat bemutatása
- Beadott pályamű: Digitális testérbresztés – új elem egy szombathelyi középiskolában.
- Stresszkezelő workshop (online) Vörös Orsolya pszichológussal (EFI)
- Országos Népegészségügyi Intézet online munkaértekezlet

Kapcsolattartás intézményekkel, szakmai képviselőkkel, civil szervezetekkel, médiával

1. Iskolavezetés, tantestület
2. Szülők, szülői munkaközösség
3. Nevelési Tanácsadó
4. Pálos Károly Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
5. RÉV Ambulancia
6. Vas megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve
7. Kórház - szakrendelések
8. Rendőrkapitányság
9. Vöröskereszt
10. Civil szervezetek
11. Vas Népe
12. Városi Televízió
13. Savaria Fórum
14. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, Egészségügyi iroda
15. PTE EFK – Védőnőoktatás
16. Szombathelyi Egészségfejlesztési Iroda

Összegzés

A 2020/2021-es tanévet a szokások szerint kezdtük és reméltük a legjobbakat. A gyerekek megszokták a maszkhordást, kézfertőtlenítést, de az majd csak évek múlva derül ki, milyen hosszútávú következményei lesznek az elszigeteltségnek, a karantén miatti online tanulásnak, a hiányzásoknak és az egymástól való eltávolodásnak.

A munkánk szervezése továbbra is több rugalmasságot, azonnali alkalmazkodást igényelt a váratlan helyzetekhez.

Az iskolavédőnők végig a frontvonalban dolgoztak, többszáz gyermek között. Hiába a mindenféle ajánlás a tüneteket mutató gyermekek elkülönítésére, a beteg gyermekek otthon tartására, ezek ellenére nap, mint nap akadt olyan szituáció, hogy az egyetlen elérhető egészségügyi személyzettől, a védőnőtől remélt segítséget gyerek, tanár, szülő egyaránt.

A lehetőségeinkhez mérten végeztük a munkát ebben a tanévben. Nagyobb hangsúlyt kaptak az egyéni beszélgetések, tanácsadások, lelki támogatás a csoportos egészségfejlesztéssel szemben. Az általános iskolákban a vizsgálatok szinte maradéktalanul megvalósultak. A szakorvoshoz utalt gyermekekről visszajelzést alig kaptunk, mert nehezen lehetett a szakrendeléseket elérni. Bízunk benne, hogy a következő tanév jobban fog hasonlítani a megszokotthoz.

„Higgyünk abban, hogy bárhogy legyen, ami jön, mindenképpen szebb és boldogabb lesz annál, mint ami most van.” (Tisch Ferenc)

Beszámoló a közép fokú iskolákat ellátó védőnői munkáról a 2019/2020-as tanévben

A védőnők munkájukat az iskola - egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet, 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet - szűrővizsgálatok, 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet - járványügy, 19/2009. (VI. 18.) EüM rendelet – módosítások és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján végzik.

A tanév során az iskolai munkát 14 főállású iskolavédőnő látta el.

Az intézmények száma: 17

Állami iskola: 13

Egyházi iskola: 2

Alapítványi iskola: 1

Gyakorló Általános iskola és Gimnázium: 1

Iskola típusaink:

Gimnázium: 6

Beíratottak száma: 2783 fő

Szakgimnázium: 11

Beíratottak száma: 3578 fő

Szakközépiskola: 6

Beíratottak: 1010 fő

Szakgimnázium és szakközép intézményeinkben 14 évtől 22 éves korig, illetve felnőttképzés is folyik, valamint a nyolcosztályos gimnáziumokban már a 11. életévtől gondozzuk a gyermekeket. Ez a széles korra vonatkozó sáv meghatározza feladataink sokrétűségét, úgymint

- egyeztetett munkaterv az iskolákkal
- Stefánia védőnői program napra kész vezetése
- testnevelési csoportbesorolás előkészítése, vizsgálatok szervezése lebonyolítása,
- gondozási nyilvántartás vezetése, vizsgálatok szervezése, lebonyolítása
- szakmai alkalmassági vizsgálatok szervezése, lebonyolítása, adminisztrációja, jelentése
- szükség szerint tisztasági vizsgálatok lebonyolítása, jelentése
- megbetegedési veszély elhárítása céljából végzett oltások szervezése, lebonyolítása, nyilvántartása, jelentése
- étkeztetés ellenőrzése (büfé és menza)
- munkavédelmi szemle
- gyakorlati helyszín látogatása
- osztályvizsgálatok szervezése, lebonyolítása, adminisztrációja
- szűrővizsgálatok elvégzése (súly, magasság, vérnyomás, látás, hallás, színlátás, mozgásszervi, golyva, mentális állapot)
- beiskolázás előtti alkalmassági vizsgálat
- egészségfejlesztés (szakkörök, órák, tanácsadás, kiscsoportos beszélgetések, rendezvények szervezése, aktív részvétel az iskola életében)
- jelentések készítése: statisztikai hivatalnak, Vas megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve, vezető védőnőnek, iskoláknak, munkáltatónak
- ambuláns ellátás, elsősegélynyújtás
- mentális gondozás

Beíratott tanulók összes száma: 7371 fő

Vizsgálatra kötelezettek: **3168 fő**

Megvizsgált: **4995 fő**

Szakrendelésre küldve: **1347 fő**

Pályaalkalmassági vizsgálaton részt vett: **995 fő**

A számokból jól látszik, hogy a törvény által előírt, kötelezően megvizsgálandó gyermekek számához képest lényegesen több a megvizsgált tanulók száma. A védőnők fontosnak tartják, hogy ne csak két évente, hanem minden tanévben találkozzanak a fiatalokkal, így jobban követhető testi-lelki állapotváltozásuk. Ezáltal közvetlenebbé válik a kamaszokkal a kapcsolat és szívesebben jönnek a védőnőhöz örömeikkel és bánatukkal egyaránt.

Ambuláns ellátás: **537 fő**

Mentő hívás: **6 alkalommal**

Az ambuláns megjelentek száma és a mentőhívások gyakorisága jelzi, milyen fontos a védőnő aktív jelenléte az iskolában, ahol talpraesettségével, szakmai tudásának birtokában azonnali döntést tud hozni az esetleges gyors beavatkozás szükségéről.

A nyolcosztályos gimnáziumokban az általános iskolás korú tanulók kötelező kampányoltásokban részesülnek. Szeptember hónapban a 6. osztályos tanulók diftéria-szamárköhögés-tetanusz elleni védőoltását **Boostrix** oltóanyaggal, majd október hónapban a kanyaró- rubeola-mumpsz oltást **Priorix** oltóanyaggal végeztük.

A 7. osztályos tanulók szeptemberben esedékes **Engerix-B**, B-típusú májgyulladás elleni védőoltása zajlott le, akik az oltás II. részletét 2021. március hónapban kapták meg.

Továbbra is kérhető önkéntes alapon, lányok részére a HPV elleni védőoltás a 7. osztályosok körében. Ez az oltás is 2 részletből áll, 2020. októberében, majd 6 hónap múlva, 2021. áprilisában zajlottak az oltások.

A 2020/2021-es tanévben 363 kötelező oltást és 128 HPV elleni védőoltást kaptak a gimnáziumi tanulók.

A védőnő feladatai a védőoltások kapcsán:

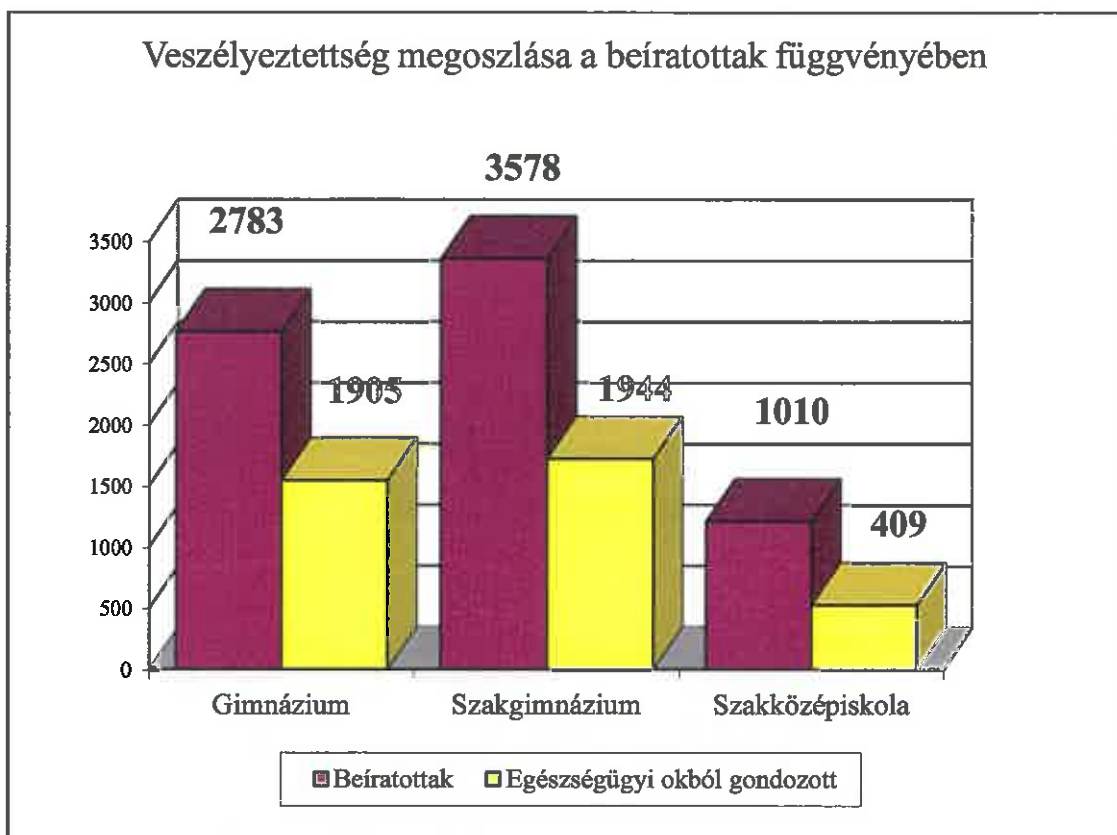
- szülők tájékoztatása, értesítése az oltásról
- oltási kiskönyvek összegyűjtése, átnézése
- oltóanyag rendelés, szállítás
- adminisztratív feladatok (védőoltási kimutató, kiskönyv, jelentés, Stefánia rendszer)
- oltások felszívása, előkészület a beadásra
- oltás lebonyolítása
- oltás utáni ellátás, felügyelet

A beíratott tanulók közül gondozásba részesül:

Egészségügyi ok miatt: 4258 fő

Iskolatípus	Egészségi ok
Gimnázium	1905 fő
Szaggimnázium	1944 fő
Szakközépiskola	409 fő

Az előző évhez viszonyítva mindhárom iskolatípusban csökkent az egészségügyi ok miatt gondozottak száma. A beíratottak **több, mint fele** küzd valamilyen egészségügyi problémával.

Testnevelési csoportbesorolás

464 tanulót kellett különböző testnevelési csoportokba sorolni.

I. könnyített testnevelés: **227** fő

II. gyógytestnevelés: **76** fő

II/A kategória: 27 fő

II/B kategória: 49 fő

II/C kategória: 1 fő

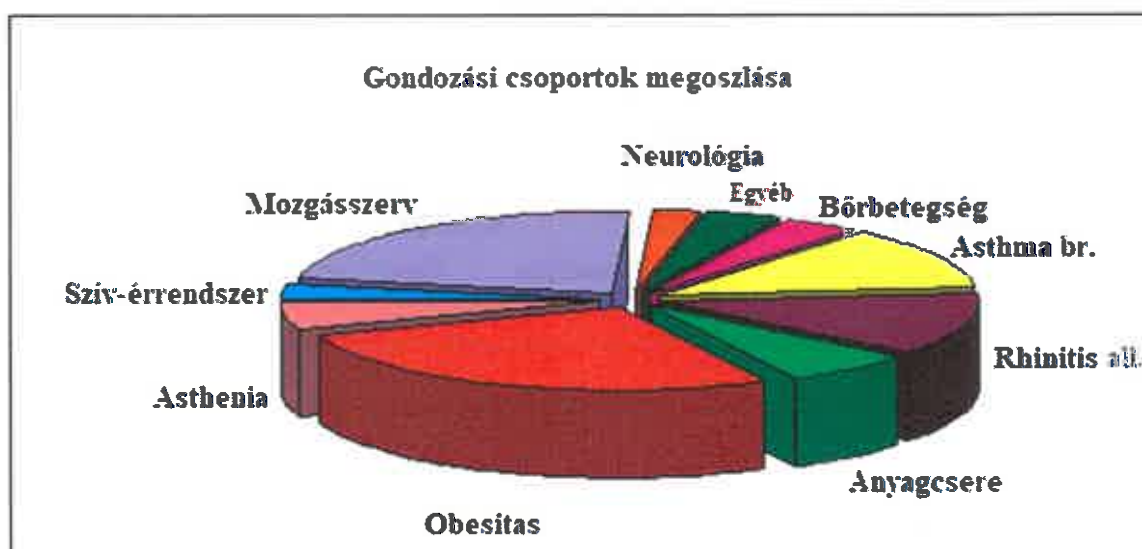
III. teljes felmentett: **161** fő

A tavalyi tanévhez viszonyítva több tanulót kellett valamilyen betegség miatt a normáltól eltérő testnevelési csoportba sorolni.

A teljesen felmentettek között daganatos betegséggel küzdő, fejlődési rendellenességgel született, idegrendszeri károsodott, súlyos mozgásszervi beteg van. De mellettük sok az átmenetileg (pl. műtét miatti) teljesen felmentett.

Az egészségügyi ok miatt gondozottak megoszlása betegcsoportok szerint

Gondozási csoport	2020/2021	2019/2020 tanév	2018/2019 tanév
Asthma bronchiale	285	292 fő	310 fő
Rhinitis allergica	283	303 fő	347 fő
Anyagcsere betegségek	164	156 fő	144 fő
Obesitas	559	650 fő	670 fő
Asthenia	144	136 fő	128 fő
Szív- és érrendszeri betegségek	84	74 fő	78 fő
Mozgásszervi betegségek	544	634 fő	590 fő
Neurológiai betegségek	59	74 fő	71 fő
Bőrbetegségek	91	185 fő	146 fő
Egyéb	98	106 fő	79 fő

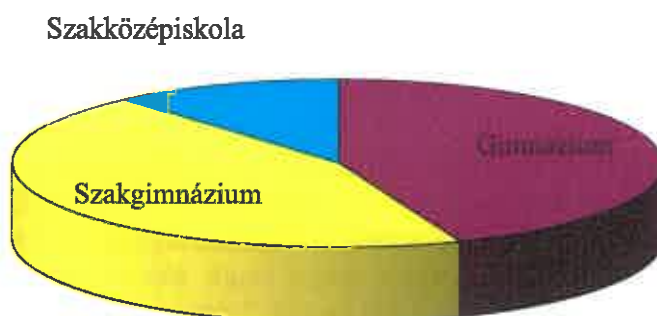

Vég nélküli harcot vívunk a civilizációs ártalmak okozta (mozgásszegény életmód, helytelen táplálkozás, rossz étkezési szokások) fiatalkori elhízással szemben. A személyes találkozások során mindig kitérünk az életmódi tanácsokra, helyes életvitelre, hangsúlyozzuk a mozgás fontosságát, de mindez mit sem ér, ha a család szokásai nem változnak meg.

Továbbra is sok diák hord szemüveget. Tavalyi évhez viszonyítva az arányok változatlanok. A szakt gimnáziumi tanulók között több szemüveget tartunk nyilván, mint gimnáziumban tanuló társaik között.

A szemüvegesek aránya iskolatípusonként

Összehasonlítva a mozgásszervi gondozottak megoszlását a 3 iskolatípus szerint, láthatjuk, hogy szignifikánsan kevesebb a mozgásszervi gondozott a szakközépiskolások között. Ennek ellenére ez az alacsony szám is megnehezíti a szakmai alkalmasság elbírálását, hiszen vannak olyan szakmák, melyeknél a gerinc, a statikai rendszer elváltozásai kizáró okként szerepelnek.

A mozgásszervi gondozottak megoszlása iskolatípusok szerint

A hallásvizsgálaton kiszűrt tanulók száma stagnálást mutat, mely mögött régebbi fülészeti esemény, ritkán aktuális megfázás áll, illetve a nagy hangerőn fülhallgatóval hallgatott zene is okozhat hallásromlást. Ma már szinte elképzelhetetlen a fiataloknak ezen eszközök nélkül az utcán, buszon, vonaton közlekedni.

Középiskolákban jelzés esetén, illetve a nyolcosztályos gimnáziumokban az általános iskolás korú gyermekeknél évente 3 alkalommal történik tisztasági vizsgálat. Sajnos az ápolatlanság mindennapi probléma. A szűrések során gyakran szembesülünk ezen problémával. Egészségnevelési órák során minden témába beleszójuk a személyi higiéné fontosságát.

Fogászati szűrés

Rendszeres évenkénti vizsgálatot végeznek a szakorvosok, illetve az osztály vizsgálatok kapcsán az iskolaorvos is figyelmezteti a diákot a száj higiéné fontosságára, az elváltozások kezelésére, fogszabályzás szükségességére.

Sajnos a problémákat a diákok nagy része csak akkor veszi komolyan, ha már fájdalommal járnak és a szűréseket nem tartják fontosnak. Könnyebb a megelőzésre szolgáló szűréseket népszerűsíteni ott, ahol a szülők egészségtudatosan, felelősséggel alakítják a család életét.

Egészségnevelés

A védőnői prevenció munkája a szűrések mellett a felvilágosító előadásokon, interaktív órákon, tanácsadásokon teljesebben ki.

A védőnő egészségnevelési munkája során kötelező és ajánlott témákat dolgoz ki és prezentál. **Kötelező téma a 11. évfolyamon az emlő- és a here önvizsgálata.** Sajnos minden évben az órák után akad olyan tanuló, aki magán elváltozást talál, de szerencsére ez így módon időben felismerésre és kezelésre kerül, akár jó-, akár rosszindulatú folyamatról van szó. Több jelzést és köszönetet kaptunk a szülőktől és a tanulóktól, pedagógusoktól, hogy foglalkozunk a rákszűréssel, s ezzel életet mentünk. Ez ad erőt nekünk a további munkánkhoz.

A további témák kidolgozása a védőnő ajánlása, illetve az iskola igénye szerint történik. Egészségfejlesztő munkánk szervesen kapcsolódik az iskolák egészségnevelési programjához. Beszélünk az egészséges táplálkozásról, személyi higiénéről, pubertáskori változásokról, szexualitásról, párválasztásról, fogamzásgátlásról, abortuszról, szexuális úton terjedő betegségekről (kiemelten az AIDSRől), a normálistól eltérő szexuális magatartásformákról, lelki egészségről, agresszióról, stresszhelyzetek kezeléséről, egészségkárosító magatartásformákról (dohányzás, alkoholfogyasztás, energitalok, drog).

A tanórákon kívül nagyon fontos számunkra a diákokkal való négy szemközti beszélgetés. Sokan azért keresik fel a védőnőt, hogy meghallgatást nyerjenek, így szabadulva lelki terheiktől. A szülők lelki válsága egyre mélyebben érinti, vagy inkább sújtja a gyerekeket. Magukra maradnak egy-egy tragédia feldolgozása során. Nincs idő a beszélgetésekre, a szülői odafigyelésre, így a számukra a mentőövet gyakran a védőnő jelenti. Ez számunkra öröm és teher is. Hisszük, hogy a prevenció segítségével elérhető a testi-és lelki egészség, harmónia önmagunkkal. Ez vezérel bennünk, amikor egyéb feladatokat vállalunk.

Speciális feladataink

Valamennyi program védőnői szervezésben illetve közreműködéssel valósult meg:

- **„Szereted? Szórakozol?”** - Dr. Hevesi Krisztina szexuálpszichológus előadása a város 12. évfolyamos diákjainak
- **Iskolai diáknapi, iskolai kampányok** – előadások az egészség „helyszínen”, kollégiumi egészségnevelés, ételkóstoltatás, sminkbemutató „tavaszi tüdőtakarítás”- dohányosok

- **Tanfolyamok szervezése** – felkészítés csecsemőgondozási versenyre, elsősegély-nyújtási vetélkedőre
- **Egészségügyi felügyelet biztosítása** iskolai rendezvény alatt.
- **Kapcsolattartás a Pálos Károly Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Szociális Szolgálattal**
- **Napközis nyári tábor egészségügyi felügyelete**
- **Séta az emlőrák ellen**

Kapcsolattartás

- Iskolavezetés, tantestület
- Szülők, szülői munkaközösség
- Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Iroda
- Nevelési Tanácsadó
- Pálos Károly Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- RÉV Ambulancia
- Vas megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve
- Kórház - szakrendelések
- Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési osztálya
- Vöröskereszt
- Civil szervezetek
- Vas Népe
- Városi Televízió
- Savaria Fórum
- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, Egészségügyi iroda
- PTE EFK - Védőnőoktatás
- KEF
- Humán Civil Ház

Egyéb feladatok

- Oktató védőnői feladatok: IV. éves védőnő hallgatóknak
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) Ifjúsági védőnők képvisellete
- Koordinátori munka
- Működtetjük a Szombathelyiek Egészségéért Egyesületet
- „Gyerünk a moziba be” ismét lakossági egész napos szűrőprogram az Agora Savaria Filmszínházba
- Iskolai Egészségnapok

Továbbképzések, önképzések

- Stefánia online konzultáció iskolavédőnőknek
- Nyitott Akadémia online előadássorozata - Belső biztonság címmel
- dr. Zacher Gábor toxikológus online előadása - Mindennapi függőségeink
- Védőnői Konferencia Budapest -SOTE
- Adatahalászok hálójában című műhelymunka - AGORA Savaria
- 2020. okt – 2021. május: havi egyszer KEF (Kábítószerügyi Egyeztető Fórum) ülése – a Védőnői Szolgálat képvisellete, KEF-el kapcsolatos adminisztrációs és szervezőmunkák
- 2020. okt.1-re Emlőrák elleni világnaphoz kapcsolódva figyelemfelhívó kisfilm készítése, tervezés, szervezés (Szombathelyiek Egészségéért Egyesület és EFI közös program)

- 2020. november: November – férfi-egészség hónap kapcsán figyelemfelhívó kisfilm készítése. tervezés, szervezés (Szombathelyiek Egészségéért Egyesület és EFI közös program)
- 2020. november: középiskolai zárás után elméleti képzés a területi védőnői munkával kapcsolatban (EFI), majd 5 hét „gyakorlat” (HCH és Fogaras úri rendelő)
- 2020. dec. 11.: NNK online workshop – 2020. évi jó gyakorlatok pályázat bemutatása
Beadott pályamű: Digitális testébresztés – új elem egy szombathelyi középiskolában.
- 2021. jan.: Stresszkezelő workshop (online) Vörös Orsolya pszichológussal (EFI)
- 2021. márc.: Országos Népegészségügyi Intézet online munkaértekezlet
- 2021. ápr.: KEF támogatási keretből Dr. Zacher Gábor rögzített előadása ált. iskolák hetedikeseinek. Szervezőmunka az előadásból készült 'filmmel' kapcsolatban.
- 2021. ápr. az iskolák újra-nyitásával kapcsolatos támogató anyag összeállítása:
Lelki elsősegély pedagógusoknak. (EFI-n keresztül, valamennyi szombathelyi általános és középiskolába eljuttatva)
- 2021. jún.: Szombathelyiek Egészségéért Egyesület gyűlése. Egyesületi szervezőmunka.

Közösségi programok: a Védőnői karácsony – járványügyi helyzet miatt elmaradt

Járványhelyzet

2020. november 16-a és 2021. május 10-e között az iskolák ismét bezártak, online oktatás zajlott, emiatt a csoportos egészségnevelés, valamint a tanórán kívüli egészségfejlesztési programok nem tudtak maradéktalanul megvalósulni. A vizsgálatra kötelezettek az iskolák segítségével előzetesen egyeztetett időpontra lettek behívva a járványügyi előírások szigorú betartása mellett, így azok megtörténtek, közben pedig egyéni egészségnevelést is tudtunk végezni. Sok diáknál tapasztaltunk testsúlygyarapodást, lehangoltságot. Nagy részüket megviselte a járványhelyzet, főként a kortársak hiánya, illetve a betegségtől való félelem. Többen mondták, hogy „nem gondoltam, hogy egyszer azt mondom, hiányzik az iskola, és szeretnék jönni”. Természetesen olyan tanuló is volt, aki nagyon örült az online oktatásnak.

Az alkalmassági vizsgálatok rendben lezajlottak, az aktuális eljárásrend betartása mellett.

Az önkormányzati nyári táborban nagy hangsúlyt fektettünk a járványhelyzettel kapcsolatos egészségnevelési munkára.

Terveink a 2021/2022-es tanévre

- Az egészséghez, prevencióhoz kapcsolódó világnapok beépítése az egészségnevelésbe
- Az „Egészség napok” rendezvénysorozatának szervezése, lebonyolítása
- Egészségfejlesztési Iroda programjainak népszerűsítésében, kivitelezésében való részvétel
- Továbbképzések, önképzések, csapatépítés
- Hagyományteremtő céllal létrehozott rendezvényeink folytatása

Beszámoló a területi védőnők 2021. évi munkájáról

Szombathely városban a területi védőnői munkát jelenleg 24 védőnő látja el. A védőnők ellátási területei Szombathely város és a hozzá kapcsolódó külső területek (Sé, Nári). A védőnői ellátási területek a városban működő 7 gyermekorvosi rendelőhöz kapcsolódnak. A védőnők munkájukat különböző közlekedési eszközökkel tudják ellátni. A belvárosi részekben a kollégák gyalogosan vagy kerékpárral közlekednek, a külső területek ellátása személygépkocsival történik, ami a védőnő saját tulajdona. Ezeket a területeket más járművel hatékonyan nem lehet ellátni, ugyanis nem csak a rendelőtől való távolság, hanem a terület nagysága is indokolja a gépjármű használatot.

A 24 védőnői körzetben összesen 5.680 gondozottat láttak el a védőnők 2021 évben. A védőnők feladatait rendeletek szabályozzák, munkájukat a 49/2004 ESZCSM rendelet útmutatása alapján végzik. A védőnői szakmai tevékenységet ezen kívül számos Módszertani levél, Védőnői Szakmai Kollégiumi állásfoglalás, Szakfelügyeleti iránymutatás, Szakmai Protokoll szabályozza. A beszámoló elkészítése a védőnői éves jelentés adatai alapján történt.

A koronavírus járvány, már az előző évben változásokat hozott a védőnői munkában, hiszen új feladatokkal és új munkamódszerrel kellett a családokkal tartani a kapcsolatot és végezni a gondozási feladatokat. 2021 júniusától a járványügyi lazítások következtében a családokkal való személyes kontaktust több lett, de továbbra is érvényben maradt a távkonzultáció a védőnői tanácsadás mellett.

A területi védőnők munkája nagyon sokrétű, feladataik közé tartozik:

1. CSALÁDLÁTOGATÁS

A klasszikus védőnői ellátás egyik eleme a családlátogatás.

A védőnők által 2021 évben 13.229 (1 védőnőre jutó havi átlag 46) családlátogatás történt. Megállapítható, hogy a látogatások száma növekedett 2020 évhez képest a vírushelyzet ellenére.

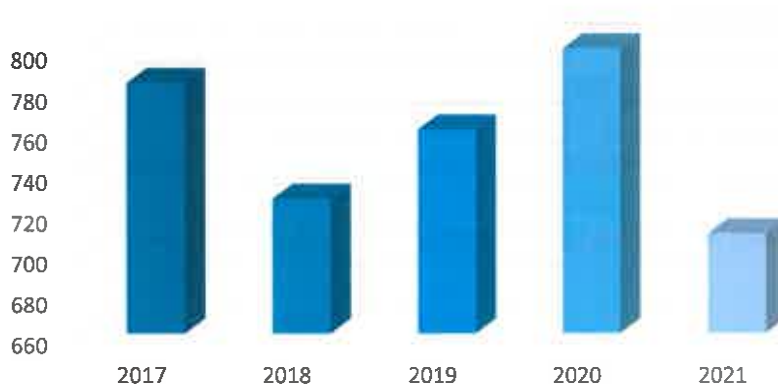

2. VÁRANDÓSOK GONDOZÁSA

A várandósok felkészítését a testi, lelki változások elfogadására, a szülői szerepre, az újszülött fogadására.

A **362** fő várandós létszám - a védőnői finanszírozáshoz az OEP felé továbbított, október 1-jei létszám- pillanatnyi adat (2. számú ábra), viszont a védőnők egész évben ennél több várandóst látnak el. A létszám az előző évről áthozott, még meg nem szült várandósok, és a 2021 évben újonnan felvett várandósokat tartalmazza. Tehát a 24 védőnő 2021 évben **1.180** várandós gondozását végezte. Az újonnan nyilvántartásba vett várandósok számát a következő ábra szemlélteti.

Újonnan nyilvántartásba vett várandós anyák száma

2. 0-7 ÉVES KORÚAK GONDOZÁSA

A harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének, és a szocializációjának segítése.

A helyes táplálkozási szokások kialakítása, anyatejes táplálás népszerűsítése, az anyák segítése ennek megvalósításában.

Pszichoszomatikus fejlődés figyelése, szűrővizsgálatok elvégzése, eltérések felismerése.

A számok tükrében az ellátandók köre a következőképpen alakult az elmúlt években.

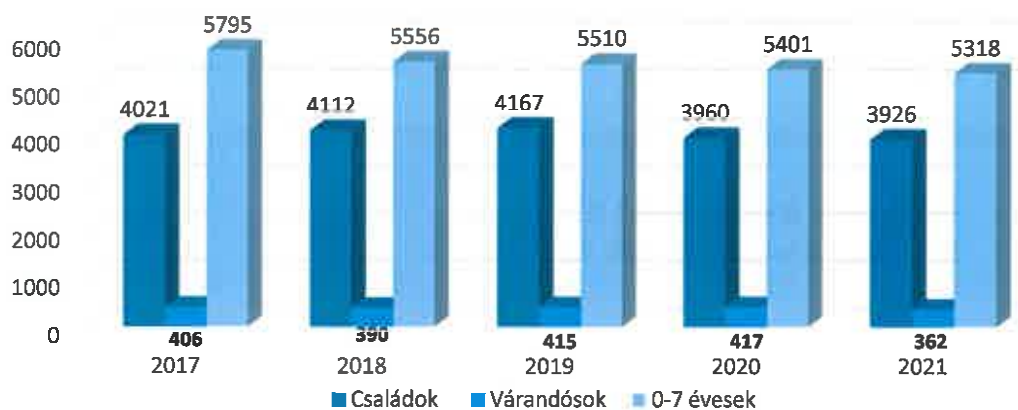
Az ellátandók köre 2021 évben:

A védőnői körzetekben nyilvántartott családok száma: **3.926**

Az ellátott gondozottak száma: **5.680**

- Várandós anyák: **362**
- 0-7 éves korú gondozottak: **5.318**

A védőnői körzetben nyilvántartott családok és gondozottak száma

Szombathelyen 2021 évben az élve születések száma **714** fő. Az előző 2020. évhez viszonyítva minimális növekedés figyelhető meg.

ÉLVE SZÜLETÉSEK ALAKULÁSA

3. ÉLETKORHOZ KÖTÖTT SZŰRŐVIZSGÁLATOK

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.) ESZCSM rendelet módosítása alapján, az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok köre 2017. szeptember 1-jétől bővült. A rendelet alapján, a területi védőnő 1, 2, 3, 4, 6, 9, 12, 15, 18 hónaposan és 2; 2,5; 3; 4; 5; 6; 7 évesen végez státusz vizsgálatot. Tehát 2017 év szeptemberétől az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok száma jelentősen megemelkedett, amit az alábbi adatok is mutatnak.

A szűrővizsgálatok önálló védőnői tanácsadás keretében történtek. A szülők szükségesnek érzik gyermekük testi, szellemi fejlődésének nyomon követését és kötelességüknek tekintik, hogy részt vegyenek ezeken a szűréseken.

4. ÖNÁLLÓ VÉDŐNŐI TANÁCSADÁS

Ennek keretében történik a várandósok előkészítése az orvosi vizsgálatokra, a 0-7 éves korosztály testi fejlettségének mérése, életkorhoz kötött státuszvizsgálatok elkészítése, egyéni beszélgetések lebonyolítása. A szűréseket a védőnő önállóan végzi, majd a gyermek háziorvosa által végzett orvosi vizsgálat teszi teljessé a státuszt.

Az önálló védőnői tanácsadáson megjelentek számát az alábbi ábra mutatja.

- **Várandós anyák: 5.843 fő**
- **0-7 éves korúak: 10.416 fő**

Önálló védőnői tanácsadáson megjelentek száma

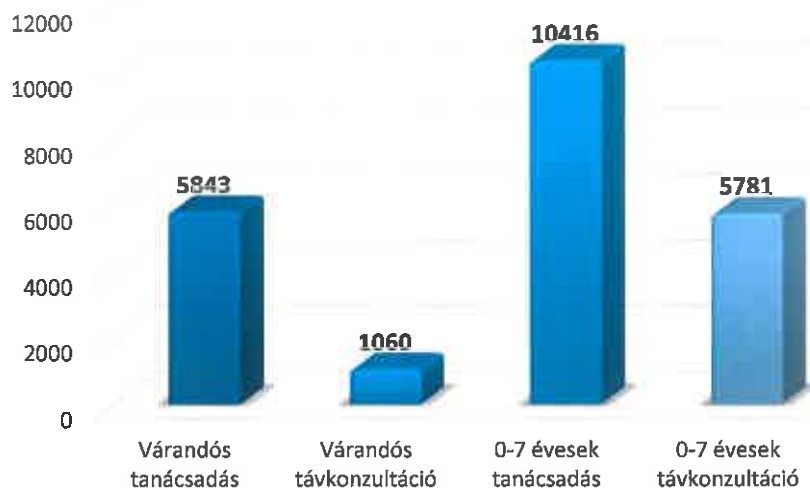

A személyes tanácsadáson kívül 2021. évben, a járványügyi helyzet következtében, távkonzultációk megtartására is sor került.

Távkonzultáció 2021 évben:

Várandós anyák: 1.060 fő
0-7 éves korúak: 5.781 fő

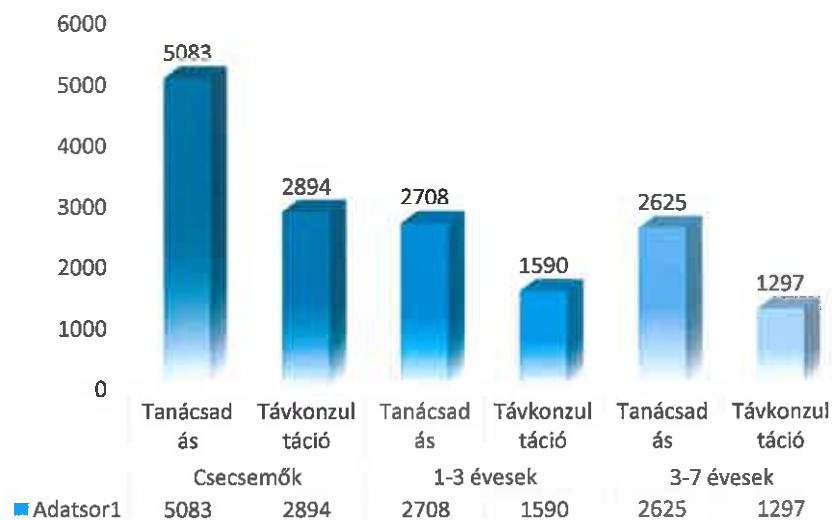

A résztvevő 0-7 éves korúak korcsoportonkénti megoszlását a 2021. évi tanácsadásokon és konzultációkon az alábbi ábra szemlélteti.

0-7 ÉVES KORÚAK TANÁCSADÁSON VALÓ MEGJELENÉSE

Ezen feladatok elvégzésére és a négy szemközti beszélgetés lehetőségének biztosítása érdekében fontos, hogy a területi védőnők saját tanácsadóval rendelkezzenek. Szombathely városban minden védőnő számára biztosított az önálló védőnői tanácsadó.

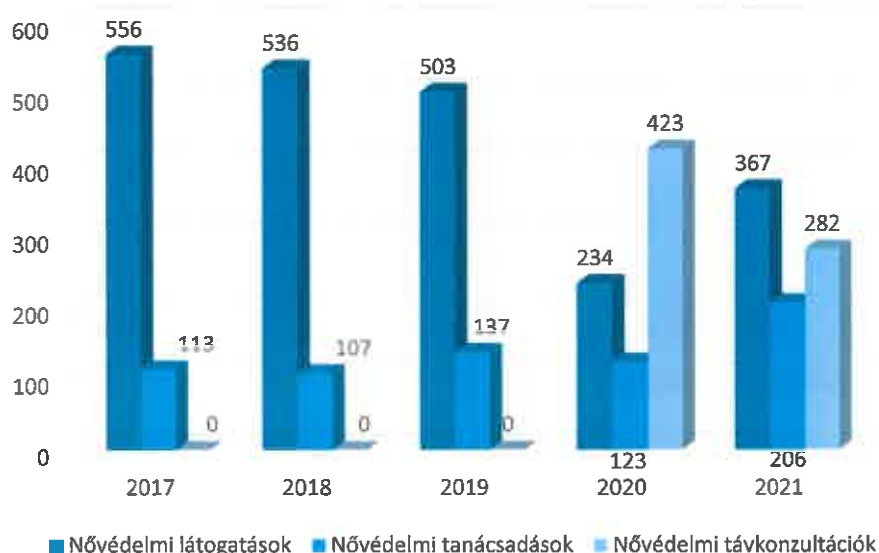
6. VÉDŐOLTÁSOKKAL KAPCSOLATOS TEENDŐK

A védőnő mindennapi prevenciós munkájának jelentős részét képezi a védőoltásokkal kapcsolatos teendők:

- Felvilágosítás, egészségnevelés,
- Védőoltásra való idézés,
- Védőoltás beadásának megszervezése,
- Dokumentáció, nyilvántartás vezetése,
- A kevés számú oltásmegtagadás nyomon követése.

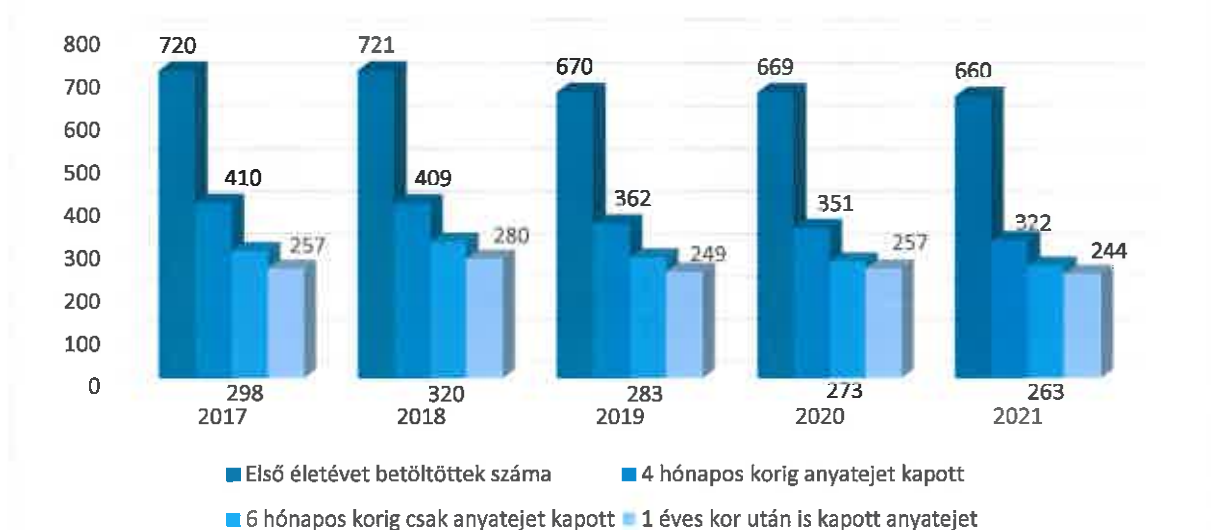
7. NŐVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA

Az igénybe vehető lakossági szűrővizsgálatokról tájékoztatás adása, valamint ezeken való megjelenés fontosságának hangsúlyozása. Családtervezéssel kapcsolatos információk átadása.

8. AZ ANYATEJES TÁPLÁLÁS NÉPSZERŰSÍTÉSE

Az anyatejes táplálás támogatása kiemelt védőnői feladat. Az eredményesség mutatója a 4 illetve 6 hónapos korig kizárólagosan szoptatott csecsemők aránya, illetve a 12 hónap után is anyatejjel táplált csecsemők száma. A csecsemőtáplálásra vonatkozó adatokat az alábbi ábra szemlélteti.

Az „Anyatej Világnapján”, augusztus 1-jén minden évben a védőnők köszöntik azokat az édesanyákat, akik, sokáig anyatejjel táplálták gyermeküket.

9. ÓVODAI FELADATOK ELLÁTÁSA

A területi védőnők 22 óvoda ellátását végzik. A gyermekintézményekben védőnői feladatok közé tartozik:

- Közegészségügyi teendők ellátása,
- Egészségnevelési programok szervezése, megvalósítása,
- Egészségfejlesztő előadások szervezése.

A felsoroltakból is jól látszik, hogy a területi védőnői munka rendkívül sokrétű, sok feladatot kell megoldani, ami rendkívüli szervezést igényel. Ennek ellenére a lakossági igényekhez alkalmazkodva, számos közösségi, egészségmegőrző programot szerveznek a területi védőnők.

10.KÖZÖSSÉGI, CSOPORTOS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

A 2021. sem volt könnyű év. Munkánkat beárnyékolta a covid – 19 fertőzés. Lehetőségeink a közösségi egészségfejlesztésben szűkösek voltak, ennek ellenére Szombathely város védőnői szolgálata a feloldott korlátozások időszakában számos programot valósított meg.

2021. évre tervezett Glutén szűrés az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok keretében valósult meg, amelyben Szombathely MJV Önkormányzata támogató partner 2015 év óta. Ez alatt a 7 év alatt közel 3 – 3500 6 éves korú gyermeket szűrtünk le és ebből 44 kisgyermeknél derült ki a gluténérzékenység/ IgA hiány bizonyítottan kórházi vizsgálatok által. A fenti adatok is mutatják, hogy a kiszűrték száma követi a statisztikai mutatókat miszerint a lakosság közel 1-2 % szenved a fenti betegségben tudtán kívül. A védőnői szolgálat továbbra is fontosnak tartja, hogy ez a szűrés megvalósuljon. Ez rendkívül fontos lehetőség a betegség korai felismerésben, és ezzel jó életminőséget és egészségesebb életet lehet a kiszűrt gyermekeknek biztosítani.

2021. évben a járványhelyzet lehetővé tette, hogy Anyatej világnapja rendezvényünket megvalósítsuk. Helyet ismét az Arborétum látogatóközpontja adott. Kevesebben jöttek el, de a rendezvény így is sikeresnek mondható.

2021. évben lehetőségünk nyílt a Szombathelyiek Egészségéért Egyesület és a Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Iroda együttműködésében megvalósítani figyelemfelkeltő programunkat az emlőrák elleni küzdelem világnapján 2021.október 1.-én. Szombathely város ikonikus épülete a felújított Víztorony erre a délutánra rózsaszínbe öltözött. A programra sokan voltak kíváncsiak.

2021. tavaszán még online valósultak meg a babamasszázs klub, és a szülői szerepre felkészítő klub foglalkozásai, de a kora őszi időszak lélehetőseget adott néhány alkalommal a személyes találkozókra is.

2021. évben a védőnöi szolgálat egyesülete az EFI-vel közreműködve valósított meg 3 aktív időskor programot. A program jól sikerült az idősök nagy örömmel fogadták a személyes tanácsadást, amiben az elmúlt időszakban nem igen lehetett részük a korlátozó intézkedések miatt.

2021. októberben városi egészségnapon is részt vett a védőnöi szolgálat.

Az elmúlt időszak nagy kihívások elé állította a védőnöi szolgálatot is, de az eredményeinket nézve maradéktalanul megoldottuk a ránk bízott feladatokat.

11. KÉPZÉS, TOVÁBBKÉPZÉS

MAVE (Magyar Védőnök Egyesülete) által szervezett továbbképzések:

- o „Nők Egészsége” Konferencia

Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat által szervezett:

- o Gyermekvédelmi tanácskozás

Kötelező szakmacsoportos online továbbképzés

12. TERVEINK 2022. ÉVRE

- o Közösségi programok további működtetése,
- o Mellrák elleni séta ismételt megszervezése,
- o Továbbképzések szervezése,
- o Anyatejes Világnap városi szintű megrendezése
- o Szombathelyiek Egészségéért Egyesület munkájában aktív részvétel,
- o Megyei védőnöi napok további szervezése,
- o Glutén szűrés folytatása az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok keretében.

A fentiekben felsorolt tervek megvalósítása, a jelenlegi járványügyi helyzetre való tekintettel, még bizonytalan.

Beszámoló a Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Iroda **2021. évi munkájáról**

A 2018. április 2-án sikeres pályázójaként az „Alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztés-helyi kapacitás fejlesztése” című felhívásnak a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ létrehozta a Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Irodát. Az Iroda szakmai állománya kialakult, tárgyi feltételeik adottak a munkavégzéshez.

Az Iroda 2018.április 2.- 2020.szeptember 30. közötti időszakban pályázati forrásból működött. 2021. szeptemberében helyszíni ellenőrzés keretein belül a projekt megvalósítás az Európa Unió pályázati feltételek maradéktalan teljesítésével lezárásra került.

A pályázati idő leteltével elindult az Iroda fenntartási ideje, melynek időtartama 36 hónap.

A közösségi célú funkciót ellátó Egészségfejlesztési Iroda továbbra is Szombathelyen a Nadasdy F. u. 4. szám alatt teljes körűen felújított, akadálymentesített épületben működik.

Az irodavezető személye mellett, gyógytornász, egészségfejlesztő, mentálhigiénikus szakember, továbbá egy szakpszichológus felel a szakmai munka megvalósításáért. Négy fő heti 40 órás munkarendben látja el az EFI szakmai alap feladatit.

Szakmai feladatok megvalósítása az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egészségügyért Felelős Államtitkársága által kiadott „Az egészségfejlesztési irodák 2021-ben megvalósítandó feladatai” című útmutató alapján történik.

A feladatokhoz kapcsolódóan Prof. Dr. Kásler Miklós miniszter döntése értelmében a Nemzeti Népegészségügyi Központ a nem kórházi egészségfejlesztési irodák működéséről beszámolót készít az EMMI részére az EFI-től havonta bekért adatok alapján.

Kommunikáció/ egészségkommunikáció:

A kezdetektől kiemelt szerep jut az Iroda létének és működésének megfelelő szintű kommunikációjára, annak érdekében, hogy a kínált szolgáltatások a járás lakosságának minél szélesebb köréhez jussanak el. Ezen cél érdekében a honlaprész fenntartása mellett, az Iroda aktív a közösségi oldalakon, továbbá a helyi médiumokban is törekszik a folyamatos jelenlétre. 2021. évben 27 média megjelenés történt, többségben helyi újság televízió, rádió felületein.

A Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ honlapján az EFI al-honlapként működik, valamint önálló Facebook oldal működtetése is történik. Szombathely programjait összegyűjtő “SzombathelyPont” oldalon a lakosság részére kínált programok megjelenése folyamatos.

Írásos grafikai szakmai anyagok készültek, roll up, tájékoztató kártya, valamint információs szórólap. A kialakult járványhelyzet miatt a tájékoztató anyagok,

szakmai leiratok többségében közzétételre az online felületeken kerültek. Az Iroda saját szakemberei által, figyelemfelhívó, egészségmegőrzésre irányuló szakmai leirat készült 69 poszt került megosztásra, továbbá 18 szakmai, figyelemfelhívó anyag került megosztásra az NNK által kiadott anyagokból.

Online felületen Világnapok felhívásai, kollégák által készített figyelemfelhívások is közzétételre kerültek: Egészség Világnapja, Autista Világnap, Dohányzásmentes Világnap, Koraszülöttek Világnapja, Kábítószer elleni Világnap, Fiatalok Világnapja, Autómentes nap, Összefogás az emlőrák megelőzéséért, Férfiak Világnapja.

Az egészségkommunikáció fontos részét képezi a lakosság elérése, hiteles információk továbbítása egészséggel, egészség védelemmel kapcsolatosan. A feladat kapcsán az EFI a 2021. évben létrehozta YouTube csatornáját „efiszombathely” néven. 25 videó anyag készült különféle egészség témákkal kapcsolatosan: lelki egészség védelem, testmozgás, egészséges táplálkozás, dohányzás prevenció témákban. A videós anyagok **megtekintése összesen 5690**.

Az EFI igazodva a járványhelyzet kihívásához Zoom felületet is működtet, az online programmegvalósítás így gördülékennyé, érdeklődők számára könnyen elérhetővé váltak.

Szakmai feladatok:

Közösségi Egészségfejlesztési szolgáltatások:

Gyermekek tervező, illetve gyermekes családokra irányuló egészségfejlesztési tevékenységek szakmai támogatása, megvalósításban való részvétel, szülői készségek fejlesztése

Idősebb (különösen 65 és afeletti) korosztályra irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek szakmai támogatása, megvalósításában való részvétel

Szociálisan hátrányos helyzetűekre irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek szakmai támogatása, megvalósításában való részvétel

Krónikus betegekre irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek szakmai támogatása, megvalósításában való részvétel

Rendszeres életvitelszerű testmozgást ösztönző közösségi programok szervezése, lebonyolítása, 18-64 éves korosztály, valamint 65 év feletti korosztály számára

Rendszeres, életvitelszerű egészséges táplálkozást ösztönző közösségi programok szervezése, lebonyolítása

Dohányzással kapcsolatos rövid intervenció, dohányzásról való leszokás támogatása a járásokban az alapellátásban és a járásokat ellátó, dohányzás leszokás támogatást biztosító tüdőgondozó(k) együttműködésének javításával

Túlzott alkoholfogyasztással küzdők korai felismerése és rövid intervenció biztosítása, alkohol-betegek korai kezelésbe irányítása, leszokást támogató klubszerű, tevékenységek megvalósításának támogatása helyiségekkel és kommunikációs segítséggel.

Köznevelési Intézmények egészségfejlesztési tevékenységének szakmai támogatása, megvalósításában való részvétel

Munkahelyi egészségfejlesztés szakmai támogatása, megvalósításban való részvétel Mentális egészségfejlesztés- magas kockázatú csoportok számára nyújtott , mentális segítő szolgáltatások nyújtása.

A mentális egészségfejlesztés funkcióval rendelkező iroda a támogató funkció részeként tevékenyen részt vesz a lakosság egyéni és közösségi, valamint különböző ágazatokhoz (segítő szakma, egészségügy, szociális, köznevelés, civil szervezetek) kapcsolódó mentális egészség védelmére irányuló programok megvalósításában, kivitelezésében.

Csoportos programok szervezésében és megvalósításában is részt vállal (pl.: önszegítő csoportok, szenvedélybetegek hozzátartozói csoport, életkészség tréning, kiegész-prevenációs, önismereti, tréning).

A depresszió és öngyilkosság megelőzés helyi programjainak megvalósításában együttműködik a releváns helyi szervezetekkel.

Egyéni egészségfejlesztési szolgáltatások:

Egyéni kockázatok felmérése standard mérőeszközök segítségével
Minimál vagy rövid intervenció az egészség károsító magatartásformák tekintetében (dohányzás, alkohol prevenció)
Tovább irányítási utak megadása szükség esetén

Az Iroda által kínált programok, szolgáltatások Szombathely és Járása területén élők számára térítésmentesek, viszont előzetes jelentkezéshez és/vagy regisztrációhoz kötöttek.

Rendszeres testmozgást ösztönző, életmódváltást elősegítő programok/kurzusok kerültek megvalósításra gyógytornászok, edzők, oktatók bevonásával. Az életmódváltást elősegítő programok több alkalmas kurzusok formájában valósult meg.

o Nordic Walking (4 kurzus, kurzusonként 6 alkalom-összesen 24 alkalommal)

Előre egyeztetett időpontokban, Szombathelyen a Csónakázó tónál, zajlottak a foglalkozások. A foglalkozások Nordic Walking/ túrabot használatával valósultak meg. A helyes tartás, fogás és mozgás technika megtanítása megtörtént, a feladatok foglalkozásonként egyre növekvő ismétlés számokkal kerültek kivitelezésre. A foglalkozás résztvevői számos pozitív hatásról számoltak be, fittségi állapotuk nőtt. A kurzus végeztével eredményesség mérési kérdőívet töltöttek ki a résztvevők.

o Gerinctorna foglalkozások (gerincjoga, gerinctorna, csonttrikulást megelőző gyógytorna, gyógytorna , talajtorna, anyatorna, pilates , mobilizáló torna (14 kurzus, kurzusonként 6 alkalommal-összesen 84 alkalommal)

Előre egyeztetett időpontokban , Szombathelyen a Nádasdy F. u. 4. -ben kialakított nagy teremben zajlottak a foglalkozások, valamint online Zoom felületen járványügyi szabályozások függvényében. A foglalkozások a gerinc tartó izmainak, has izomzatának, far izomzatának erősítésére irányultak. A helyes tartás és mozgás technika megtanítása megtörtént, a feladatok foglalkozásonként egyre növekvő ismétlés számokkal kerültek kivitelezésre. A foglalkozás résztvevői számos pozitív hatásról számoltak be, fittségi állapotuk nőtt. A kurzus végeztével eredményesség mérési kérdőívet töltöttek ki a résztvevők.

- Preventív alakformáló torna (7 kurzus, kurzusonként 8 alkalom-összesen 56 alkalommal)

Előre egyeztetett időpontokban, Szombathelyen a Nádasdy F. u. 4. -ben kialakított nagy teremben, vagy Zoom alkalmazáson keresztül élőben közvetítve zajlottak a foglalkozások. A foglalkozások a gerinc tartó izmainak, has, far- izomzatának erősítésére, hajlékonyság fokozására, test és lélek harmonizálására irányultak. A helyes tartás és mozgás technika megtanítása megtörtént, a feladatok foglalkozásonként egyre növekvő ismétlésszámokkal kerültek kivitelezésre. A foglalkozás résztvevői számos pozitív hatásról számoltak be. A kurzus végeztével eredményesség mérési kérdőívet töltöttek ki a résztvevők. Online megvalósulás esetén digitális kérdőív kitöltés történt.

- Jóga típusú foglalkozás (női jóga, jóga a mindennapokban, dinamikus jóga 6 kurzus, kurzusonként 6 alkalommal-összesen 36 alkalommal)

Előre egyeztetett időpontokban, Szombathelyen a Nádasdy F. u. 4. -ben kialakított nagy teremben, vagy Zoom alkalmazáson keresztül élő közvetítéssel zajlottak a foglalkozások. A foglalkozások a gerinc tartó izmainak, has, far- izomzatának erősítésére, hajlékonyság fokozására, test és lélek harmonizálására irányultak. A helyes tartás és mozgás technika megtanítása megtörtént, a feladatok foglalkozásonként egyre növekvő ismétlésszámokkal kerültek kivitelezésre. A kurzus végeztével eredményesség mérési kérdőívet töltöttek ki a résztvevők.

- Kismama torna (4 kurzus, kurzusonként 6 alkalom-összesen 24 alkalommal)

Előre egyeztetett időpontokban, Szombathelyen a Nádasdy F. u. 4. -ben kialakított nagy teremben, vagy Zoom alkalmazáson keresztül, élő közvetítéssel zajlottak a foglalkozások. A várandós időszakban megengedett nyújtó, erősítő tornagyakorlatok tanítása, gyakoroltatása, különös tekintettel a tartó izomzat megerősítésére irányulóan. A szülés közben szükséges légző gyakorlatok tanítása is történt. A csoportos órákat fitness eszközök használatával színesítette a foglalkozást vezető gyógytornász jelenléti formájú csoportok esetén.

- Babamasszázs (3 kurzus, kurzusénként 5 alkalommal- összesen 15 alkalommal)

Előre egyeztetett időpontokban, Szombathelyen a Nádasdy F. u. 4. szám , vagy Zoom alkalmazás segítségével élő közvetítéssel történt a babamasszázs oktatás. A foglalkozások alkalmával a 2-6 hónapos gyermekek masszírozásának technikáját a szülők elsajátították, begyakorolták. A helyes tartás, fogás technika megtanítása megtörtént, a feladatokról a résztvevők írásos szakmai anyagot is kaptak. A kurzus végeztével eredményesség mérési kérdőívet töltöttek ki a résztvevők.

Szülői szerepet erősítő közösségi programok megvalósítása védőnő kollégák bevonásával történt:

- o Szülői szerepre felkészítő foglalkozások (2 tanfolyam -összesen 8 alkalommal)

Védőnő bevonásával online Zoom alkalmazás segítségével, valamint Szombathelyen a Nádasdy F. u. 4 szám alatt zajlottak a foglalkozások. Alkalmanként végig vették a szülés menetét, a kórházi tartózkodás menetét, a baba kelengye összeállítását, az újszülött gondozás lépéseit, valamint a felmerülő kérdésekre is választ kaptak a résztvevők.

Lelki egészségvédelemre irányuló programok:

Egyéni tanácsadás: Az Egészségfejlesztési Iroda Nádasdy F. utcai épületében kialakított tanácsadó helyiségeiben zajlottak az egyéni tanácsadások, igény esetén online zajlottak a konzultációk. A konzultációk meghatározott tanácsadási rendben, előzetes bejelentkezést követően zajlottak. A tanácsadásokat szakpszichológusok, mentálhigiénikus szakemberek vezették.

Megjelenések száma összesen az egyéni tanácsadásokon: 905 db – 255 fő

Csoportos tréningek / foglalkozások/ előadások lelki egészségvédelem területéről:

Az előadások témái a pandémia adta helyzethez igazodva alakultak ki. Különös tekintettel a lelki ellenálló képesség, a szokások, valamint az „új normális élet” témakörét járták körbe. Az előadások célja a lakosság számára szakembertől, mégis közérthető módon hiteles információk eljuttatása a lelki egészségvédelemmel kapcsolatosan.

A tréningek többségében az önismeret tématerületeit járták körül. szakembereink végzettségéhez igazodva , különféle módszereket alkalmazva: Relaxáció, asszertivitás, ön és -társismeret, személyiségfejlesztés, kommunikációs technikák, meseelemzés, hol több alkalmas , hol tömbösített formában.

Összesen : 17 program valósult meg.

Szintér programok : (iskolai , közösségi , munkahelyi)

Közösségi programok szervezése: előadások/ rendezvények a lakosság részére. Rendszeres programkínálat a járás lakossága részére egészséges életmód témakörben. A programok jelenléti formában, valamint online Zoom alkalmazáson keresztül valósultak meg. Rendezvények, Járás települési programok minden esetben jelenléti formában, többségében a nyári , őszi időszakban kerültek megrendezésre.

Előadások témái: Dohányzás káros hatásai, Mindennapi stresszforrások, Egészséges táplálkozás, Folyadékfogyasztás, Tudatos életmód, Nők egészsége, Egészséges táplálkozás, Balesetmegelőzés, Egészséges életmód, Mozgás fontossága, Emlőrák megelőzése, Önvizsgálat, szűrővizsgálat fontossága, Testünk megismerése, Újraélesztés, Elsősegély
Az Egészségfejlesztési Iroda tudatos táplálkozás, diabetes, glutén érzékenység, étel intoleranciák témájú előadásokat szervezett dietetikus vezetésével.

Mindezen felül az EFI munkatársai részt vettek szombathelyi valamint Járás települési egészségnapokon, óvoda, iskolai egészségfejlesztő programokon. Interaktív foglalkozást tartottak az Iroda szakemberei nyári napközi táborokban egészséges életmód témakörökben diákoknak.

A pandémia nehezítette az iskolákban a személyes jelenléteket. Az EFI egészségfejlesztői , lelki egészségvédelem területén dolgozó pszichológus szakemberek, az iskola védőnőkkel karöltve a digitális oktatás feloldását , gyerekek, különösen a középiskolások visszatéréséhez segítséget nyújtó szakmai anyagot dolgoztak ki pedagógusok számára. "Mentőöv pedagógusoknak" című összeállítás az intézmény hivatalos elektronikus címéről kiküldésre került általános valamint középiskolák számára.

A nehéz 2021-es év végére is készült egy segítő anyag pedagógusoknak, élmény-pedagógiai módszereket felsorakoztatva, mely segítette az ünnepre készülést , ezáltal a lelki egészség védelmét. A segédlet szintén kiküldésre került középiskolák számára.

Folyamatos kapcsolattartás, EFI program kínálatának eljuttatása történt az Irodával együttműködésben álló cégek, munkáltatók felé.

Összesen 48 program megvalósítás , 2 szakmai anyag az iskolák számára

Egyéni egészségtanácsadás :

Az iroda nyitvatartási idejében meghatározott tanácsadási rendben, előre bejelentkezve vehettek részt a kliensek egészségtanácsadáson, testösszetétel mérésen, melynek során a személyre szabott eredmények kiértékelése történik InBody570-es készülék eredmény lapjának segítségével. Az egészségtanácsadás az egyén problémáira reflektálva, továbbírányítási utak megadásával történt.

A dohányzással kapcsolatos egyéni intervenciók alkalmával a kliensek írásos tájékoztató anyagot kaptak a térségben elérhető leszokást támogató intézményi segítségéről, valamint leszokást támogató önszorgító csoportok elérhetőségéről. A témával kapcsolatos írásos anyag az Iroda online felületein is megjelent.

Tanácsadáson összesen 194 db megjelenés történt- 164 fő

A szakmai irányítás által kiadott 2021. évre kötelezően megvalósítandó feladatok maradéktalanul teljesültek: Az adminisztrációs feladatok, jelentési kötelezettségeket az iroda szakemberei határidőket betartva minden esetben teljesítették.

Az Iroda szakmai munkatársai rendszeresen részt vettek az NNK által meghirdetett továbbképzéseken, szakmai napokon, online értekezleteken.

Egészségfejlesztési Iroda által kínált programokon, egyéni és közösségi szolgáltatások, valamint életmódváltást elősegítő programok alakalmával összesen 3749 fő vett részt.

Online térben feltöltött szakmai anyagok elérése összesen 5690 megtekintés

- **Partnerségi kapcsolatok működtetése:**
  - Szombathelyi Megyei Jogú Város Önkormányzatával
  - Szombathely Járás valamennyi településének önkormányzatával
  - A Vas Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályával
  - Vas Megyei Markusovszky Egyetemi Oktatókórházzal , MÁV rendelővel
  - Különféle Társszervezetekkel
  - Egészségfejlesztéssel kapcsolatos szakmai fórumokkal (pl. Szombathelyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal)
  - Háziorvosokkal, Iskola egészségüggyel, foglalkozás-egészségügyi orvosokkal
  - Védőnői Szolgálattal
  - Humán Civil Házzal
  - Különféle civil szervezetekkel
  - Térségi EFI irodákkal

Beszámoló az Anyatejgyűjtő Állomás

2021. évi munkájáról

Annak érdekében, hogy a csecsemők a lehető legegészségesebben kezdhessék életüket, a WHO, az UNICEF és a legtöbb egészségügyi szervezet világszerte azt javasolja, hogy a csecsemők hat hónapos korukig kizárólagosan anyatejet kapjanak. Amennyiben az édesanya saját tejjel való táplálása nem lehetséges, a WHO ajánlása szerint a donor női tej a következő legjobb választás a baba táplálására, hiszen a női tej olyan immunológiai összetevőket tartalmaz, amelyek az anyatejhelyettesítőkben nem találhatóak meg. Az anyuka, akinek sok teje van, de nem akarja felhalmozni, és a lefolyóba sem szeretné önteni a felesleget, rengeteget segíthet a rászoruló anyukáknak és csecsemőknek azzal, ha leadja lefejt tejét. Szombathelyen 1952 óta működik az Anyatejgyűjtő Állomás.

Az Anyatejgyűjtő Állomás feladata kettős:

- egyrészt összegyűjti az anyatejet azon édesanyáktól, akiknek a saját gyermekük szoptatásán túl többletként termelődő anyateje van,
- másrészt az anyatejadó édesanyák segítségével anyatejjel látja el azokat a beteg, koraszülött, kis súlyú vagy nevelt/örökbefogadott csecsemőket, akiket édesanyjuk anyatejjel táplálni nem tud.

Rendszeresen ismétlődő feladatok:

Védőnői szervezéssel az anyatej összegyűjtése és az anyatejes táplálás igény szerinti biztosítása a hatályos jogszabályok figyelembe vételével történik.

Az anyatej begyűjtése két módon zajlik: személyesen az adományozó édesanya, illetve egy családtagja által érkezik be a lefejt anyatej, vagy gépkocsivezető hozza be az állomásra. Az anyatej begyűjtése céljából 2008. január 1.-től körjárat működik Szombathelyen belül. Ilyenkor sofőr szállítja az anyatejet a tejleadó édesanyáktól az állomásra. A gépkocsivezetőnk a hét minden munkanapján előre egyeztetett időpontban keresi fel otthonában az anyatejadó édesanyákat és gyűjti be a lefejt anyatejet. A sofőr a begyűjtés alkalmával átadja az édesanyáknak az előre összekészített, steril gyűjtőüvegeket is, amelyek tiszta pelenkába és egyszerűhasználatos, felcímkézett műanyag táskába vannak. A címlistáról naponta gondoskodom, továbbá az esetleges változásokról is tájékoztatom a sofőröket (pl. valaki befejezte a leadást, vagy új tejadó anya jelentkezett, esetleg szünetel a tejleadás, stb.) Az anyatej szállítása a gépkocsiban természetesen –az előírásoknak megfelelően –jégakkival ellátott hűtőtáskában történik.

Tapasztaltak szerint a vidéki tejleadó édesanyák is –akikhez az anyatejgyűjtő körjárat nem megy ki –tisztességgel, megbízhatóan hozzák be a többletként termelődő lefejt anyatejet. A tej szállítása ebben az esetben is hűtőtáskában történik.

A tejleadók 48 órán át –az előzőekben megbeszéltek szerint –megfelelő módon gyűjthetik és tárolhatják otthonuk hűtőjében a többletként termelődő női tejet. Tehát ugyanazon édesanyától kétnaponta érkezik az állomásra az anyatej. A tej gyűjtésére az állomás biztosítja a sterilizált gyűjtőüvegeket.

A beérkező anyatejet először is az előző nap sterilizált, hitelesített mérőhengerben lemérjük, és az adatokat dokumentáljuk. (Ez fontos, hiszen a leadott anyatejért literenként 2700 Ft adómentes jövedelem jár a tejadó édesanyáknak. A kiadott anyatej mennyiségével az Anyatejgyűjtő Állomásnak a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő felé szigorú elszámolási rend és határidő betartásával kell elszámolni, mivel az anyatejet igénylők helyett az Egészségbiztosító fizeti ki az anyatej árát az Anyatejgyűjtő Állomáson keresztül az anyatejet adományozó édesanyák számára.)

A Markusovszky Egyetemi Oktatókórház Perinatális Intenzív Centrumával (PIC) történő együttműködési megállapodás szerint hétfői, szerdai és pénteki munkanapokon, az előzetesen megigényelt anyatej mennyiséget is kiadagoljuk, így biztosítva anyatejet a rászoruló koraszülöttek számára is. Az elosztott tejet steril, műanyag tetőkkel lezárjuk, majd a rászoruló babák nevének kezdőbetűivel felcímkézzük.

A megtöltött tejesüvegeket vízfürdőben pasztörizáljuk 66 °C-on 30 percig. Ezután fokozatosan langyos, majd hideg vízzel hűtjük az üvegeket. Ezt követően fagyasztószekrényben egy órát tartva érik el a kívánt ideális tárolási -2-5 °C-os – hőmérsékletet. A tejesüvegeket átadásig hűtőszekrényben tároljuk. A pasztörizált anyatej hűtőszekrényben, ideális hőmérsékleten 14 napig is eltartható. (Pasztörizálás nélkül, megfelelő körülmények között, hűtőszekrényben 2-3 napig tárolható az anyatej.)

A női tejet –az országos gyakorlathoz igazodva –hetente egyszer, pénteki napokon, a pasztörizálást követően bakteriológiai vizsgálat céljából mikrobiológiai laboratóriumba küldjük. Vizsgálatkérő lapot mellékeljük a mintához. Az intézmény a SYNLAB Szombathely, Sugár út 9. sz. alatti laboratóriumával áll szerződéses viszonyban.

Az anyatejet adók, a hatóság előírása alapján, szűrővizsgálatok elvégzése után adhatják le tejüket az Anyatejgyűjtő Állomáson. Gondoskodni kell arról, hogy az anyatejet adományozó édesanyák a közegészségügyi jogszabályok rá vonatkozó feltételeinek betartását hitelt érdemlően igazolják. A tejadó anyák szóban és írásban részletesen tájékoztatva vannak a tejleadás feltételeiről, a fejés módjáról, az anyatej helyes tárolásáról, gyűjtéséről és a higiénés szabályok pontos betartásáról. Azt gondolhatnánk, hogy a fokozott higiénés szabályok betartása természetes dolog, amivel a szoptató édesanyák tisztában vannak. Tapasztalatunk szerint bár valóban figyelnek a higiéniára és a fertőtlenítésre, de pontos módjáról és fontosságáról nem minden esetben vannak tisztában. Ezért ezt nagyon fontosnak tartjuk hangsúlyozni és átbeszélni. Az Anyatejgyűjtő Állomáson a hatóság előírásai szerint naponta történik az üvegek és a tetők mosogatása, az üvegek sterilizálása 160 °C-on 45 percig zajlik. A műanyag üvegtetők fertőtlenítése pedig kifőzéssel történik: a víz forrásától számított 10 percig főzzük. Naponta minimum kétszer ellenőrizzük a hűtők hőmérsékletét, melyet dokumentálunk. A járványügyi helyzetből adódóan még inkább figyelünk rá, hogy naponta többször legyen szellőztetve és fertőtlenítve, főként két, állomásra érkező ember között.

A körjáratok útvonalát, illetve a begyűjtés menetét gondosan megszervezzük, a tejet adó édesanyákkal és a sofőrökkel történő egyeztetést követően. A sofőrnek a steril gyűjtőüvegeket előre összekészítjük, melyet tiszta pelenkába és műanyagtáskába csomagolunk. A leadott tej mennyiség változó.

Az újonnan jelentkező tejadományozó édesanyákat teljeskörűen tájékoztatjuk telefonon vagy akár személyesen a tejleadás feltételeiről, a hozzá szükséges vizsgálatokról, és annak menetéről. A vizsgálatokhoz szükséges beutalókat kitöltjük, mintavételi edényeket összekészítjük, illetőleg szükség esetén egyszerhasználatos szájmazskot, gumikesztyűt és bőrfertőtlenítő folyadékot biztosítunk. Igény szerint segítjük az édesanyáknak az anyatejminta levételében is. A szűrővizsgálatokhoz az időpontokat is megkérjük részükre. Az új anyatejadókat is részletesen tájékoztatjuk a fejés módjáról, az anyatej gyűjtéséről, tárolásáról, a higiénés szabályok betartásáról, a begyűjtés módjáról és időpontjáról.

Az első anyatejadást meg kell előznie néhány **szűrővizsgálatnak**, amely a donor női tejet kapó csecsemők érdekében elengedhetetlen:

- Wassermann és Hepatitis B vizsgálat
- tüdőszűrő vizsgálat
- HIV szűrés (vérvétel)
- széklet bakteriológiai vizsgálat
- anyatej bakteriológiai vizsgálat

A luesz és a Hepatitis B szűrése a magyarországi várandósgondozási rendelet értelmében általában már várandósság során az első vérvétel kapcsán megtörténik, a tejadományozás előtt elegendő a leleteket bemutatni. 1 éven belüli negatív eredmény fogadható el.

A tüdőszűrés az anyatej termelődésére és az édesanya saját gyermekére nézve semmilyen káros hatással nincs. Szombathelyen a vizsgálatokhoz szükséges beutalókat és a mintavételi gyűjtőtégelyeket az állomás biztosítja.

Csak érvényes, negatív leletek birtokában kezdődhet el a folyamatos anyatejadás.

Az anyatejet adók száma egész évben **30 fő** volt. Havonta átlagosan **10-en** hoztak anyatejet, a legtöbben a **március** hónapban, **14 fő**, legkevesebben pedig **januárban** és **júliusban** **8-8 fő**. A havonta begyűjtött anyatej mennyisége átlagosan **72.660 ml**.

A legtöbb anyatejet **110 450 ml-t** április hónapban **12 fő** adtak le. A legkevesebb mennyiséget **53 900 ml-t**, júliusban **8 fő** adta le. Éves összesítésben **64 csecsemő** kapott anyatejet, ebből **36 fő** koraszülött (PIC).

Az összesen begyűjtött anyatej **871 900 ml**, amely **2 354 130 Ft**, ebből Szombathelyről **68 100 ml**, amely **1 803 870 Ft**. Városkörnyékről **203 800 ml**, amely **550 260 Ft** (Csepreg **2 fő**, Vassurány, Celldömök, Ostffyasszonyfa, Ikervár, Velem, Budapest, Horvátlövő, Bük, Pankasz).

A tejleadás másik fontos feltétele még, hogy anyatejet csak az az édesanya adhat, aki **nem szed**, használ, olyan **gyógyszert**, amelynek a hatóanyaga átkerül az anyatejbe. Ha az anyatejadás idején olyan gyógyszereszedése válik szükségessé, amelynek a hatóanyaga átkerül az anyatejbe, akkor az anyatejadást a **gyógyszerszedés** idejére fel kell függeszteni! (Ebben a témában hiteles weboldal szolgál segítségül: <http://www.e-lactancia.org/>)

Anyatejet csak az az édesanya adhat, aki **káros szenvedélytől mentes**, nem dohányzik, nem fogyaszt alkoholt és kábítószert!

Mindezek mellett a későbbiekben észlelt egyes **tünetek/betegségek** meglétét(pl. sárgaság, hasmenés, hányás, láz, torokgyulladás, bőrkiütés, váladékozó szembetegség, stb.) köteleles jeleznie az állomás felé. Gyógyulásig szünetel a tejleadás.

Az Anyatejgyűjtő Állomás csak a **frissen fejt** (nem lefagyasztott) anyatejet veheti át. Az anyatej ellátás az egészségbiztosítás természetbeni ellátása, a csecsemőknek járó egészségügyi szolgáltatás. A baba a fekvőbeteg gyógyintézeti kezelése alatt, illetve a járó betegként ellátott csecsemő is jogosult a társadalombiztosítási támogatással nyújtott anyatejre, a következő feltételek teljesülése esetén:

Az egészségbiztosítás keretében akkor jogosult a csecsemő az anyatej ellátásra, ha az anya saját tejével nem tudja táplálni és a baba koraszülött, vagy kissúlyú–2500 g testsúly alatti –újszülött.

Az érett újszülött és a csecsemő akkor jogosult a támogatott anyatej ellátásra, ha súlyos táplálkozási allergiában, felszívódási zavarban, vagy hasmúttal járó fejlődési rendellenességben szenved és az anya nem tudja őt saját tejével táplálni.

Az a csecsemő is jogosult a támogatott anyatej ellátásra, akinek az anyja

- fizikailag alkalmatlan az anyatejjel való táplálásra,
- olyan fertőző betegségben vagy mérgezésben szenved, amely a csecsemő egészségét veszélyezteti,
- olyan gyógyszert szed, amely szedése a szoptatás időszakában ellenjavallt,
- súlyos, gyakori tudatvesztéssel járó állapotban van,
- pszichés állapota a szoptatást lehetetlenné teszi,
- a szoptatás időszakában meghalt, vagy
- a gyermeket elhagyta.

Az anyatejet térítésmentesen kaphatják meg azok a csecsemők, akik számára fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásuk során, továbbá járóbeteg-szakellátásuk során a gyermekgyógyász szakorvos, illetve házi(gyermek)orvosuk anyatejet rendelt.

Az anyatejet orvosi vényre és javaslatra („Orvosi javaslat anyatejre” nyomtatvány) kell havonta felírni.

Az anyatejet igénylő gyermekek szülei a gyermekorvos által felírt recepttel és orvosi javaslattal kereshetik fel a lakóhelyükhöz legközelebbi Anyatejgyűjtő Állomást. Csak szabályosan kitöltött vényre lehet anyatejet kiadni. A csecsemő 8 hónapos koráig a súlyától függetlenül a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátása során, továbbá járóbeteg-szakellátása során a gyermekgyógyász szakorvos, illetve a házi(gyermek)orvos rendelése alapján jogosult a térítésmentes anyatejellátásra. Anyatejet adományozó személyenként a tárgyhónapra társadalombiztosítási támogatással rendelt nem haladhatja meg a napi 800ml-t.

A kapcsolattartás folyamatos a foglalkoztatás egészségügyi orvossal, a házi gyermekorvosokkal, a városi és város környéki területi védőnőkkel, az egészségügyi hatóság szakmai felügyelet munkatársaival, a tejleadáshoz szükséges szűrővizsgálatok elvégzésében közreműködő személyekkel (Vérellátó – tüdőszűrőjének és SYNLAB laboratóriumának munkatársaival), a Markusovszky Egyetemi Oktatókórház Perinatális Intenzív Centrummal, napi kapcsolat a tejet adományozó édesanyákkal, mind a női tejet igénylő csecsemők hozzátartozóival.

Beszámoló a fogászat 2021. évi munkájáról

1. Gyermekek fogászati ellátás

A 2020-ban elkezdődött pandémia sajnos 2021-ben is folytatódott, ami lényegesen befolyásolta a munkát. Bizonyos munkafolyamatokat át kellett szervezni, sok dologban változtatásra kényszerültünk.

2021. első félévében a járványügyi rendeletek értelmében, továbbra sem engedélyezték a fogászati szűrővizsgálatok elvégzését. Ezért a gyermekek fogászati szűrését ismét el kellett halasztanunk. Munkánk ezért az első félévben sürgős esetek ellátásából, valamint a visszarendelt betegek kezeléséből állt. Előzetes telefonos bejelentkezés alapján időpontra hívtuk a betegeket. A gyermekek ellátása során fontos szempont volt a járványügyi védekezési szabályok betartása.

Szerencsére a járványhelyzet nyár elejére lényegesen javult, ezért szeptembertől ismét engedélyezték a fogászati szűrővizsgálatokat. Így az ősz folyamán el tudtuk végezni a nagy létszámú Zrínyi Ilona Általános Iskola tanulóinak szűrővizsgálatát. A délelőtti rendeléseken az egyes csoportok fogászati szűrését és kezelését végeztük el. A délutáni rendelésekre visszarendeltük azokat a tanulókat, akiknek további kezelésre volt szükségük.

Összesen 2021-ben elláttunk 780 beteget. Készítettünk 57 tömést maradófogakba. Elvégeztünk állcsontonként 544 fogköeltávolítást, összesen 626 barázdazárást, és 762 esetben végeztünk helyi fluoridálást a fogszuvasodás megelőzésének érdekében. Fogorvosi szűrővizsgálat 354 esetben volt. Tejfogakba készítettünk 25 tömést, és elvégeztünk 39 pulpotómiát.

Rendszeresen ismétlődő feladatok során, amennyiben a járványhelyzet engedte, oktatási időszakban az iskolai osztályok fogászati szűrővizsgálatát, kezelését, prevenciók ellátását végeztük el. Ezzel párhuzamosan végeztük az óvodai csoportok szűrését és kezelését. Azokat a gyermekeket, akik további kezelésre szorultak, visszarendeltük az iskolaidőn kívüli délutános műszakunkba. A berendelt betegeket – lehetőség szerint – a berendelési időpontoknak megfelelően fogadtuk a rendelőben. Amennyiben sürgős eseteknél biztosítottuk a minél hamarabbi soron kívüli ellátását.

Gyermek fogászati beavatkozások

A 0 – 14 éves gyermekek prevenciós gondozása mindig nagy odaadást és türelmet igénylő feladat. 2021-ben is az asszisztensnővel együtt nagy hangsúlyt helyeztünk az egészségnevelő, gyógyító – megelőző munkára.

Az óvodai csoportok és iskolai osztályok szűrővizsgálata és kezelése mellett – egészségnevelő tevékenységként – a helyes fog – és szájapolásra tanítottuk a gyermekeket szemléltető eszközökkel, szükség szerint egyénileg is, valamint felvilágosító kiadványokat is osztottunk. A visszarendelések során, - a fogászati kezelésen kívül – a kísérő szülő bevonásával folytattuk és ismételtük a prevenciós gondozást, ellenőriztük a szájhigiénét.

A gyermekek kezelése során a befejezett ellátásra törekedtünk, viszont amennyiben a gyermek kezelése a fogászati alapellátás szintjén nem valósítható meg, biztosítottuk, hogy a beteg időben a megfelelő szakellátásra kerüljön. Ennek értelmében 2020- ban is kapcsolatot tartottunk több szakellátással is. A gyakori fogazati rendellenességek miatt a fogszabályozással volt a legszorosabb a kapcsolatunk. Rendszeresen küldtük szakrendelésükre betegeinket, és konzultáltunk fogszabályozó szakorvossal.

Munkánk a gyógyító – megelőző tevékenység mellett szervezési munkából is állt. Ennek értelmében a különböző oktatási intézményekkel egyeztetve terveztük és szerveztük a csoportok és egyének kezelési rendjét. Ezért kapcsolatot tartottunk a szülőkkel, nevelési – oktatási intézmények vezetőivel, pedagógusaival, óvónőkkel, védőnőkkel.

2021-ben is hozzátartoztak munkánkhoz bizonyos adminisztratív feladatok. Napi rendszerességgel dokumentáltuk az ambuláns naplóba a megjelent gyermekekről az elvégzett beavatkozásokat. Ezen adatokat számítógépen is rögzítettük.

3. Fogászati ügyelet

A fogászati ügyeleti ellátás Szombathely város és harminc, a város vonzáskörzetéhez tartozó település lakosságára terjed ki szerződéseink értelmében. A fogászati ügyeleti (sürgősségi) alapellátás Vas megyében sajnos csak Szombathelyen került megszervezésre, ezért a betegek sürgősségi ellátása az egész megyére kiterjedően történik. Az ügyeleti szolgálatot 18 fő szombathelyi fogorvos és asszisztensnője biztosítja beosztás szerint. A 157/2020. (VI.25.) Kgy.sz. Határozat alapján a fogorvosi ügyelet szombat, vasárnap és ünnepnap 8.00 órától 14.00 óráig 6 óra rendelési időben nyújt sürgősségi fogászati ellátást Szombathely város és a harminc település lakossága számára.

3. Kapcsolattartás más intézményekkel, szakmai képviselőkkel, civil szervezetekkel, médiával:

A fogászati alapellátás, mint gyógyító-megelőző tevékenység szervezési munkából is áll. Ennek értelmében kapcsolatot tartanak a szülőkkel, a nevelési és oktatási intézmények vezetőivel, pedagógusaival, óvónőkkel, védőnőkkel.

Amennyiben a gyermek kezelése a fogászati alapellátás szintjén nem valósítható meg, biztosítják, hogy a beteg időben a megfelelő szakellátásra kerüljön.

Ennek értelmében kapcsolatot tartanak több szakellátással is, pl. fogszabályozás, szájsebészet, fül-orr-gégészet, gyermekgyógyászat. A szakrendelések közül a gyermekfogászatnak a fogszabályozással szoros a kapcsolata.

A gyakori fogászati rendellenességek miatt rendszeresen küldik a szakrendelésre a betegeket és konzultálnak fogszabályozó szakorvosokkal.

4. Képzés, továbbképzés

Minden fogorvos és asszisztensnő rendszeresen részt vesz a kötelező pontszerző továbbképzéseken. Minden közalkalmazott rendelkezik az orvosi és asszisztensi munkájának további folytatásához szükséges creditponttal.

Gyakran gondként jelentkezik a továbbképzésen való részvétel, mivel Szombathelyen nagyon kevés a pontszerző továbbképzés. Ha teljes körű a fogorvosi és asszisztensi továbbképzésen a részvétel, akkor központi fogorvosi ügyelt szervezésével biztosítja a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ a részvétel lehetőségét.

5. Adminisztratív feladatok:

- Fogorvosi ambuláns naplóba a megjelenők és a beavatkozások dokumentálása,
- TAJ kártya ellenőrzés,
- elvégzett fogászati beavatkozások TETFOG tételes fogászati jelentő program
- elszámolási nyilatkozat kiállítása az elvégzett beavatkozásokról,
- tárgyhónapot követő hónap 5-ig a havi jelentések elkészítése az NEAK felé,
- éves munkaterv-készítés,
- éves beszámoló készítése,
- KSH statisztikai jelentés elkészítés.

Beszámoló a Központi Házi Orvosi Ügyelet 2021. évi munkájáról

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata saját intézménye, a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Gazdasági Ellátó Szervezet közreműködésével, 2020.12.31-től vette át a Központi Orvosi Ügyelet működtetését.

A zökkenőmentes átállást több hónapos előkészítő és operatív munka előzte meg, melynek során kialakításra került az új ügyeleti helyszín, és a humán erőforrás igény felmérése után megtörténtek az ügyeleti munkavállalókkal való szerződéskötések. Ezek egy része foglalkoztatási (szakdolgozók, gépkocsivezetők, takarító személyzet) szerződés, másik, orvosokat érintő része pedig vállalkozási (megbízási) szerződés. A jogszabályi feltételek megvalósulásának birtokában kerülhetett sor az ügyelet működési engedélyének megszerzésére.

A Szombathelyi Központi Orvosi Ügyelet ellátási-működési területe:

Szombathely város, valamint Sé, Náriai, Gencsapáti és Perenye községek felnőtt és gyermek, illetve Vép város és Bozzai község gyermek lakossága.

A Központi Orvosi Ügyelet feladata:

Az orvosi ügyelet több házi orvosi praxis lakosságának alapellátási szintű, a következő rendelési időig nem halasztható sürgősségi ellátását biztosítja, meghatározott ügyeleti időben.

A Központi Orvosi Ügyelet a beteget személyes megjelenésekor az ügyeleti rendelőben vagy hívásra otthonában ill. tartózkodási helyén látja el.

Ügyeleti idő:

hétköznapokon: 16 órától másnap reggel 08 óráig

hétfévén, munkaszüneti és ünnepnapokon: 08 órától 08 óráig.

A Központi Orvosi Ügyeleten dolgozók létszáma:

- 3,5 fő felnőtt ügyeleti szakdolgozó
- 3,5 fő gyermek ügyeleti szakdolgozó
- 3,5 fő gépkocsivezető
- 53 fő vállalkozói megbízási szerződés keretében dolgozó házi orvos, ebből 37 fő felnőtt és 16 fő házi gyermekorvos. Ezen felül 3, kórházi gyermekosztályon dolgozó orvos vállal ügyeletet, külsősként.
- takarító személyzet (1 fő)

A szakdolgozók és a technikai személyzet nagyobb része a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezetének főállású alkalmazottjaként, kisebb része megbízási jogviszonyban vesz részt az ügyeleti tevékenységben.

Az ügyelet szakmai vezetői:

- 1 fő felnőtt házi orvos és 1 fő házi gyermekorvos ügyeletvezető;
- 1 fő vezető ápoló

Az ügyeletben dolgozók a szakma szabályai szerint, a vonatkozó aktuális jogszabályok, az adatvédelemre/adatkezelésre irányadó jogszabályok és a Központi

Orvosi Ügyelet Működési Rendjében foglaltak szerint kötelesek eljárni, az általános gondosság elve és az etikai normák betartása mellett.

Összességében elmondható, hogy az Orvosi ügyelet **tárgyi feltételei** (épület, annak berendezése, szociális helyiségek, textíliák, orvosi eszközök, informatika, hangrögzítésre alkalmas telefon, elektromos meghajtású gépkocsi, gyógyszerek, nyomtatványok és irodaszerek stb.) kiválóak, pótlásuk, karbantartásuk folyamatos. Az ügyeleti helyiségek tisztasága, egészségügyi intézményhez méltóan, semmi kívánnivalót nem hagy maga után. Erről valamennyi ügyeleti dolgozó elismerően és elégedetten nyilatkozik.

Az orvosi ügyelet első 12 hónapos működése a korábbiakhoz képest teljesen más, rendkívüli és szokatlan körülmények között zajlott, így a megelőző, azonos időszakkal nem összehasonlítható.

A vizsgált időszak a koronavírus járvány második hullámának leszálló ága, a teljes harmadik és negyedik hullám idejére esett, ami az addigi megszokott gyakorlathoz képest más, újszerű, változó, fizikailag és pszichésen is megterhelő feladatokat rótt az ügyeletben dolgozóakra és ezzel egyidejűleg az ügyeletet igénybe vevő lakosságra is. Az ellátandó eseteket a mindenkori aktuális járványhelyzet határozta meg, így több hónapon keresztül nagyszámú koronavírus gyanús vagy igazolt fertőzött páciens fordult ügyelethez. Az ő ellátásuk elsősorban telemedicinális úton zajlott, hiszen a gyanús vagy igazoltan covid-19 betegségben szenvedők személyes vizsgálatát kezdetben a hivatalos eljárásrend nem tette lehetővé. Ezen betegcsoport járványügyi kikérdezés és a klinikai tünetek alapján történt súlyossági kategóriába való besorolás, triázsolás után a karantén szabályokra vonatkozó utasításokat, önmegfigyelésre és kezelésre irányuló tanácsokat kapott. A telefonos konzultáció alapján súlyosnak vagy magas rizikójúnak ítélt esetekben kórházi beutalást kezdeményeztünk, „covidmentővel”.

Hétvégi ill. több napos ünnepnapos ügyeletben többször ellenőriztük telefonos úton azon betegek állapotát, akiknek krónikus alapbetegsége mellett az akut covid-19 betegség súlyosabb lefolyása, vagy szociális helyzete (egyedül élő, idős, támogató családi környezet hiánya) azt indokolta.

A járvány csúcsainak idején több akaratlan személyes vizsgálat történt igazolt vagy koronavírus fertőzésre gyanús pácienssel (nem ismert vagy nem közölt fertőzések), ezért a háznál történő hívások ellátására teljes körű, biztonságos védőfelszerelés használatát rendeltük el. A védőeszközök beszerzése, folyamatos pótlása az ügyeleti költségvetésben többletkiadásként jelentkezett, akárcsak a folyamatos fertőtlenítés szükségessége.

Az ügyeleti személyzet körében kisszámú, teljes gyógyulással zárult koronavírus fertőzés fordult elő, ami az egészségügyi dolgozók korai, már januárban megtörtént védőoltásának is köszönhető.

A lakossági védőoltások szakaszában újszerű ügyeleti megkeresést jelentett az oltással kapcsolatos kérdésekkel, valamint az oltásokat követő mellékhatásokkal jelentkező páciensek nagy száma. Őket döntően telemedicinális ellátásban részesítettük.

Többlet feladatként jelentkezett egy új jogszabály által elrendelt elektronikus halottvizsgálati bizonyítvány kitöltésének kötelezettsége, valamint az új Tbj az egészségügyi ellátásnak a társadalombiztosítás terhére történő jogosultsági változásából adódó eljárás.

A járvány idején bevezetett hatósági eljárásrendek alapján az ügyelet személyes felkeresését megelőzően a pácienseknek telefonon kellett bejelentkezniük. Ennek nem csak a járványügyi kockázat felmérése szempontjából volt előnye, hanem a járvány előtti időkben jelentős arányú, sürgősségi ellátást nem igénylő esetek kiszűrésében is. Az ő telefonos tájékoztatásuk, tanácsadásuk segítségével a korábbiakhoz képest jelentősen csökkent a személyes vizsgálatra nem-sürgősségi panaszokkal megjelenők száma (nem akut panaszok, banális tünetek, kényelmi szolgáltatást igénybe vevők, receptet iratók, halasztható vizsgálatok stb.).

Az ügyeletet felkeresők telemedicinális ellátását és edukációját az tette lehetővé, hogy az ügyeletben dolgozó háziorvosok több éves (évtizedes) tapasztalatuk és praxisból szerzett gyakorlatuk, teljeskörű EESZT (Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térben lévő egészségügyi betegadatok) használatuk mellett bátran támaszkodhattak a rutinos, magas szakmai tudással, kiváló empátikus készséggel rendelkező szakdolgozók munkájára is.

Az ügyelethez fordulók közel fele részesült személyes orvosi ellátásban a mindenkori járványügyi előírások szigorú betartása mellett. A telefonos előszűrések és az EESZT előzmények megismerése után vizsgálatban részesültek ügyeleti igénybevételét csaknem 100%-ban szakmailag indokoltnak tartjuk. Az ellátottak 88,5%-ának vizsgálatára a központi ügyeleti telephelyen, 11,5%-ának vizsgálatára pedig a beteg otthonában került sor. A helyszínek szerinti arányt jónak tartjuk, mivel a tárgyi és személyi feltételek az ügyeleti rendelőben a legoptimálisabbak.

A lakáson történő orvosi vizsgálatban a gépjárművezetők kompetenciájuknak megfelelően, segítőkészen vesznek részt.

A Központi Orvosi Ügyelet kapcsolatát az OMSZ Nyugat-Dunántúli Regionális Szervezetének diszpécsterszolgálatával és mentődolgozóival jónak és korrektnek tartjuk. Közvetlen telefon-összeköttetés biztosítja a gyors kapcsolatfelvételt és segélykérést, aminek mentő kollégáink maradéktalanul eleget is tesznek. A korábbi beidegződés vagy tájékozatlanság miatt az OMSZ-hoz forduló, nem mentőfeladatot jelentő eseteket az OMSZ diszpécsterszolgálat az orvosi ügyeletre irányítja.

A Vas Megyei Rendőr-főkapitány kezdeményezésére 2021. július elején a „rendkívüli halálesetekkel” kapcsolatos egyeztető megbeszélésre került sor a Megyei Rendőrfőkapitányság épületében. Ezen megbeszélésen az illetékes rendőrhatalósági egységek vezetői, az Igazságügyi Orvosszakértői Intézet vezetője ill. igazságügyi orvosszakértője, az ügyelet részéről pedig a GESZ Igazgatója, valamint az orvosszakmai vezetők vettek részt. Az egyeztetés célja a „rendkívüli halál” kapcsán szükséges helyszíni halottszemlék szakmaiságának további javítása, a rendőrhatalóság, az orvosszakértők és az ügyeletes háziorvosok együttműködésének erősítése volt.

A Bűnügyi Osztály vezetője elmondta, hogy az ügyeletes háziorvosok hatósági munkájával elégedettek, komolyabb problémáról nem tudnak.

A Központi Orvosi Ügyelet képviselőiként azt kértük, hogy a lakossági ellátás zavartalansága érdekében minél rövidebb, csak a szükséges időre vegyék igénybe az orvos személyes közreműködését, csak akkor hívják oda a halottvizsgálat helyszínére, amikor az elhunyt vizsgálata már elvégezhető, vagyis a helyszínelési hatósági/technikai vizsgálatok már megtörténtek. Erre ígéretet kaptunk.

Felhívtuk a figyelmet arra a jogi ellentmondásra, hogy a hatályos módszertani útmutatás szerint (Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara) a „nem természetes halálesetek” helyszíni halottszemléjén igazságügyi orvosszakértő vagy halottvizsgálati szaktanácsadó vehet részt. Ugyanakkor ezen szakértőknek jelen pillanatban még

nincs hozzáférése az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térhez, így az Elektronikus Halottvizsgálati Bizonyítvány feltöltéséhez sem. Ez a jogi-technikai akadály is oka annak, hogy a hatósági halottvizsgálat folyamatából az ügyeletes háziorvos nem hagyható ki.

A probléma rendezése érdekében feltett kérdéseinkre az Országos Kórházi Főigazgatóságtól azt a választ kaptuk, hogy a problémáról tudomásuk van, a közeljövőben ezt jogilag is rendezni kívánják.

A Vas Megyei Rendőrfőkapitányság 2021 év őszén – a Népegészségügyi Intézet bevonásával – a rendkívüli halál témájában széles körű, minden háziorvos részvételével zajló egyeztető fórumot kívánt szervezni, ami a járványhelyzet ismételt romlása miatt nem valósult meg.

Betegforgalmi adatok 2020.12.31. és 2021.12.31. között a felnőtt ügyeleten:

összes esetszám: 7306 eset

- **személyes ambuláns ellátás az ügyeleti rendelőben:** 3985 eset (ebből 466 esetben történt -rendőrségi megkeresésre- őrizetes személy fogdai befogadása előtti vizsgálat és véralkohol ill. kábítószer kimutatásra szolgáló vér- és vizelet mintavétel)
- **házhöz hívás, lakáson történt ellátás:** 455 eset (ebből 235 halottvizsgálat)
- **telemedicinális ellátás** (tanácsadás, orvosi konzultáció): 2866 eset

Az ellátottak közül 544 betegnél (összes esetszám 7,5%-a) döntöttünk kórházi beutalás szükségessége mellett, ebből 263 esethez kértünk mentőszállítást.

A fenti adatokból levonható megállapítások:

- Az össz betegforgalom a tavaszi járványhullám lecsengésével párhuzamosan, a nyári „békeidőkben” nyugalmasabb hónapok és annak ellenére is növekedést mutatott, hogy a május-augusztusi időszakban a fogvatartottak előzetes orvosi vizsgálata nem a Szombathelyi Orvosi Ügyeletet terhelte (Zala megyében zajlott).
- Jelentős változás látszik az ellátás formáját illetően is. Míg az első 5 hónapban az ellátások közel felét a telemedicinális ellátás tette ki, a nyári hónapokban ez az arány jelentősen eltolódott a személyes orvos-beteg találkozások irányába: 77% versus 23%, az őszi 5. hullám beköszöntével az arányok ismét változtak. A teljes 2021-es évre vonatkozóan a személyes és telemedicinális ellátások aránya 60%:40% volt, tehát a járványhullámok alakulása jelentősen befolyásolta.
- A házhöz hívások az év elejéhez képest enyhe emelkedést (30%) mutatnak.
- A kórházba utalások számában érdemi változás nincs, az ellátásra jelentkezők 7,5%-ánál láttunk szükségesnek fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatot vagy kezelést. Ezen beutalások felében vettünk igénybe mentőszállítást. A kórházi beutalási arányt jónak tartjuk, az ügyeleten jelentkező 100 betegből 93 esetben az orvosi ügyelet definitív ellátást tudott nyújtani.
- A covid-19 járvány 5. hullámának csúcsa utáni időszakban – a lakosság és az ügyeleti személyzet átoltottsági és átfertőződési arányának növekedése, az omikron okozta enyhébb betegség lefolyás és a hideg időszak miatt-, az elmúlt néhány hétben az addigi szigorú járványügyi korlátozásokon enyhíteni tudtunk. Lehetővé tettük – a maszkviselés és a biztonságos távolságtartás betartása mellett- a páciensek várótermekben való elhelyezését a várakozás idejére.

Betegforgalmi adatok 2020.12.31. és 2021.12.31. között a gyermek ügyeleten:

összes esetszám: 3280 eset

- személyes ambuláns ellátás az ügyeleti rendelőben: 1915 eset
- házhoz hívás, lakáson történt ellátás: 7 eset
- telemedicinális ellátás (tanácsadás, orvosi konzultáció): 1365 eset

Az ellátottak közül 19 esethez kértünk mentőszállítást.

A havonkénti esetszámok a tavaszi hónapokhoz viszonyítva több mint kétszeresére nőttek. A személyes megjelenés és a telemedicinális ellátás aránya is egyértelműen megfordult a személyes ellátás irányában, bár továbbra is elég nagy számban veszik igénybe a telefonon keresztüli tanácsadást. Ezek egy részét az ápoló diszpécserok végzik. Ők fogadják a telefonhívásokat és minden esetben kikérdezik a telefonálót és sok esetben el is látják tanáccsal. Tapasztalat, hogy elfogadják ezt a gyakorlatot a szülők. Tekintettel arra, hogy a gyermek ügyeleten dolgozó ápoló diszpécserok közül csak néhányan dolgoznak gyermek praxisban, előzetes tájékozódást követően gyakran átadják a hívást az ügyeletos orvosnak.

Az ügyeletet személyesen felkeresőknek kb a negyede telefonál előzetesen mielőtt behozná a gyermeket pedig ez a járvány helyzetben kívánatos lenne a torlódás elkerülése céljából.

Összefoglalva:

A 2020.12.31. óta a Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által működtetett Központi Orvosi Ügyelet indulása és eddigi 1 éves működése, a koronavírus járvány okozta többletfeladatok és nehézségek ellenére is, zökkenőmentes és zavartalan volt. Azt gondoljuk, hogy az ügyeleten dolgozók szakmailag felkészültek, gyakorlottak, segítőkészek és lelkiismeretesek, a betegek érdekeit szem előtt tartják, alkalmasak a team-munkára. Egymással és a sürgősségi ellátás más szereplőivel való kapcsolatuk jó.

Az ügyeleti munka tárgyi feltételeit és körülményeit - a betegellátás biztonságát és a dolgozók komfortját szolgáló magas színvonalon - Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete biztosítja.

Az új orvosi ügyeleti működtetés és struktúra erősségeinek tartjuk az alábbiakat:

- A jelenlegi orvosi ügyeletben minden, az ellátási terület szerint érintett háziorvos részt vesz, az ügyeleti beosztás elkészítése nem okoz nehézséget.
- Az ügyeleti ellátást több éves (évtizedes) alapellátási gyakorlattal rendelkezők végzik, jól ismerik és kezelik az ügyeleten előforduló problémákat, alaptervékenységükből adódóan széles kitekintéssel rendelkeznek nem-belgyógyászati jellegű betegségekre, gyógyszerelésre is, hatékonyan tudják használni az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér adta lehetőségeket.
- A szakdolgozók jelentős hányada jól képzett, az alapellátásból érkezett, rutinos, munkáját szerető, a betegeket tisztelő, lelkiismeretes, fejlődni képes egészségügyi dolgozó. A telefonos tanácsadást, diszpécseri feladatokat szakszerűen és megbízhatóan végzik, bizonytalan vagy kompetenciájukat meghaladó esetekben orvosi konzultációra irányítják a beteget.

Az új, alapellátáson kívülről jött szakdolgozókat mentorálják, tanítják, támogatják.

Vezető ápolónőjük kiválasztása jó döntésnek bizonyult, a teljes ügyeleti team-et jól összefogja, felügyeli.

- Az önkormányzati működtetés képes biztosítani az új helyzetekre való gyors reagálást. Az ügyelet működéséhez szükséges tárgyi eszközök, gyógyszerek pótlása, karbantartása gyors és folyamatos, a szakmailag indokolt kéréseket sosem tagadják meg. Óriási előny a korábbiakhoz képest, hogy a döntések nem centralizáltak, nem hosszadalmasak és bürokratikusak, hanem helyben, gyorsan születnek meg.
- Az egységes szombathelyi alapellátási informatikai rendszer (MedMax orvosi program) szerves része az orvosi ügyeletben használt orvosszakmai szoftver is, ami lehetővé teszi az ügyelet és a háziorvosi praxisok közötti információáramlást. A háziorvos az ügyeletet követő munkanapon teljes körű tájékoztatást kap az ügyeleten megjelent páciense betegségéről, ellátásáról, a további teendőkről.
- A koronavírusjárvány okozta kényszer hozta a személyes orvos-beteg találkozások számának beszűkülését, a telemedicinális egészségügyi ellátás térnyerését és elfogadását. Az eltelt egy év alatt a páciensek hozzászoktak ehhez a helyzethez, sokan használják a digitális platformokat az orvossal való kapcsolattartásra (e-mail, e-recept, telefon, okosórák, fénykép, ügyfélkapus EESZT-adatbázis stb.). Az orvosi ügyeletben jellemzően a telefonos kapcsolatot használjuk, ami alkalmas a személyes orvosi vizsgálatot nem igénylő, egyszerűbb esetek tanácsadás szintjén való megoldására. Ezzel csökkenthető a nem-sürgősségi, nem ügyeleti körbe tartozó panaszokkal jelentkezők száma, és több idő, nagyobb figyelem juthat a valóban soron kívüli ellátást igénylőkre.

A páciensek ilyen irányú edukációját a jövőben is folytatni kívánjuk.

- A személyes orvos-beteg találkozások számának csökkenése és a telemedicinális ellátás erősödése nem jelenti a betegellátás minőségének romlását, hiszen minden, ügyelethez forduló panaszos több módon is megkaphatja az állapotának megfelelő ellátást.

Hisszük ezt azért is, mert az ügyelet 13 hónapos működése alatt sem szakmai, sem etikai jellegű panasz bejelentés nem érkezett a lakosság részéről.

- Az ügyeleti ellátás színvonalának további emelése érdekében tervezzük, hogy az egészségügyi veszélyhelyzet megszűnése után beteg elégedettségi felmérést végzünk, minden ügyeleti ellátásban részesülő páciens bevonásával. Ennek eredményét és konzekvenciáit szeretnénk beépíteni a Központi Orvosi Ügyelet szakmai minőségi indikátoraiba. Ezek segítségével meg tudjuk határozni a fejlesztendő területeket, az esetleges hiányosságok okait, továbbá intézkedési javaslatokat tudunk tenni a problémák megoldására.

Beszámoló a Humán Civil Ház 2021. évi munkájáról

1. A Humán Civil Ház alapfeladata

A Humán Civil Ház számos egészségügy területén működő csoportnak ad otthont, a testi, lelki egészség megőrzése és annak helyreállítása érdekében. A feladata mindazon egészségügyet támogató, egészségmegőrzéssel és egészségfejlesztéssel foglalkozó civil szervezetek, önszolgáltató közösségek, klubok munkájának segítése, akik az egyénnel, a bajbajutottal, a problémás, a szenvedő, a segítségre szoruló emberrel foglalkoznak. A szakmai tanácsadás, egyéni konzultációk, fórumok, képzések, továbbképzések szervezése, működésükhöz helyiség és infrastruktúra biztosítása képezi a munka gerincét.

A szolgáltatását Szombathely Megyei Jogú Város humán (egészségügyi, egészségmegőrzési, egészségfejlesztési és szociális) területeteket támogató civil szervezeteinek működése segítésével, infrastrukturális háttérének biztosításával fejti ki. A Humán Civil Ház helyet és infrastruktúrát biztosít az egészségügyi ágazat rendezvényeinek, a Polgármesteri Hivatal egyedi felkéréseinek. A szolgáltatásai között megkülönböztetett figyelemmel szerepel a szenvedélybetegségek elleni küzdelem (alkohol, drog, dohányzás stb.), az azokkal foglalkozó civil, önszolgáltató közösségek segítése, képzések, rendezvények szervezése. A korábbiakban bevezetett évente egy vagy több alkalommal is megtartott civil fórum - melyen Szombathely város összes egészségügyet, egészséget, egészségfejlesztést támogató civil szervezete képviselője vesz részt, s kap hiteles tájékoztatást az egészségügyi civil életről, az aktuális feladatokról – szintén része a tevékenységnek.

A ház alapfeladata és filozófiája szerint térítésmentesen biztosítja:

- Előre egyeztetett igény szerint fűtött, világított, takarított és igény szerint berendezett helyiségeket,
- a közösségi programokhoz tárgyi eszközöket és felszereléseket,
- a kapcsolattartáshoz kommunikációs és informatikai eszközöket,
- a közösségi élethez információszolgáltatást a ház honlapján és a rendszeresen kiadott körleveleken keresztül,
- a szakmai és minőségi követelményeknek megfelelő képzéseket, továbbképzéseket,
- a szakmai kiadványokat és folyóiratokat.

A Humán Civil Házban működő civil szervezetek

A Humán Civil Házban működő szervezetek tevékenysége egészségügyi, egészségmegőrzés, egészségfejlesztés, valamint szociális területhez kapcsolódik. Fontos szerepet vállalnak a primer, valamint a tercier prevencióban. Tevékenységükkel elsősorban kiegészítik a már meglévő ellátást, valamint azt sokkal

színesebbé teszik, az egyedi igényekhez igazodva. Vannak azonban olyan szervezetek is, melyek a meglévő, ám állami szinten ki nem elégített igényekre, szükségletekre reagálva jöttek létre.

1. A.A. (Alcohol Anonymus – Névtelen Alkoholisták) Csoport
2. Jóbarátok köre AE Klub
3. Ancsa néni tanodája
4. Asztmás és Allergiás Betegek Vas Megyei Egyesülete
5. Baba Mama Klub
6. Baba Masszázs Klub
7. „Brunó Gröning” Baráti Kör Gyermekek Csoportja
8. Egészséges Életmóddal a Lelki Egészségért
9. Egészséges Időskorúak Vegyeskara
10. Egészséges Légzésért Klub
11. Együtt - Egymásért Eséllyel az Életért Egyesület
12. ÉLGÉNÉ (Élet Gége Nélkül) Klub
13. ETKA Jóga
14. Fiatalok a Lelki Egészségért - Szombathelyi Anime Szövetség
15. Gerinctorna Csoport
16. Harmónia Egyesület
17. „Helyreállítás” Csoport (többirányú függőségek kezelése)
18. Humán Harmónia Alapítvány
19. Huncut Bölcsisek és Ovisok Klubja
20. IBD Klub
21. Integrált Jóga és Meditációs Klub
22. Könnyen Leszokni Klub
23. Lisztérzékenyek Vas Megyei Egyesülete
24. Magyar Rákellenes Liga Szombathelyi Alapszervezete
25. Meridián Torna
26. „Napsugár” Közhasznú Egyesület
27. Önkéntes betegsegítők szupervíziós csoportja
28. „Reménység” Klub
29. Szenvédélybetegek Hozzá tartozóinak Csoportja
30. Szombathelyi Gomba és Gyógynövény Klub
31. Szombathelyi Szív a Szívért Egyesület
32. Szombathelyi Szív a Szívért Egyesület Kreatív Csoportja
33. Telehumanitas Mentálhigiénés Egyesület és az - SOS Telefonszolgálat - szupervíziós csoportja
34. „Vasakarát” SC Egyesület
35. Vas Megyei AE és AM Klubok Tagjainak Egyesülete
36. Vas Megyei SM Egyesület
37. Vas Megyei Diabeteses Gyermekeket Segítő Egyesület
38. Vas Megyei Reuma Klub
39. Vesebetegek Vas Megyei Egyesülete
40. Vidám Nyugdíjasok Klubja

A 2021-es évben új csoport befogadása nem történt.

A 2021-es esztendőben a Humán Civil Házban folyamatosan jelen volt külön működtetői rendelkezés szerint az egészségügyi alapellátás részeként működő Védőnői Tanácsadó Szolgálat.

A védőnői tanácsadást külön erre a célra szolgáló (egészségügyi) helyiségben végezték a Szűrcsapó utcai házi gyermekorvosi rendelőegység védőnői.

A 2021-es év a 2020. november 11-én meghirdetett veszélyhelyzeti intézkedés miatt zárással kezdődött. A járványügyi zárlat 2021. május 22-én került visszavonásra, de a ház június 1. napjától fogadta újra a bejelentkezett csoportokat.

A nyári hónapok amúgy is kisebb csoport igénybevételi intenzitással igen jelentős mértékű éves igénybevételi számokat okoztak a hosszú zárási időszak miatt.

2. Rendszeresen ismétlődő feladatok:

A Humán Civil Ház a civil szervezetek működését segíti, támogatja. Az infrastruktúra biztosításán kívül személyes konzultáció zajlik, melynek hivatalos fóruma a "Civil Fórum", melyre a betervezettek szerint félévente, vagy az aktualitások szerint - kerül sor. A „Civil Fórumok” lehetőséget biztosítanak a szervezetek, valamint a ház dolgozóinak és a működtetőnek az aktuális kérdések megbeszélésére, problémafelvetésekre, azok tisztázására, megoldására. A „Civil Fórum” továbbá biztosítja, hogy a szolgáltatások úgy alakuljanak, hogy azok a legnagyobb mértékben igazodjanak a szervezetek igényeihez. A 2021. esztendőben június 3-én került sor a fórum megrendezésére Zoom felületen keresztül.

Heti munkaértekezletek megtartására – a zárásokon kívüli időszakban - hetente hétfői napokon került sor, melyen a szociális munkatárs, a munkatárs és a gondnokok állandó jelleggel részt vettek. A megbeszélések alkalmával a heti csoportbeosztások, igény szerint a termék előkészítése, a tárgyi felszerelések és eszközök előkészítése, a heti ütemezett munkák voltak a témák. Továbbá itt került megbeszélésre minden olyan fontos téma, amely az üzemvitellel kapcsolatos volt, pld. karbantartások megrendelése, javítások elvégzése, anyagigénylések készítése, rendkívüli igények biztosítása. A Humán Civil Ház tevékenységének folyamatos biztosítása érdekében e megbeszélések a legfontosabbak.

3. Rendszerestől eltérő, speciális, rendezvényekhez kapcsolódó egyedi

feladatok

A Humán Civil Ház a 2021. esztendőben minden olyan humán területről érkező igényeknek eleget kívánt tenni, amelyek összhangban vannak alapfeladataival, vagy feladataihoz illeszkednek.

A Humán Civil Ház az alábbi rendezvényekhez biztosított helyet a zárási időszakokon kívül:

1. Egyéb, pl.: lakossági fórumok (Bem Lakásszövetkezet, Szűrcsapó utcai társasházak stb.),
2. Egészségügyet, egészséget, egészségfejlesztést támogató civil szervezetek időszakos igénybevételei (azok a civil szervezetek, akiknek székhelyük, foglalkozásaik máshol vannak, de közgyűléseiket, nagy rendezvényeiket ott nem tudják megoldani.

4. Adminisztratív feladatok, jelentések, statisztikák

Havonta ismétlődő jelentéseket a ház szociális munkatársa elkészítette: jelentést a munkából való távolmaradásról, csoportbeosztások elkészítése és kifüggesztése egy féléves időtartamra, a csoportfoglalkozások időpontjainak egyeztetése különösképpen akkor, ha azok egyidejűsége meghaladja a Humán Civil Ház lehetőségeit.

A Humán Civil Hárról, illetve kiegészítő feladatairól ebben az évben Közgyűlési és Egészségügyi Szakmai Bizottsági előterjesztés nem készült.

5. Kapcsolattartás más intézményekkel, szakmai képviselőkkel, civil szervezetekkel, médiával

A Humán Civil Ház tevékenységének biztosítása érdekében folyamatos volt a kapcsolattartás a működtetővel és a fenntartóval a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezetével és a Polgármesteri Hivatallal.

A cél szerinti tevékenység eredményessége érdekében rendszeresen kapcsolatot tartunk az alább megjelölt szervezetekkel:

01. Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Iroda
02. a nem a házban működő egészségügyet, illetve szociális ágazatot támogató civil szervezetekkel,
03. "Egészséges Városok" Mozgalom Kárpát-medencei Egyesületével, illetve annak Szombathelyi tagszervezetével,
04. Egyházmegyei Karitás: Rév - Szolgálat, HÁRSFA-ház
05. Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal (KEF),

06. Pálos Károly Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Szolgálattal,
07. PTE Egészségtudományi Kar, Szombathelyi Képzési Központ,
08. ELTE Savaria Egyetemi Központ PPK Sporttudományi Kar,
09. Civil Fórummal,
10. Civil Kerekasztallal,
11. Vas Megyei Markusovszky Kórházzal - Egyetemi Oktatókórházzal,
12. Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal
Népegészségügyi Osztályával,

6. Képzés, továbbképzés

A Humán Civil Házban, a 2021-es esztendőben szervezett képzés nem volt.

7. Humán erőforrás helyzete

A 2021-es évben a feladatokat 3 fő - 8 órás általános egészségügyi asszisztens, 8 óras gondnok és helyettesítő munkatárs havi rendelkezés szerint – látta el.

8. Külön feladatok

8.1. XXV. „Szombathelyi Egészség-napok”

2021. október 8-án a Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Irodával együttműködve került megrendezésre a Városi Egészségnap.

8.2. „Egészséges Városok” Mozgalom Kárpát-medencei Egyesülete Szombathelyi Tagszervezete

A COVID-19 járvány III. hulláma miatt kihirdetett veszélyhelyzet jelentősen akadályozta az egyesület tevékenységét. Az egyesület szeptember 1.-ig jelenléti rendezvényt (2 koordinátori értekezlet) nem hirdetett meg, csak szimpóziumot november hónapra Zalaszentgrótra. Április 7.-én a WHO által meghirdetett „Egészség” világnapjára kibocsátott dokumentumokat az egyesület minden tagvárosnak megküldte. A bíróságra kötelezően benyújtandó dokumentumok miatt május 10.-n elektronikus közgyűlést tartott az egyesület, melyen tagszervezetünk is élt a szavazati jogával.

A helyi Irányító Bizottsági ülésére a 2021-es évben nem került sor. Május 31.-én a „Dohányzáselleni” világnap alkalmával a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Irodával közösen digitális úton

előadást tartottunk, mely a YouTube oldalon megtekinthető volt egy hónapos időtartamban. A látogatók száma 295 fő volt.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata nehéz gazdasági helyzete miatt a város a 2021-es évi tagdíját nem fizette be. Az Egészségfejlesztési Iroda feladataival való párhuzamosság, a költségek csökkentése miatt az egészségügyi szakmai vezetés a város vezetésével együtt elhatározta, hogy tagsági jogviszonyát a város megszünteti az Egészséges Városok Kárpát-medencei Egyesületében. A kilépésről szóló döntést Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése az október 28-án megtartott ülésén egyhangúlag elfogadta és azt 174/2021 (X.28.) Kgy. számon határozatba rögzítette.

8.3. Szolgáltatási feladatok

Folytattuk az e-mail rendszerű kapcsolattartást a civil szervezetek vezetőivel, melyen keresztül csatolt állományként nagyon sok hasznos információt biztosítottunk részükre. Főleg a veszélyhelyzet ideje alatt igyekeztünk népszerűsíteni a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Iroda által szervezett online előadásokat, konzultációkat. A 2021. évben 43 körlevél került megszerkesztésre és kiküldésre elektronikus formában.

8.4. Adminisztratív feladatok

A 2021. évben a Humán Civil Ház dokumentumai megújítása továbbra is folyamatosan bővültek. Feladatot jelentett az új és részletes szabályzatok megismerése és a Humán Civil Házra vonatkozó feladatok teljesítése. Az iratok elhelyezése, az irattár karbantartása folyamatos volt.

8.5. Anyaggazdálkodási, műszaki karbantartási feladatok

Feladat volt még a beszerzések, készletek feltöltése, nyáron a ház és az udvar nagytakarítása.

8.6. 2021. évi forgalmi adatok

Hónap	Foglalkozások száma	Részvevők száma Fő	Foglalkozásokkal leterhelt óra
Január	5	36	27
Február	4	33	19
Március	2	16	4
Április	2	16	4
Május	2	16	4
Június	68	668	260
Július	82	636	396
Augusztus	86	655	375
Szeptember	90	813	303
Október	90	865	284
November	89	826	310
December	53	482	215
Összesen	573	5062	2201

A járványügyi veszélyhelyzet öt hónapja, a nyári nyitás utáni időszakban, valamint az őszi hónapokban megjelenő újabb járványhullám a működő csoportok tagjaiban észlelhető félelem a fertőzéstől okozták a megjelentek létszámának jelentős csökkenését, mely az előző évihez képest -26% volt.

A járvány elleni védekezés egyéb formái a nyitást követően is megmaradtak, mint pld. kézfertőtlenítés lehetősége, a maszkviselés és a távolság betartása. Meg kell jegyezni még, hogy január – június hónapokban, mint kiemelt fontosságú prevenció és mentálhigiénés feladat az SOS Telefonszolgálatot működtető Telehumanitas Egyesület részére külön engedély alapján tréningek megtartása lehetővé vált az egyéni védekezés szigorú betartása és létszámkorlátozás (max. 10 fő) mellett.

Megállapításként elmondható még, hogy a civil igénybevételek hangsúlya továbbra is jellemzően a 16.00 órai időpontot követően egészen 21.00 óráig tart, a napok leterheltségében is változás látható, a délelőtti kihasználtság továbbra sem bővült, de nőtt a hétfői napok igénybevétele.

A 2021-es év, mint rendkívüli helyzet megmutatta azt, hogy a Humán Civil Házra és szolgáltatásaira a városban továbbra nagy igény van.

Beszámoló a Betegirányító szolgálat 2021. évi munkájáról

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 4. pontja értelmében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának kötelező feladatát képezi az egészségügyi alapellátás, ezen belül a háziiorvosi ellátás. A felnőtt háziiorvosok tájékoztatása alapján egy átlagos kártyaszámmal rendelkező körzet vonatkozásában átlagban 75 fő beteg ellátása történik a napi 4 órás rendelési időben, míg a házi gyermekorvosok vonatkozásában ez a mutató 50 fő/nap, ez 3,2 valamint 4,8 perc/fő ellátási időt jelent.

Fenti adatok tükrében szükséges volt olyan intézkedéseket megtenni, amelyek hatására a háziiorvosok több időt tudnak a tényleges betegellátásra fordítani, egyúttal a szombathelyi betegek rugalmasabban, rövidebb idő alatt intézhetik adminisztratív jellegű ügyeiket a háziiorvosi rendelőkben, mindezekre megoldás lehet a betegirányító rendszer kiépítése a háziiorvosi rendelőkben.

A Kollegiális Háziiorvosi Testület és az Egészségügyi Alapellátó Intézet javaslata alapján elsőként egy nagy rendelőegység – a Váci Mihály utcai – esetében került kísérleti jelleggel kialakításra a betegirányító rendszer 2014. június 1. napjától.

Az Egészségügyi Szakmai Bizottság a 84/2013. (XI.27.) ESzB. sz. határozatában egyetértett a betegirányító rendszer kialakításával.

A betegirányító rendszer főbb előnyei az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- akár telefonon, akár személyesen történő érdeklődés esetén rövidebb idő alatt kapnak tájékoztatást a betegek, olyan időszakban is, amikor a háziiorvos éppen nem rendel;
- több idő jut a tényleges betegellátásra azzal, hogy a háziiorvos mentesül a betegirányítás által átvállalt feladatok alól;
- az orvosi rendelőben csökken a telefonhívások száma a rendelési idő alatt, amellet, hogy természetesen igény esetén a betegek a háziiorvossal továbbra is kapcsolatba léphetnek;
- csökken a várakozási idő;
- a betegek gyorsabban és rugalmasabban intézhetik a recept felírásokat, az igazolások kiállítását és az egyéb adminisztratív jellegű ügyeiket.

A Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 138/2014. (IV.24.) Kgy. sz. határozata alapján a betegirányító rendszer kiépítésére a Szombathely, Váci Mihály u. 3. szám

alatti ingatlan első emeletén található felnőtt háziiorvosi rendelőegység, korábban kartonozóként használt 10 m² alapterületű helyiségében került sor.

A betegirányító rendszer működtetésének feltétele zárható betegirányító pult és szék beszerzése; valamint a VoIP telefonközpont és VoIP telefonrendszer kialakítása és használatának betanítása volt.

A rendszer működtetéséhez egy egészségügyi végzettséggel rendelkező munkatárs került az Egészségügyi Alapellátó Intézethez közalkalmazotti jogviszonyba felvételre. A Közgyűlés a tárgyi és személyi feltételek költségére a fedezetet az Egészségügyi Alapellátó Intézet költségvetésében biztosította.

A pozitív tapasztalatok és a jól működő betegirányítási rendszert megismerve két „nagy” rendelőben dolgozó házi orvosok (Kiskar u és Szűrcsapó u. rendelő) azzal a kéréssel fordultak az Önkormányzathoz, hogy lehetőség szerint a következő lépésként a rendelőegységekben kerüljön bevezetésre a betegirányítási rendszer.

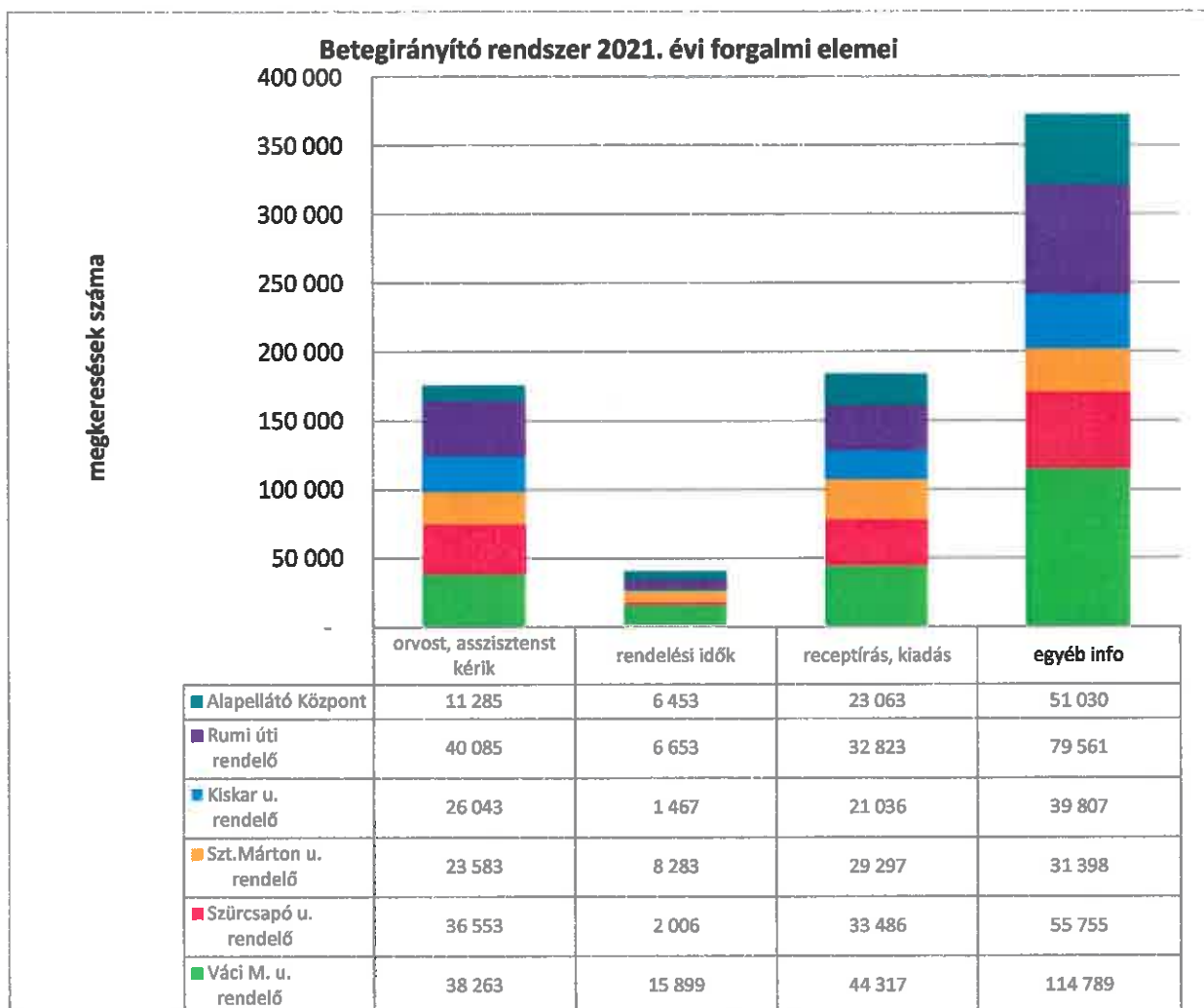
Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 163/2015. (IV.16.) Kgy. számú határozatával az Egészségügyi és Szakmai Bizottság javaslata alapján a Szűrcsapó utcai és Kiskar utcai rendelőegységben is –a Váci utcai rendelőhöz hasonlóan – kialakításra került a betegirányító rendszer 2015. július 1. napjától.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 338/2017. (XII.14.) Kgy. számú határozata alapján 2018. március 1. napjától a Szent Márton utcai felnőtt házi orvosai rendelőben is kiépítésre kerülhetett a házi orvosok munkáját nagy mértékben segítő betegirányító szolgálat.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 318/2018. (XII.10.) Kgy. számú határozata alapján Szombathely, Rumi út 74. szám alatti felnőtt házi orvosai rendelőegységben a betegirányító rendszer kerülhetett kiépítésre, kezdhetette meg munkáját 2019. május 1. napjától, valamint a házi gyermekorvosi rendelők közül a Szombathely, Szent Márton utca 22. szám alatti házi gyermekorvosi rendelőben 2019. március 1. napjától került elindításra a betegirányító rendszer.

Az új Egészségügyi Alapellátó 2021. február 01. napjától nyitotta meg kapuit, ahol szintén betegirányító rendszer működik.

Az új betegirányító rendszer kialakításához, továbbá a betegirányító rendszerek folyamatos fenntartásához – az előző évekhez hasonlóképp, mint a többi betegirányító rendszer kialakításához és működésének fenntartásához - Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ intézményi költségvetésében biztosította szükséges fedezetet.

A 2021-es évben a betegirányító munkatársakra rendkívül nagy feladat hárult, a beérkező telefonhívások száma naponta a megelőző évek egy átlagos napi hívásszámához képest megduplázódott, a kezelhetőség ellehetetlenedett. A vonalak leterheltsége okán a rendelőt hívók részéről elégedetlenkedésből fakadóan konfliktus is keletkezett, amit szintén kezelniük kellett a betegirányítóknak empátiával, odafigyeléssel, önfegyelemmel.

Beszámoló a Gazdasági Csoport 2021. évi tevékenységéről

A Gazdasági Csoport a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete gyógyító-megelőző egészségügyi alapellátási feladatai ellátásainak háttérszervezeteként – annak szerves részeként - biztosította azokat a pénzügyi-számviteli, gazdasági, műszaki-informatikai, munkaügyi és humánpolitikai, anyag és eszközgazdálkodási feladatokat, melyek a szakmai feladatok a rendelkezésre álló személyi, anyagi- és pénzügyi feltételek mellett a lakosság által elvárt, a szakmai rendeletben meghatározott feladatok ellátását biztosították.

A felmerült igényeknek megfelelően a takarékosági szempontok figyelembevételével teljesültek az Önkormányzat és a háziorvosok közötti megállapodásban rögzített és az intézmény hatáskörébe utalt feladatok ellátása, így a felvonók karbantartása, a társasházakkal kapcsolatos elszámolási feladatok ellátása, a veszélyes hulladék elszállítása és megsemmisítése, a háziorvosi informatika működtetése, a nem eszközprivatizált háziorvosok és házi gyermekorvosok által használt önkormányzati tulajdonban levő eszközök pótlása, üzemképességük biztosítása, az ügyeleti díjkiegészítés és ügyelet utáni helyettesítési díj kifizetése, valamint a 2019-től már öt rendelőegységben kialakított betegirányítási rendszer működtetése.

2015. április 1-vel az intézmény tevékenysége és ezáltal elnevezése is megváltozott. Az intézmény az alapító okiratában meglévő feladatai mellett ellátja az:

- AGORA Szombathelyi Kulturális Központ,
- a Berzsényi Dániel Városi és Megyei Könyvtár,
- a SAVARIA Szimfonikus Zenekar,
- a Mesebolt Bábszínház és a
- Szombathely Városi Vásárcsarnok gazdálkodási feladatait, melyhez a szükséges létszámot és forrást az önkormányzat biztosította.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 355/2016. (X.27.) Kgy. számú határozata alapján a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum gazdasági feladatait is a GESZ látja el 2017. január 1-től.

A Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ 2015. április 1-i megalakításával az 59/2015.(II.26.) Kgy számú határozat alapján átvett létszám 20 fő volt. A feladatok ellátásához kapott támogatás biztosította az intézmény megnövekedett feladatainak ellátásához szükséges személyi és dologi kiadások pénzügyi fedezetét. A megnövekedett létszámú intézmény munkavállalóinak elhelyezését - a Wesselényi u. 4. szám alatt - az ingatlan átalakítását követően – az intézmény székhelyén valósítottuk meg, ahol a rendelkezésünkre álló lehetőségeinkhez mérten a munkavégzés körülményeit tovább javítottuk 2021. évben is.

Folyamatosan figyelemmel kísértük az intézmények gazdálkodását, havonta tájékoztattuk az intézmények vezetőit a költségvetési bevételek és kiadások alakulásáról és átmeneti likviditási gondok megoldására közösen határoztuk meg a szükséges tennivalókat.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének döntése alapján 2021. december 31. napjával az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ költségvetési szerv jogutód nélkül megszűnik. Az intézmény megszűnése egy sor munkaügyi és gazdasági feladatot indukált.

- Valamennyi az AGORA által foglalkoztatott munkavállaló jogviszonyának KIRA rendszerben történő lezárása vált szükségessé.
- A folyamatban lévő pályázatok mielőbbi elszámolására került sor, tekintettel arra, hogy a meg nem valósított, el nem számolt pályázatok támogatását vissza kellett fizetni.
- Ugyancsak a GESZ gondoskodott az intézmény bankszámláin található források önkormányzat bankszámlájára történő átvezetésről.
- Az önkormányzat Közgazdasági és Adóosztályával folytatott egyeztetés alapján az AGORA függő bevételeinek és kiadásainak állománya, a vevő és szállító állomány átadásra került.
- Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 252/2021. (XII.16.) Kgy. számú határozatában foglalt, annak mellékletében szereplő vagyontárgyakat az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ vagyonából 2021. december 31-én kivezettük, azokat az AGORA Savaria Kulturális és Médiaközpont Nonprofit Kft. saját nyilvántartásába 2022. január 1. napjával bevételezi.
- Egyúttal az AGORA vagyonyilvántartásába térítésmentes átvétellel bevezetésre kerültek azon vagyontárgyak, melyeket az intézményünk által foglalkoztatott, munkájukat az AGORA telephelyein folytató dolgozók használtak.
- Az intézmény mérlegsorai az önkormányzat részére átadott számlák, főkönyvi nyilvántartás, leltár, vagyonyilvántartás alapján egyeztetésre kerültek.

2021-es évben is nagyban befolyásolta a kulturális intézmények működését a koronavírus okozta járványügyi helyzet, amelynek következtében tevékenységüket és tereik, épületeik használatát jelentősen korlátozó intézkedések fennmaradtak. A kulturális intézmények így jelentős saját bevételtől estek el, mely egyúttal jelentős kiadási eredeti előirányzatból való visszalépést vont maga után.

Mind a hét intézmény adatszolgáltatási kötelezettségeinek mindenkor határidőre eleget tettünk. Az éves beszámolók az elvárt tartalommal elkészültek és jóváhagyásra feladásra kerültek a KGR rendszerben.

A havonta rendszeresen teljesítendő GESZ szintű és a gazdasági csoport feladatkörébe tartozó feladatok az elvárt szakmai szinten teljesültek.

Így eleget tettünk:

- hét intézmény működésével kapcsolatos számlázási, könyvelési, pénzgazdálkodási és nyilvántartási feladatok ellátásának,
- a munkavállalók rendszeres és nem rendszeres személyi juttatásainak számfejtési és adatszolgáltatási feladatai teljesítésének a Magyar Államkincstár Vas Megyei Igazgatósága felé,
- az intézmények készpénzforgalmával kapcsolatos feladatai ellátásának,
- a különféle és rendeletekben előírt nyilvántartások vezetésének, az adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésének,
- az egészségügyi szakmai tevékenység ellátásához szükséges anyag és eszközbiztosítás,
- a vállalkozó házi orvosok és fogorvosok, valamint a rendelőket bérlő orvosok felé az energia, közmű és egyéb szolgáltatások kiadásainak belső szabályzat szerinti továbbszámolása, a követelések behajtása.
- a több szakfeladatot és tevékenységet érintő közmű, energia és szolgáltatási számlák megosztása költségviselők szerint, a kiadások rögzítése a számlázási és számviteli elszámolásokban,
- a vidéki önkormányzatok által megállapodásban vállalt fogászati és vérszállítási hozzájárulások teljesítésének folyamatos ellenőrzése és beszédése,
- a központi orvosi ügyeleti ellátásba becsatlakozott települések hozzájárulásai teljesítésének folyamatos ellenőrzése és beszédése
- a rendelők és egyéb intézményi feladatellátást biztosító helyiségek megfelelő szintű műszaki állapotának biztosítása, a felmerült javítási igények kielégítése,
- az intézmények zavartalan működéséhez szükséges finanszírozási források folyamatos biztosítása,
- a házi orvosi informatikai rendszer zavartalan működéséhez szükséges szakmai háttér biztosítása,
- a nem eszközprivatizált házi orvosok és fogorvosok részére a szakmai rendeletekben előírt minimum-feltételek biztosítása,
- a vér és egyéb laborvizsgálati anyagok szállítását végző gépkocsik biztonságos üzemeltetéséhez szükséges feltételek biztosítása, az üzemanyag felhasználás ellenőrzése,
- a munkabér és utólagos elszámolásra adott előleg nyilvántartása
- havi ÁFA bevallásra kötelezett intézmények ÁFA bevallás elkészítése, a befizetési kötelezettség teljesítése
- havi pénzforgalmi jelentések elkészítése és feladása a KGR-11 rendszerben
- a jelentések Magyar Államkincstár általi jóváhagyása utáni kinyomtatása és megküldése a Közgazdasági és Adó Osztály részére.

A negyedévente teljesítendő feladatokat a gazdasági csoport a Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Közgazdasági és Adó Osztálya, illetve a Magyar Államkincstár felé határidőre teljesítette, így a:

- o költségvetési jelentést és az
- o időszaki mérlegjelentést.

Az intézmény belső szabályzatai alapján az előírtaknak megfelelően működött az anyagigénylési és anyagellátási rendszer, mely biztosította az egészségügyi alapellátási feladatok eredményes ellátásához szükséges anyagok biztosítását.

Az intézmény a Központi Statisztikai Hivatal felé kötelezően teljesítendő és a rendeletekben előírt adatszolgáltatási követelményeknek határidőn belül eleget tett mind a hét intézmény vonatkozásában.

A központi költségvetést megillető és az intézményi bevételeken alapuló rehabilitációs hozzájárulás negyedéves előlegét és a negyedéves cégautó adót az előírt befizetési határidőre teljesítettük. A NAV felé negyedévente teljesítettük a negyedéves bevallási kötelezettség alá tartozó intézmények ÁFA bevallási kötelezettségét és eleget tettünk a befizetési kötelezettségek teljesítésének.

Az orvosi rendelők magánrendelés céljából történő igénybeviteléről szóló szerződések folyamatos felülvizsgálata megtörtént és a szükséges módosítások elvégzésre kerültek.

A féléves gazdálkodási és pénzforgalmi adatok elemzése után a szükséges intézkedéseket megtettük a rendelkezésre álló pénzeszközök hatékonyabb felhasználása és ezáltal az alapellátási feladatok magasabb színvonalú ellátása érdekében.

Az intézmény 2021. évi elemi költségvetését a Közgazdasági és Adó Osztály által kiadott tervezési irányelveknek megfelelően elkészítettük és további felhasználás céljából átadtuk.

A kiadott irányelveknek megfelelően az intézmény 2020. évi pénzmaradvány elszámolása is megtörtént, az intézmény pénzmaradványát Szombathely MJV Közgyűlése az intézmény által összeállított tartalommal jóváhagyta.

A belső szabályzatokat az év folyamán teljes körűen felülvizsgáltuk és szükség esetén átdolgoztuk, aktualizáltuk a törvényekben és rendeletekben, a szervezetben bekövetkezett változások miatt. A kötelező adatszolgáltatási rendszer keretébe tartozó 2021. évi

- o gazdaságstatisztikai jelentés (éves és negyedéves),
- o jelentés a háziorvosi és gyermek háziorvosi tevékenységről
- o egészségügyi álláshelyek és létszámjelentés,

tartalmú KSH felé teljesítendő jelentések az előírt határidőre elkészültek, és elektronikus formában benyújtásra kerültek valamennyi intézmény vonatkozásában.

Az OSAP 1576 számú, az egészségügyi ellátás beruházási és felújítási kiadásainak 2020. évi alakulásáról szóló jelentést az önkormányzati hivatalnak az előírt határidőre megküldtük az éves jelentésük összeállítása érdekében.

Az OSAP 1019 számú, az egészségügyi ellátás állás- és létszám kimutatásáról szóló jelentésünket a 2020. december 31-i állapotnak megfelelően az előírt határidőre teljesítettük.

Az intézményünk által működtetett felnőtt és gyermek háziorvosi praxisok tekintetében elkészítettük az OSAP 1021 számú, a felnőtt és gyermek háziorvosi tevékenységről szóló jelentésünket a 2020. év forgalmi adatai alapján.

Összeállítottuk az intézmény 2022. évi ingatlan fenntartási és felújítási tervjavaslatát és megküldtük Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Egészségügyi és Közszolgálati Osztály, mint az intézmény szakmai felügyeletét ellátó szerv részére a feladatok végrehajtásához szükséges pénzügyi fedezet biztosítása céljából.

Az előírt határidőre elkészítettük az intézmény 2021. évi költségvetési befizetési kötelezettségeit tartalmazó 2001 számú bevallást és a 2020. évi SZJA elszámoláshoz kapcsolódó munkáltatói feladatokat elvégeztük. A gazdálkodási feladatok ellátása tekintetében az intézményhez tartozó hat intézmény vonatkozásában ezeket a feladatokat is a GESZ látta el.

A Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ és a gazdálkodás tekintetében a GESZ-hez tartozó intézmények 2020. évi költségvetési beszámoló jelentését és a szöveges értékelést a Közgazdasági és Adó Osztály által kiadott tájékoztatóban közzétett határidőre elkészítettük és átadtuk az osztály felé, melyet a kormányrendeletben meghatározott leltárakkal alátámasztottunk.

A Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ 2021. évben az alábbi céljellegű feladatokra kapott önkormányzati támogatást:

- háziorvosi rendelők karbantartására,
- Egészség hét rendezvényének támogatására
- Minimálbér emelés ellentételezésére
- a Humán Civil Ház működésének támogatására,

A gazdasági csoport a munkatervben rögzített és előre nem tervezhető rendkívüli adatszolgáltatási követelményeknek a beszámolás időszakában maradéktalanul megfelelt.

Az intézmény által ellátandó egészségügyi szakfeladatok és egyéb feladatok, valamint kötelezettségek maradéktalan ellátását segítették azok a kölcsönös információ cserék és folyamatos, naprakész kapcsolatok, melyek az alábbi intézményekkel és szervezeti egységekkel megvalósultak

- Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Egészségügyi és Közszolgálati Osztály,
- Egészségügyi, Kulturális és Köznevelési Iroda
- Polgármesteri Hivatal osztályai,
- Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatala Népegészségügyi Osztálya,
- Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő Nyugat-dunántúli Területi Hivatala
- Magyar Orvosi Kamara és tagozatai,
- Egészségügyi Szakdolgozók szakmai érdekképviseletei,
- NAV Vas Megyei Igazgatósága,
- Markusovszky Egyetemi Oktatókórház,
- társ önkormányzati intézmények
- Országos Alapellátási Szövetség.

A gazdasági csoport munkavállalói 2021. évben a szakmai ismeretek bővítése és meglévő szaktudás aktualizálása érdekében a járványügyi helyzetre való tekintettel az alábbi online továbbképzéseken vettek részt:

- Mérlegképes könyvelők kötelező továbbképzése
- ÁBPE-továbbképzés
- Az egészségügyi szakdolgozói kommunikáció aktuális kérdései
- Társadalombiztosítási aktualitások
- Munkaidőkeret és elszámolási időszak
- A munkabaleset és az üzemi baleset munkavédelmi és társadalombiztosítási összefüggései
- Munkavédelmi képviselő éves ismétlő képzés
- Jogviszonyváltás az egészségügyben
- Hogyan készítsünk használható ellenőrzési nyomvonalat?

A fenti továbbképzéseken kívül a gazdasági csoport munkavállalói szakmai ismereteit bővítették azok az ismeretek, melyeket az előfizetett szakmai kiadványok, folyóiratok és beszerzett szakkönyvek biztosítottak.

A fentieken kívül nem elhanyagolható az a segítség, melyet a gazdasági csoport munkatársai biztosítottak az intézmények felé a felmerülő problémák időbeni jelzése terén és ezáltal a szükséges beavatkozásokat meg lehetett tenni. Ez is nagymértékben biztosította a finanszírozás és feladatellátás összhangját és lakossági igények magasabb színvonalú kielégítését.

Az Intézmény 2021. évi költségvetését Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 7/2021. (II.25.) számú rendeletében 988.466 eFt bevételi és kiadási összegben hagyta jóvá. A bevételekből az önkormányzati támogatás összege 459.488 eFt, támogatásértékű működési bevétel 496.020 eFt, intézményi működési bevétel 30.503 eFt, a felhalmozási célú támogatás államháztartáson belülről 2.455 eFt volt.

Saját hatáskörű és felügyeleti szervei előirányzat módosítással 2021. évi módosított előirányzatunk 1.370.469 eFt, melyből a költségvetési maradvány összege 36.554 eFt-ot tett ki, a kiutalatlan előző évi támogatás 162.805 eFt volt.

Feladathoz kötött önkormányzati támogatás összege 15.958 eFt-tal, a saját hatáskörű módosítás pedig 166.686 eFt-tal növelte eredeti előirányzatunkat.

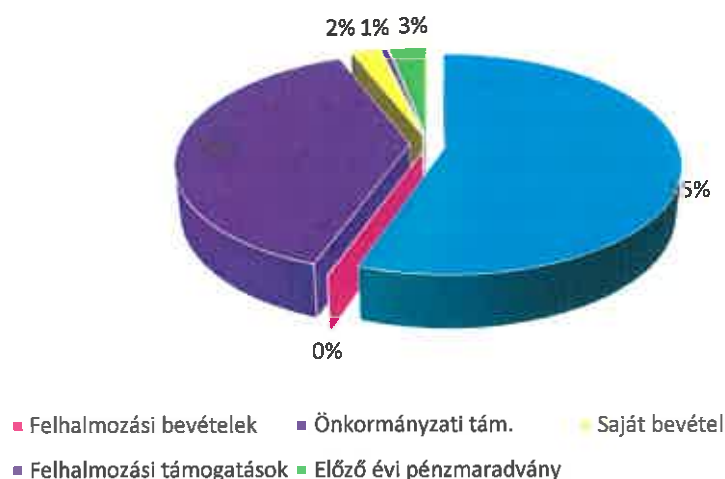
Az intézmény 2021. évi 1.370.469 eFt-os módosított bevételi előirányzatával szemben a tényleges teljesítés 1.193.664 eFt volt, melynek főbb bevételek szerinti részletezését az alábbiakban mutatjuk be (eFt)

Bevételi előirányzatok teljesítése 2021. év (adatok eFt-ban)

B e v é t e l e k	Módosított előirányzat	Teljesítés	Eltérés
Támogatás értékű bevétel	661 154	661 154	0
Felhalmozási bevételek	174	174	0
Önkormányzati tám.	638 251	461 446	176 805
Saját bevétel	27 686	27 686	0
Felhalmozási támogatások	6 650	6 650	0
Előző évi pénzmaradvány	36 554	36 554	-
Ö s s z e s e n :	1 370 469	1 193 664	176 805

A táblázat adataiból látható, hogy a módosított előirányzat és a teljesítés közötti 176.805 eFt eltérés, mely teljes egészében a kiutalatlan önkormányzati támogatásból keletkezett. A fenti bevételi előirányzatok összefoglaló táblázata alapján látható, hogy a bevételek teljesítése 87,1 %-os.

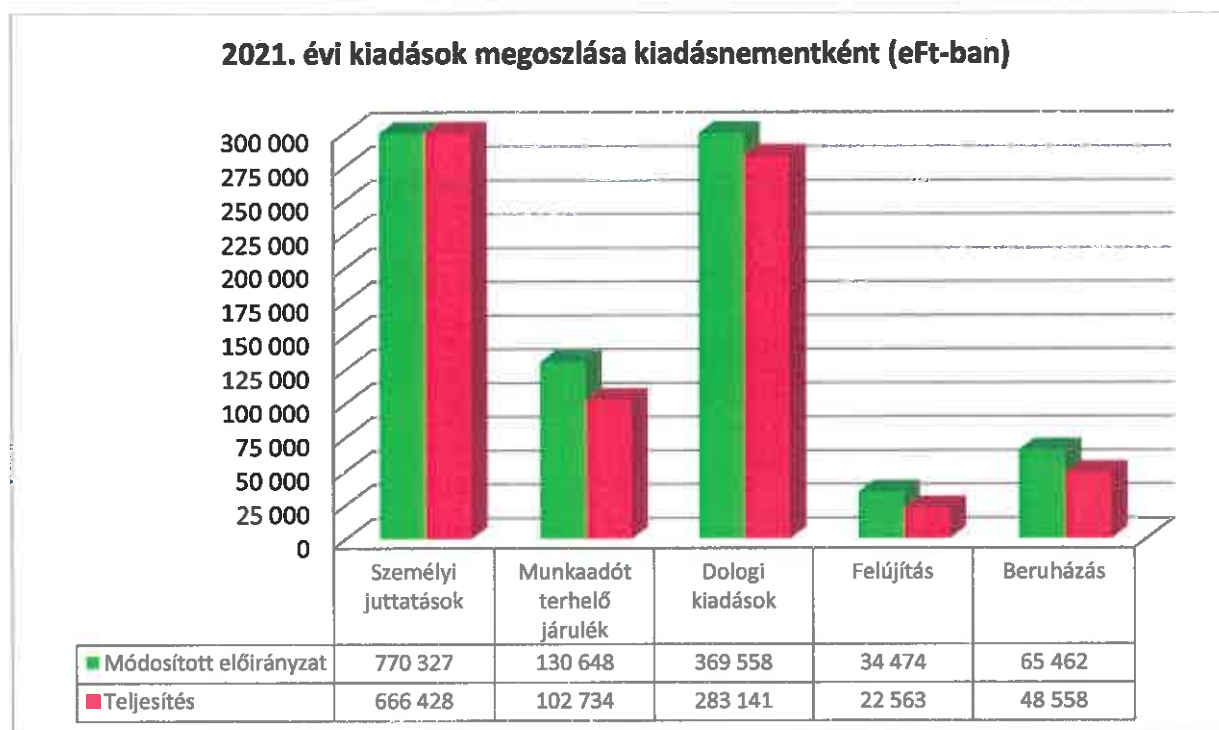
2021. évi bevételek megoszlása források szerint

A Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ 2021. évi módosított kiadási előirányzata 1.370.469 eFt volt, mellyel szemben tényleges kiadások 1.123.424 eFt összegben teljesültek. Kiadási csoportok szerinti bontásban a tényleges teljesítés az alábbiak szerint alakult (eFt):

Kiadási előirányzatok teljesítése 2021. év (adatok eFt-ban)

Kiadások	Módosított előirányzat	Teljesítés	Eltérés
Személyi juttatások	770 327	666 428	103 899
Munkaadót terhelő járulék	130 648	102 734	27 914
Dologi kiadások	369 558	283 141	86 417
Felújítás	34 474	22 563	11 911
Beruházás	65 462	48 558	16 904
Összesen:	1 370 469	1 123 424	247 045

A személyi juttatások módosított előirányzata 770.327 eFt volt, melynél a tényleges teljesítés 103.899 eFt-tal alacsonyabb szinten teljesült, melyet az Egészségfejlesztési Iroda pályázatának még el nem számolt támogatási összege, a fenntartási szakaszba lépett egészségfejlesztési irodák működésére nyújtott támogatás személyi jellegű

része, valamint a kötelező egészségbiztosítás ellátásáról szóló törvényben az egészségügyi feladatok működtetésére kapott NEAK támogatás összege indokol.

A munkaadót terhelő járulékok és szociális adó tényszáma 27.914 eFt-tal alacsonyabb a módosított előirányzat értékénél, ami a személyi juttatások maradványánál részletezett feladatokhoz köthető.

A dologi kiadások soron 86.417 eFt megtakarítást értünk el, melyből 57.023 eFt kötelezettséggel és feladattal terhelt, mely a 2021. december havi házi orvosi ügyeleti díjkiegészítés, a december hónapban leadott anyatej ellenértéke, a 2022. január hónapban beérkezett december havi teljesítésű egyéb szolgáltatások számláit tartalmazza, a NEAK által az egészségügyi alapellátási feladatok ellátására finanszírozási szerződés alapján utalt támogatás, valamint Kábítószer Egyeztető Fórum feladatainak ellátásához nyújtott támogatás maradványa, a Selmec utcai rendelőegység vízmentesítése, Központi orvosi ügyelet terasz szigetelési munkálatai, az OKFŐ által az EFI működéséhez biztosított támogatás. Az intézmény 29.394 eFt feladattal nem terhelt, szabad maradvánnyal rendelkezik.

A felhalmozási kiadások teljesítése 71,2%-os szinten, 71.121 eFt értékben teljesült. Az intézmény 28.815 eFt felhalmozási pénzmaradvánnyal zárta a 2021. évet. Ezen összegből a megrendelt, de még nem teljesített, ki nem számlázott beszerzések 24.368 eFt kötelezettség vállalással terhelt maradványán felül 4.447 eFt szabad maradvánnyal számolt. A 2021. évben az alábbi eszközbeszerzések és felújítási munkálatok valósultak meg:

2021. évben megvalósult eszközbeszerzése (adatok e Ft-ban)

M e g n e v e z é s	eFt
GESZ által helyettesítéssel ellátott házi orvosi praxisok működéséhez szükséges eszközbeszerzések	1785
Humán Civil Ház elhasználandó eszközei pótlása	44
Védőnői szolgálat szakmai minimum feltételeinek biztosítása	5613
Gyermek fogászat eszközbeszerzései	1524
Fogászati ügyelet eszközbeszerzése	845
Kábítószer Egyeztető Fórum programjaihoz beszerzés	237
Központi orvosi ügyelet elindításának eszközbeszerzései	234
Nem eszközprivatizált házi orvosok részére eszközök pótlása, beszerzése	867
GESZ működéséhez szükséges eszközök beszerzése	7 753
Egészségfejlesztési Iroda programhoz szükség eszköz beszerzés	3 794
Egészségügyi Alapellátó központ elindításának beszerzései	25 810
Kislabor működtetéséhez elhasználandó eszköz pótlása	52
Beruházási kiadások összesen	48 558

2021. évben megvalósult felújítások (adatok e Ft-ban)

Megnevezés	Összeg (eFt)
Fogaras utcai gyermekorvosi rendelő belső felújítása	4 901
Nádasdy F. u. 4. telephelyen fűtés korszerűsítés, kazáncsere	2 864
Fogaras utcai gyermekorvosi rendelőben fűtéskorszerűsítés	2 426
Nádasdy F. u. 4 telephelyen klímaberendezés kiépítése	1 779
Fogászati ügyelet volt helyiségének irodává alakítása	10 593
Felújítási kiadások összesen	22 563

Összességében megállapíthatjuk, hogy az intézmény 2021. évi gazdálkodása kiegyensúlyozott volt, a kiadások tényleges pénzügyi teljesítése 82 %-on teljesült, mely elmaradást nagyban indokol a Markusovszky 8. szám alatt megvalósított Egészségügyi Alapellátó Központ üzemeltetési, fenntartási költsége a költségvetés tervezésekor nem volt ismert, emiatt keletkezett maradvány. AZ OKFŐ által az EFI működtetéséhez nyújtott támogatása csak december hónapban került kiutalásra, illetve a Központi orvosi ügyelet a NEAK-tól a bérek kiegészítésére támogatást nyújt, így ennek költségvetésben tervezett összege, valamint a Központi orvosi ügyelet épületének elhalasztott végső átalakítási munkálatai költségei indokolják a kiadási elmaradást.

Az intézmény likviditása az év folyamán folyamatosan biztosított volt, a bevételek biztosították a GESZ folyamatos feladatellátásának zavartalanságát, a fizetési kötelezettségeinek az intézmény határidőn belül maradéktalanul eleget tett.

Az egészségügyi alapellátási feladatok NEAK finanszírozása is kedvezően alakult.

Az eredeti előirányzat 489.391 eFt volt, melynél a tényleges teljesítés 136.326 eFt-tal magasabb összegben teljesült.

Az eredeti előirányzathoz képest az módosított előirányzat változását befolyásoló tényezők az alábbiak voltak:

- A NEAK által finanszírozott egészségügyi alapellátási feladatok támogatásán a módosított előirányzatokhoz képest 88.836 eFt bevételi többlet realizálódott, melynek oka egyrészt a támogatás növekedés, másrészt az egészségügyi szolgálati jogviszony keretében foglalkoztatott dolgozók béremelése fedezetének támogatása.
- dr. Rózsás László felnőtt házi orvos nyugdíjba vonulása okán Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 289/2020. (X.29.) Kgy. számú határozata alapján a GESZ gondoskodik a 11. számú felnőtt házi orvosi praxis működtetéséről helyettesítés útján. A praxis tekintetében kapott NEAK finanszírozás 16.628 eFt.

- Az egészségügyi szolgálati jogviszonyban álló személyek szolgálati elismerésével kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 664/2020. (XII.1). Kormányrendelet alapján változtak az egészségügyi szolgálati jogviszony keretében foglalkoztatott munkavállalók szolgálati jogviszonyban eltöltött idő számításának szabályai. A fenti módosításnak köszönhetően 24 dolgozó részére került az elmaradt jubileumi jutalom kifizetésre, melyhez szükséges 33.628 eFt-ot igénylésünk alapján a NEAK biztosította számunkra.
- 2021. szeptember 1. napjától intézményünk működteti az Egészségügyi Alapellátó Központban működő 18. számú gyermek fogászati praxist. A fenti praxis 2021. december 31-ig elért finanszírozási bevétele 5.982 eFt,
- Az intézményünk által működtetett 14. számú házi gyermekorvosi körzet működtetését 116/2021 (IV. 29.) PM határozat 2021. július 1. napjától Dr. Sárosi Barbara látja el. A praxis tekintetében a nem teljesült finanszírozás 8.748 eFt-os összegével intézményünk az előirányzatból visszalép.

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) finanszírozási körébe tartozó feladatok tényleges működési támogatási összege 625.717 eFt, mely megegyezik a módosított előirányzat összegével.

Felhalmozási célból az egészségügyi alapellátási feladatok NEAK támogatásból a szakmai minimumfeltételek pótlására 6.650 eFt-ot fordítottunk. Ezen bevételi jogcím módosított előirányzata 6.650 eFt, mely megegyezik a tényleges teljesítéssel. Ebből a forrásból biztosítottuk a védőnői szolgálat, a fogászati ügyelet, gyermek fogászat, valamint a helyettesítéssel ellátott körzetek elhasználandó szakmai eszközeinek a pótlását, az elhasználandó számítástechnikai eszközeinek cseréjét is.

A fentiek alapján elmondható, hogy az intézmény gazdasági csoportja egyrészt szakmai tudása felhasználásával a pénzügyi lehetőségek függvényében biztosította a rendelők, rendelőegységek működésének feltételeit és ezzel hozzájárult az intézmény által ellátott egészségügyi feladatok eredményes és elvárt színvonalú teljesítéséhez, másrészt a GESZ létrehozásával megnövekedett feladatait teljesítve biztosítani tudta a gazdálkodási feladatok ellátásával hozzá tartozó hat intézmény folyamatos működőképességének fenntartását, a kiegyensúlyozott működését és ezzel ha közvetve is, de részt tudott vállalni a kulturális intézmények szakmai programjainak sikeres lebonyolításában.

Szombathely, 2022. március 16.

 Vigné Horváth Ilona
 igazgató

